

concept

Samen smeden aan de Zilver-as

Ontwikkelplan voor de Zilver-as in Schoonhoven - 16 november 2022

**"Bij een stad geniet je niet van de zeven of
zevenenzeventig wonderen maar van de antwoorden
die ze geeft op een vraag van jou.", Italo Calvino in
De onzichtbare steden, 1972**

Foto front- en achterpagina:
Schoonhoven, Haven september 2018

Verveelvoudiging voor eigen of intern gebruik door de opdrachtgever is vanzelfsprekend toegestaan. Bronvermelding is vereist. Voor het overige mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt hetzij elektronisch, mechanisch, door middel van druk, fotokopieën, microfilm of op welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van van roosmalen van gessel architecten e.p. delft.

Dit document is met de grootste zorg samengesteld. Mochten er desondanks aanmerkingen te maken zijn, dan zouden we dat graag vernemen teneinde er bij gelegenheid ons voordeel mee te kunnen doen.

© van roosmalen van gessel architecten, Delft 2022

Samen smeden aan de Zilver-as

Ontwikkelplan voor de Zilver-as in Schoonhoven

concept

Versie 2.3

Ir Marlène van Gessel
Ir Marc van Roosmalen

16 november 2022

Observatie 1:

Het is een prachtige zomerse dag, ergens in augustus afgelopen jaar. Buiten de Veerpoort is volop leven. Alle bankjes zijn bezet. Gepensioneerde stelletjes hebben hun fietstocht onderbroken en pauzeren een moment. Ze genieten van het uitzicht met hun fiets binnen handbereik. Een aantal grootouders likt samen met hun kleinkinderen een ijsje weg. De veerboot vaart af en aan met daartussendoor af en toe een vrachtschip. Tegelijkertijd is het op de Haven, Dam en Oude Haven stil. Muziek uit de bomen, geritsel van de vlaggetjes en af en toe een auto die voor je gevoel veel te hard langs komt rijden. Op de vlonders in de Haven is geen mens te bekennen. De Stenen Brug staat vol stilstaande auto's. Ook het Doelenplein is gevuld met geparkeerde auto's. Het binnenterrein van de voormalige kazerne biedt rust en schaduw. Alle bankjes zijn bezet, er wordt volop gekeuveld.

Observatie 2:

Een doordeweekse dag, eind van de middag na vieren. Je merkt dat de stad leegloopt. Het is nog vroeg, maar de ondernemers beginnen hun uitstallingen naar binnen te brengen en maken aanstalten om de deuren te sluiten. Het feit dat je ziet dat ene winkel al sluit, stimuleert niet het 'fijn winkelen gevoel'.

Al snel is er geen activiteit meer. Bij de Waag zit nog een enkele gast. Bij de Tol is meer leven. Het terras daar profiteert van de laatste zonnestralen. Wat nu? Mooie etalages te zien? We geven niet op. In de donkerte vervolgen we ons pad. Een heel andere beleving dan overdag. We zien veel minder. Het stadhuis, Bartholomeuskerk en Waag zijn donker, ze worden niet aangelicht. Een storing of zijn wij te laat? Het is stil op de Haven op een enkele Havenbewoner na, die zijn auto parkeert op de Stenen Brug en daarna in zijn pand verdwijnt. Tijd om ook huiswaarts te keren. We staan nog even stil op de Visbrug en kijken terug naar de Haven. We zien geblindeerde etalages en een heleboel priklichtjes van de lantaarns tussen de bomen langs de kade.

Observatie 3:

'Zilverstad Guide, de leukste hotspots & routes in Schoonhoven' valt op de deurmat. Een smaakvol, goed vormgegeven boekje dat uitnodigt om op stap te gaan. Die sprankeling, de sfeer die dat oproept leeft in Schoonhoven. Dát geeft hoopt en energie. Zou het niet fantastisch zijn als ook de openbare ruimte van de Zilver-as op een vergelijkbare wijze zou schitteren?

Samenvatting

van Veerpoort

tot Springerpark

Samenvatting

Het ontwikkelplan laat een lonkend perspectief zien. Het schetst een duurzame toekomst, waarin de Zilver-as tot klank komt. De betekenis van de Zilver-as voor Schoonhoven wordt versterkt met een aantrekkelijk karakter voor bewoners en bezoekers. Waarbij de toegankelijkheid en de verblijfskwaliteit voor de mensen, voor voetgangers en fietsers, maximaal is. Waar je heerlijk kunt wandelen en ontspannen kunt winkelen, waar je elkaar ontmoet en uit kunt gaan en geniet van de fijne sfeer en de historische ambiance. De bereikbaarheid met de auto wordt daarbij in standgehouden binnen af te spreken spelregels.

Door het autoluwe karakter van de Zilver-as verdwijnt de dominante aanwezigheid van de auto en ontstaat er rust en ruimte. Hierdoor wordt de Zilverstad beter beleefbaar en komt in al haar diversiteit veel meer tot haar recht. Het trekt mensen aan en nodigt mede daardoor nieuwe initiatieven uit.

Om dit te bereiken is een gerichte aanpak gedurende meerdere jaren nodig. Basis voor dit ontwikkelplan is een palet van bouwstenen in de vorm van denkrichtingen, mogelijkheden en concrete voorstellen die bijdragen aan de gewenste kwaliteitsslag van de Zilver-as, van Veerpoort tot Springerpark.

Deze zijn gebundeld in vier thema's:

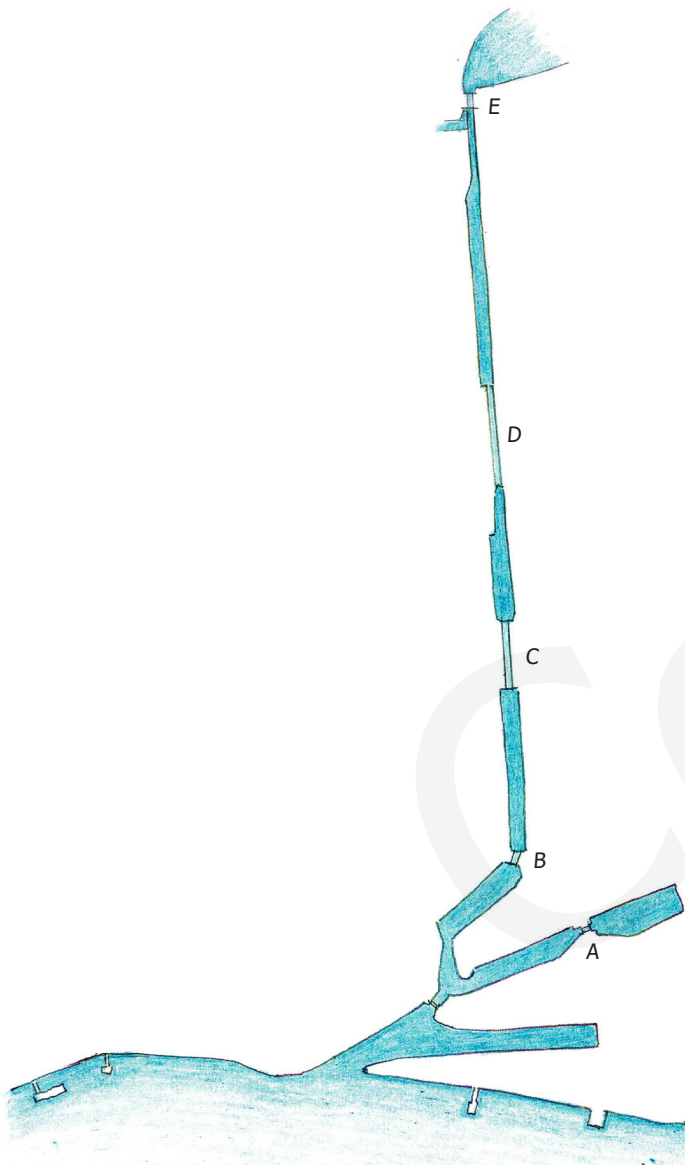
- inrichting openbare ruimte
- activeer het water
- iconen als drager
- versterk het programma

Met de historie als inspiratiebron zijn de onderdelen op basis van inventarisatie, analyse, ontwerpend onderzoek en in samenspraak met in- en extern betrokkenen ontwikkeld. Heel bewust worden zo ook de eigen unieke identiteit en de specifieke kwaliteiten van Schoonhoven vergroot. Een bijzondere uitdaging vormt het historische water, de havens. Deze geven we nieuwe betekenis voor iedereen.

De snelle start van enkele zichtbare onderdelen maakt de kwalitatieve aanpak van de Zilver-as tastbaar en concreet. Fasegewijs wordt zo het toekomstperspectief werkelijkheid:

er komt meer leven en reuring in de Zilverstad

Inhoudsopgave

Observaties 4

Samenvatting 6

Inhoudsopgave 8

Inleiding 11

Zilver-as, waarom, hoe, wat 12

Waarom 12

Hoe 12

Wat 13

Inspiratietour 14

De vier thema's: 15

van Veerpoort tot Springerpark 16

Stedelijke ontwikkeling 18

Stedelijke structuur 22

Openbare ruimte 24

Goede openbare ruimte 24

Openbare ruimte - sfeer 26

Openbare ruimte - autoluw 28

Openbare ruimte - Voorpad of stoep 32

Openbare ruimte - bestrating bomen 33

Openbare ruimte - inrichting bestrating 38

Openbare ruimte - duurzaamheid / gezondheid / klimaatadaptief 40

Openbare ruimte - verlichting Zilver-as 42

Openbare ruimte - fietsen - zitten 46

Openbare ruimte - afvalbak zichtlijnen 47

Openbare ruimte - informatie 48

Iconen 50

Water 52

Water - walstoepen 54

Programma 56

Programma - architectuur 57

Programma - etalages 58

Programma - evenementen 60

Programma - markt 62

Inhoudsopgave

C - Stenen Brug

D - Dam

E - brug over het Melkgat

Ontwikkelplan	64
Buiten de Veerpoort	66
Veerpoort - binnenzijde	68
Veerstraat	70
Veerstraat - Scheepmakersbrug	72
Haven	74
Haven - Scenario I	78
Haven - Scenario I - perspectief	80
Haven - Scenario II	82
Haven - Scenario II - looppad over het water	84
Haven - Scenario III - varen door de havens	86
Haven - Scenario III	88
Haven - Visbrug - bestaand	90
Haven - bestaand	91
Haven - hoog water	92
Haven - details die verdwijnen	94
Haven - stenen brug	96
Haven - stenen brug - auto's	98

Dam	100
Dam - Folly - zitplek	104
Grote kerk	106
Grote kerk - omgeving	107
Oude Haven brug	108
Oude Haven - Zilverwerkplaatsen	110
Oude Haven - Zilvermuseum	112
Oude Haven - bestrating / tekens	114
Oude Haven - bestrating	115
Springerpark - brug over het Melkgat	116
Springerpark - benadering	118
Ontwikkelplan overzicht	120
Vervolg - Fasering - Planning - Financiën	122
Tot slot	123
Aanbevelingen	124

Bijlagen	126
Bijlage 1 tekeningenlijst	126
Bijlage 2 voorgestelde aanpak voor de Zilver-as	128
Bijlage 2 opgave eerste meedenksessie	136
Bijlage 2 opgave eerste meedenksessie	137
Bijlage 2 beknopt verslag meedenksessies intern	138
Bijlage 2 beknopt verslag meedenksessies externen	142
Bijlage 2 Verslag Inspiratietour Zilver-as	148
Bijlage 2 Overzicht deelnemers meedenksessies en inspiratietour	150
Bijlage 3 koppelkansen	152
Bijlage 4 Parkeren P1 en P2	153
Bijlage 5 Meer reuring: rol voor de nieuwe bibliotheek?	154
Bijlage 6 Ontwikkellocaties	155
Bijlage 7 Kengegevens iconen Zilver-as	156
Bijlage 8 Beschermd Stadsgezicht	162
Bijlage 9 Historisch-geografische en archeologische waardenkaart	166
Bijlage 10 Bronnen	167
Colofon	172

STIJL

FABRIEK

FABRIEK

L.F. van KAN

8-SLB-12

Inleiding

'Samen smeden aan de Zilver-as' geeft treffend aan waar dit ontwikkelplan voor staat. Er is werk aan de winkel en dat doe je niet alleen. Het is een gemeenschappelijke opgave. Want de 'Zilver-as, van Veerpoort tot Springerpark', hartje Zilverstad, gaat iedereen aan. En weet u, een stad is van mensen voor mensen, wordt gekoesterd en blijft tegelijkertijd altijd in ontwikkeling. Die bijzondere combinatie -koesteren en ontwikkelen- is precies wat dit ontwikkelplan beoogt. Het probeert iets op gang te brengen, richting te geven én gaat uit van de bestaande kwaliteiten, probeert deze te versterken en traceert daarnaast nieuwe kansen en opgaven.

Hier ligt dan ook een sterke link met het ambitiedocument Binnenstad Schoonhoven uit 2018 dat vijf zeer verwante thema's omvat, te weten een waardevolle, leefbare, duurzame, ondernemende, bereikbare en toegankelijke binnenstad.

Opgave en aanpak

'Meer reuring, meer leven in de Zilver-as en versterken van haar fysieke en culturele positie', met die opdracht van de gemeente Krimpenerwaard zijn we aan de gang gegaan. Met een cesuur van bijna twee coronajaren hebben wij op allerlei manieren de stad verkend en haar bewoners en bezoekers leren kennen. We hebben informatie verzameld in archieven en bij betrokken bewoners, talrijke studies

en onderzoeken bestudeerd en vele malen Schoonhoven bezocht en vanuit alle kanten benaderd, evenementen meegemaakt, op terrassen gezeten, dag-, avond- en nachtwandelingen ondernomen, de toren beklommen, het Zilvermuseum bezocht en de pont genomen. En daarnaast hebben we enkele boeiende overleggen met de BIZ, de HVS en medewerkers van de gemeente gehad.

Om nog meer greep op de opgave te krijgen hebben wij onze eerste constateringen en analyses gedeeld met B&W. Dat mondde uit in een gezamenlijke en leerzame rondgang door de Zilverstad. We hebben vier meedenksessies georganiseerd, twee intern met vakspecialisten van de gemeente en twee met extern betrokkenen, en een inspiratietour naar Doesburg en 's-Hertogenbosch ondernomen met deelnemers uit de meedenksessies alsmede de portefeuillewethouder en de burgemeester.

Tussenstand

Vervolgens hebben we dat in het allereerste concept met de gekozen benaderingswijze en ontwikkelvoorstellen uitgewerkt en in woord en beeld gepresenteerd aan de twee meedenkgroepen. Het ontwikkelplan is door al die analyses, studies, inbreng en feedback gegroeid tot dat wat nu voor u ligt.

Eén constatering willen we nu al met u delen. Ons is opgevallen dat er veel energie is bij bewoners en ondernemers in de stad met tal van initiatieven. Dat is een groot goed. Als we eens zouden kunnen bereiken dat we die energie weten te bundelen en te richten, ja dan is er ongelooflijk veel mogelijk!

Opbouw

Eerst komt de opbrengst van de meedenksessies aan de orde. Dat resulteert in vier thema's voor de opgave 'Versterken van de fysieke en culturele positie van de Zilver-as van Schoonhoven'. In het hoofdstuk 'Waarom', 'hoe' en 'wat' wordt daarbij stilgestaan.

Daarna treft u het ontwikkelplan aan per onderdeel van Veerpoort tot Springerpark voorzien van referentiebeelden, voorafgegaan door een paar analyses.

Na de slotbeschouwing en advies volgen een aantal bijlagen met een uitgebreidere documentatie van eerder aangehaalde onderwerpen en een aantal gedachtes over onderwerpen die buiten de Zilver-as liggen maar voor zowel de Zilver-as als voor de gehele binnenstad van betekenis kunnen zijn. Een uitgebreide opgave van gehanteerde bronnen en een colofon sluiten deze rapportage af.

Deze schriftelijke reportage heeft een beeldend karakter juist om de verbeelding op gang te brengen en om inspiratie te geven.

Zilver-as, waarom, hoe, wat

'Versterken van de fysieke en culturele positie van de Zilver-as van Schoonhoven' is de kern van de opgave zoals die na een periode van stilte -oorzaak onder andere de pandemie- opnieuw geformuleerd is. Richtte de eerdere bestuursopdracht zich nog op het opstellen van een integraal ontwikkelplan voor de binnenstad van Schoonhoven, in januari 2022 is besloten de aandacht te richten op de Zilver-as, het gebied van Veerpoort tot Springerpark inclusief het Nederlands Zilvermuseum. De eerdergenoemde bestuursopdracht maar ook het vastgestelde Ambitiedocument Binnenstad Schoonhoven, "Zilverstad met historische allure" uit september 2018, vormen de vertrekpunten voor dit ontwikkelplan.

Waarom

In de afgelopen jaren zijn we ons steeds meer van bewust geworden van de unieke mogelijkheden van ons verleden, voor de kwaliteit en de aantrekkingskracht van historische binnensteden. Door een aansprekende herinrichting van de openbare ruimte in combinatie met eigentijdse programmering, presentatie en exploitatie komt bijna als vanzelf de cultuurhistorie beter tot haar recht.

De vanzelfsprekendheid dat de aanwezigheid van detailhandel voldoende is om mensen te (blijven) trekken, is voorbij. Tegenwoordig trekt een binnenstad bezoekers omdat er iets te beleven valt. Dat kan van alles zijn. Elke binnenstad maar ook elke winkel is op zoek naar onderscheidende kwaliteit in sfeer en beleving. Hoe maak je het bijzonder? Door koopzondagen, door marktdagen? Door evenementen? De openbare ruimte is te beschouwen als een podium voor evenementen, experimenten en speel- en ontmoetingsplekken. De openbare ruimte is immers van en voor iedereen.

Als we naar Schoonhoven kijken en inzoomen op de Zilver-as, wat zien we dan?

Hoe

Met twee groepen belanghebbenden of stakeholders zijn we afgelopen maanden in gesprek geweest. Eén groep bestond uit internen, de professionals, vertegenwoordigers van verschillende vakdisciplines binnen de gemeente. De andere groep bestond uit externe belanghebbenden zoals bewoners van de binnenstad en deels vertegenwoordigers van verschillende organisaties binnen de gemeente Krimpenerwaard met een belang in de Zilver-as. We hebben deze bijeenkomsten 'meedenksessies' genoemd, niet om

te horen 'we doen het altijd zus en zo' maar om kansen te proberen en mogelijkheden te ontdekken, ogen te openen, om samen te ontdekken dat $1 + 1$ meer is dan 2, want 'als je doet wat je altijd deed, krijg je wat je kreeg'. Tijdens de meedenksessies hebben we in gesprek met elkaar informatie uitgewisseld, actief meegedacht en ideeën naar voren gebracht. Uit de positieve reacties proeven we enthousiasme en draagvlak voor het ontwikkelplan. De meedenksessies zijn om en om gehouden. De opgehaalde feedback van elke sessie werd telkens als input gebruikt voor de verdere groei van het ontwikkelplan.

'Kijken en zien', zeer belangrijk om de essentie van de opgave bloot te kunnen leggen. Daarom hebben we voor de eerste meedenksessie aan de deelnemers gevraagd na te denken wat zij hun vrienden of bezoek zouden willen laten zien in Schoonhoven en waarom? Maar ook welk stadscentrum zie je voor jezelf als voorbeeld, waarom ga je daar graag heen? Deze vragen, over 'wat laat je zien' of 'waar ga je zelf graag kijken', waren bedoeld om je bewust te laten worden van 'Wat doen plekken met ons?' Sommige plekken betekenen veel voor mensen. Wat zit daarachter? Het kunnen kleine of grote dingen zijn, de overeenkomst is dat ze betekenis hebben. Het kan ook andersom. Het kan ook een gemis laten zien. Deze bewustwording en ervaring

Zilver-as, waarom, hoe, wat

zijn beide van belang om het ontwikkelplan mee te voeden.

Ook de trots voor een stad, bijvoorbeeld 'ik ben een Schoonhovenaar', geeft aan dat de stad een speciale plek of betekenis heeft voor jou. Het geeft ook weer hoe warm je gaat lopen voor een initiatief. En als er ruimte is, dan gaan betrokken bewoners als vanzelf de ruimte in gebruik nemen.

Waarin kan de Zilver-as in Schoonhoven excelleren? Wat zijn de kernkwaliteiten waarmee de Zilver-as zich kan onderscheiden, nu en in de toekomst? Niet richten op versterken van zwakke punten maar vooral richten op verbeteren van sterke punten.

Wat

Beide groepen zijn 3x bij elkaar geweest, te weten 28 maart, begin april en begin juli 2022. In de bijlagen zijn verslagen van deze levendige sessies opgenomen.

Tijdens deze meedenksessies zijn een groot aantal items ingebracht. Een rijke oogst maar het zal duidelijk zijn dat niet alles integraal gehonoreerd kan worden. De belangrijkste items zijn:

- Bibliotheek: waarheen? Zichtbaarheid, aanloop, bereikbaarheid. Bibliotheek maar ook Zilvermuseum trekt mensen aan.

- Toeristenstroom: is bekend waar ze vandaan komen en hoe ze door Schoonhoven bewegen?
- Parkeerfunctie op de Stenen Brug weghalen
- Heel veel auto's in de stad
- Sluipverkeer vanaf de pont
- Vergroenen van ruimte trekt meer mensen aan
- Zitten, zitplekken maken/verblijfskwaliteit verhogen
- Geschiedenis van Schoonhoven: meer mee doen en/of actiever uitdragen
- Geschiedenis van de Oude Hollandse Waterlinie is verbonden met Schoonhoven
- Een echte trekpleister in Schoonhoven wordt gemist
- Wat is de Zilver-as? Kent iedereen dat begrip? Andere naam nodig?
- De Haven bevaarbaar maken/meer met water doen/meer reuring op het water
- Het Zilver en de Lek beter promoten
- Trots op de historie, op de Haven; karakter van Schoonhoven behouden en versterken
- De Lek of de zone bij de Lek meer bij de binnenstad betrekken (verbinden gebied buiten en binnen de

- vesting), vergroenen van het gebied Buiten de Veerpoort, speelvoorzieningen voor kids in deze zone
- Weekmarkt op de Haven houden
- Zorg voor een gevarieerd aanbod zowel qua winkels als qua horeca als qua dingen die er te doen zijn
- Meer doen met iconen (personen en gebouwen); een iconisch gebouw als trekpleister
- Ontvangst en/of aankomst bezoekers op parkeerterrein of op aanlegsteiger: is route duidelijk en is duidelijk wat er te doen is?
- Ruimte loopt door achter de Waag; park en toegang park niet zichtbaar; Springerpark mist cultuurhistorische context; uitzicht op sportvelden vanuit park is storend; fundamenten stadswal zichtbaar maken in het Springerpark; horeca toevoegen, toiletvoorziening toevoegen
- Muziek tent, bezwaar het is open en ligt te afgelegen, meer gebruiken, meer actie gewenst
- Zilver-as is een duiding. Er staan markante gebouwen met dito verhalen, die komen nu niet uit de verf.
- Zilver, het zilversmeden meer laten zien: open ateliers en/of Vakschool hierin betrekken?

Zilver-as, waarom, hoe, wat

Inspiratietour

op 7 april 2022, naar Doesburg en 's-Hertogenbosch

Een bezoek aan twee gemeenten om inspiratie en ervaring op te doen en kennis te nemen van hoe, op welke wijze en met welk resultaat zij vergelijkbare problematiek aangepakt hebben. Doesburg is een zelfstandige gemeente, qua grootte vergelijkbaar met Schoonhoven. 's-Hertogenbosch is een veel grotere gemeente, maar wát kunnen we leren van hun aanpak? Wat is hun advies?

Bezoek aan Doesburg, opgedane inzicht:

De stad Doesburg is een zelfstandige gemeente. Het aantal inwoners op 1 januari 2022 is 11.036 personen.

'Ga uit van je eigen identiteit. Maak één duidelijke keuze en voer dat overal in door. Houdt daaraan vast, want dan alleen blijft het hangen.' Doesburg is ook een vestingstad, maar heeft gekozen voor Hanzestad omdat zij zich met die identiteit meer kunnen onderscheiden van andere steden in Nederland.

Jarenlang is er gesproken over het autoluw maken van de binnenstad. Maatregelen tijdens corona hebben geholpen om het in te kunnen voeren. Nu het er is, wil men niet meer terug. Het is een succes. Tegen de binnenstad aan zijn parkeerplaatsen gecreëerd vanwaar je meteen het centrum inloopt.

Bezoek aan 's-Hertogenbosch, opgedane inzicht:

De gemeente 's-Hertogenbosch is na gemeentelijke herindeling groter geworden. De stad 's-Hertogenbosch zelf heeft op 1 januari 2022 111.652 personen. Den Bosch kampte met sterk verval van de zes kilometer vestingwerken én met congestie van de binnenstad.

's-Hertogenbosch heeft eerst een visie opgesteld voor de ontwikkeling van de vesting, de rand om de binnenstad. Dat is vastgesteld door de gemeenteraad. Daaraan is een programmafinanciering verbonden waardoor het team armslag en ruimte kreeg om adequaat op kansen en mogelijkheden, die zich voordeden, te reageren. Jarenlang kon aan dit project doorgewerkt worden en de samenhang van de ingrepen bewaakt worden, zonder dat voor elke beslissing of iets dergelijks eerst teruggedaan moest worden naar de raad. De visie heeft ook veel externe financiering opgeleverd.

Niet het verkeer maar **'Wat heb je te bieden'** en **'Wat maakt je uniek'** zijn redenen om de binnenstad te transformeren. **Een autoluw centrum is een middel, geen doel op zich.**

Om ook de jeugd te interesseren voor de historie van Den Bosch zijn diverse wandelingen in de app te vinden.

Na een gestaag proces van planvorming, een gefaseerde aanpak en realisatie is het project vestingwerken een groot succes en heeft de stad een extra kwaliteitsslag gekregen.

Vier thema's van het ontwikkelplan Zilver-as

Met alle kennis en inzichten uit de meedenksessies en de inspiratietour is steeds verder ingezoomd op de Zilver-as. De meedenksessies leverden een enorme rijkdom aan informatie en items op. Mede op basis van inventarisatie en analyse daarvan tekende zich een viertal clusters van samenhangende onderwerpen af. Die zien we als de vier thema's van het ontwikkelplan Zilver-as.

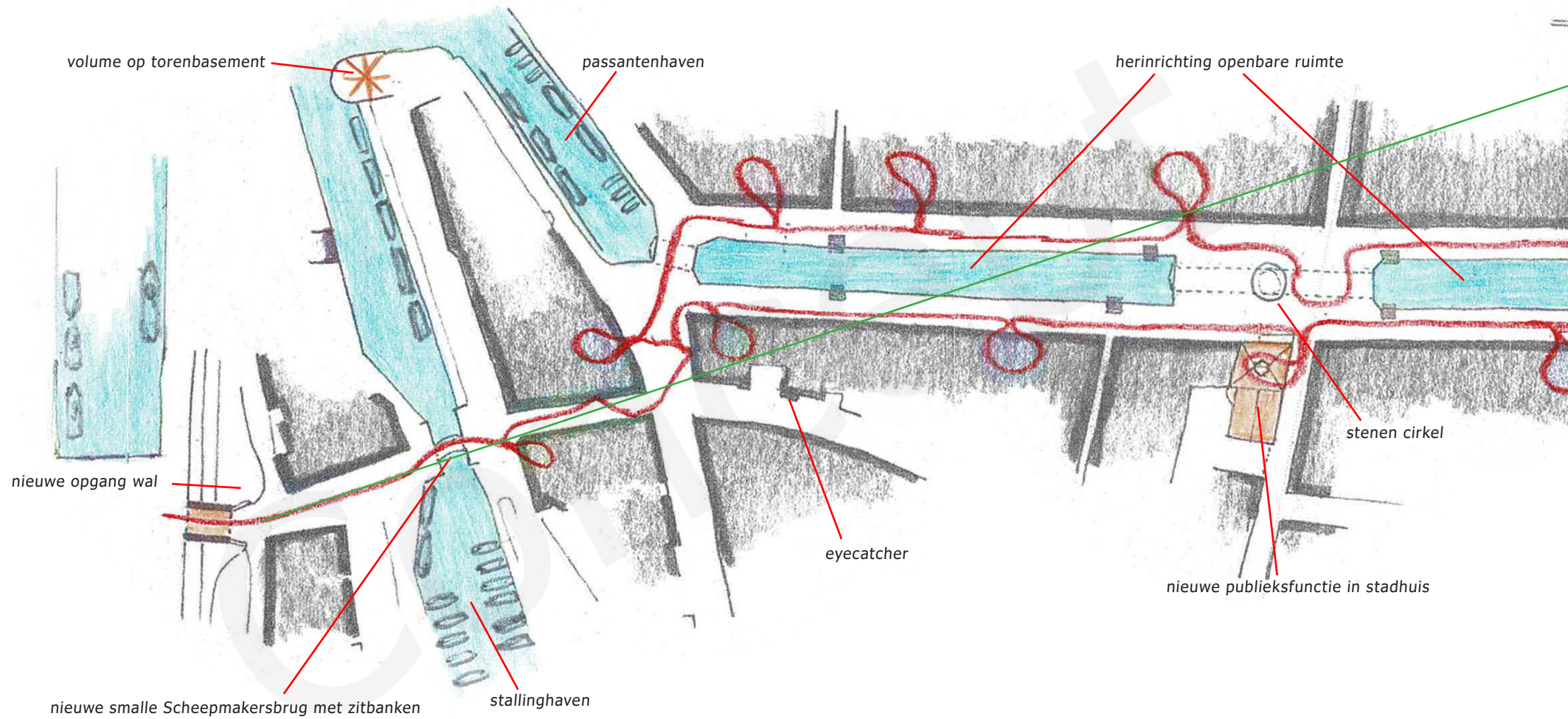
De vier thema's:

1. Inrichting van de openbare ruimte
2. Iconen als dragers
3. Activeer weer het water
4. Programma's in en om de Zilver-as

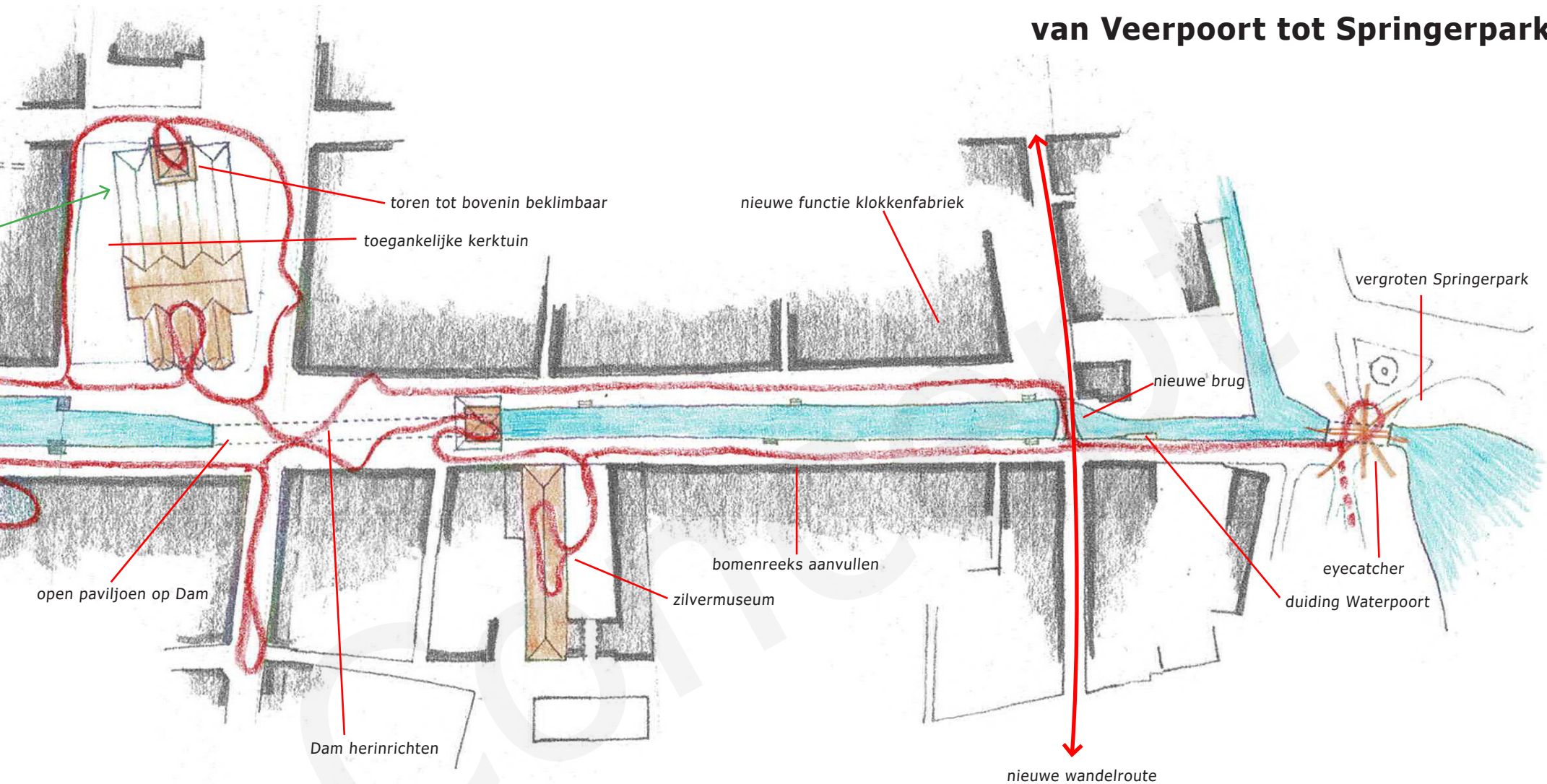
Onderdelen van de vier thema's:

1. Inrichting openbare ruimte
 - gebruik van de ruimte (autoluw/bereikbaarheid/entree/ontvangst)
 - groen/duurzaamheid
 - inrichting inclusief verharding/verlichting
 - ontmoeten
 - spelen
2. Iconen als dragers
 - de Veerpoort en wal (vesting)
 - het Stadhuis
 - de Waag
 - de Bartholomeuskerk of Grote Kerk en toren
 - de havens met Visbrug - Stenen Brug - Dam - brug over het Melkgat
 - Nederlands Zilvermuseum
 - Springerpark
 - iconische personen in Schoonhoven
3. Activeer weer het water
 - maak het toegankelijk, gebruik het water, doorvaarbaarheid
 - op het water/in het water/over het water
4. Programma's
 - in de panden (levendige plint of etalages/ogen op straat/herbestemming panden: publiekstrekkende functie aan de Zilver-as)
 - bijzondere acties en activiteiten/wat is er in de Zilver-as te doen/te zien etc.?
 - meer woningen in de binnenstad - meer mensen - meer reuring
 - verschillende routes door/in/langs de Zilver-as
 - herbestemmen Stadhuis en leegstaande panden zoals de Klokkenfabriek
 - Stenen Brug als pleisterplek activeren
 - Dam versterken qua inrichting en gebruik

van Veerpoort tot Springerpark

van Veerpoort tot Springerpark

De rode draad, toelichting

De Zilver-as, de route van Veerpoort tot Springerpark, is een aaneenschakeling van bijzondere plekjes, uitzichten en bezienswaardigheden. Gelijk een museale route wordt je meegenomen en verleid om dingen te ontdekken. Een bezoek aan de Zilver-as wordt zo een echte ervaring en beleving.

De havens, de centrale ruimte van Schoonhoven, vormen de ruggengraat. Het water met aan weerszijden kades zorgt voor een heldere routing. Terwijl de bruggen afsteken, rondjes lopen mogelijk maken. De Stenen brug en Dam maken door hun situering en maat bijzondere activiteiten in de openbare ruimte mogelijk.

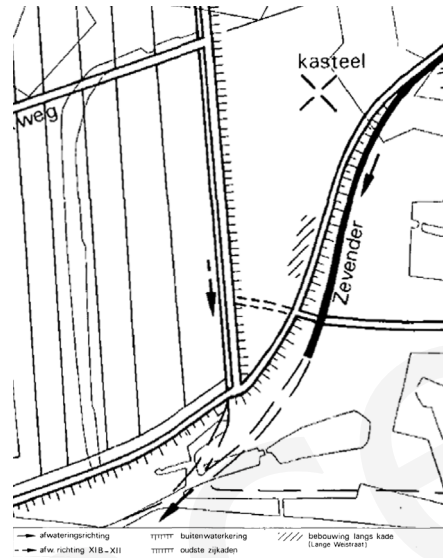
Het programma in de Zilver-as, van zilvergalerie en werkplaatsen tot Zilvermuseum, van kijkdozen, vitrines en andere bijzonderheden op de route, winkels, de horeca op het water of aan de Zilver-as, de iconen met hun verhalen, alles draagt bij om het bezoek aan de Zilver-as van Schoonhoven tot een positieve ervaring te maken, voor jong én oud.

Stedelijke ontwikkeling

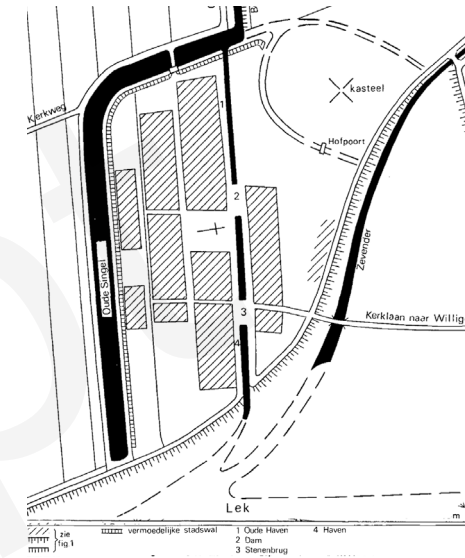
Kaart 1250

De rivieren de Lek, de Hollandse IJssel en het veenstroompje de Vlist omgeven de Krimpenerwaard. Tot circa 1000 na Chr. was dit gebied nagenoeg onbewoond. Het was nat en veenachtig met nauwelijks doordringbare wouden. Slechts met grote inspanning was de waard te ontginnen. Dat deden de boeren in dienst van edelen. Deze edelen kregen grote stukken woeste grond in leen van de bisschop van Utrecht. De eerste bewoners van de Krimpenerwaard woonden langs de rivieren. Vanwege het continue overstromingsgevaar legden zij dijken aan. Haaks daarop ontgonnen zij de woeste grond door kavels aan te leggen, waarbij greppels voor afwatering zorgden. Deze strokenverkaveling met diepe, smalle kavels en brede sloten is nog steeds kenmerkend voor het landschap van veenpolders in dit deel van Zuid-Holland en het aangrenzende Utrecht.

Kaart 1270

Schoonhoven is ontstaan bij de monding van de Zevender, een veenriviertje dat vanuit de Lopikerwaard naar de Lek stroomde. De allereerste vermelding van Schoonhoven dateert uit 1247. Al in 1280 is sprake van een stedelijke nederzetting. De oudste delen liggen aan weerszijden van de Haven. De (Oude) Haven is waarschijnlijk van oorsprong een afwateringssloot op de Lek. De Koestraat en de Havenstraat volgen eveneens het noord-zuid gerichte voorstedelijke verkavelingspatroon. De gracht is gegraven en functioneerde als scheepvaartkanaal. De maatvoering van de gracht is overeenkomstig andere Nederlandse middeleeuwse steden 7 a 8 meter breed, een gangbare maat in de 13e eeuw. Begin 14e eeuw is de Botersloot -verbindt binnenhaven en de Vorne, de vergraven bovenloop van de Vlist- gegraven zowel voor waterafvoer naar de Vlist als waterweg voor de scheepvaart.

Kaart 1320

Jan van Blois (ca. 1288-1356) die met Schoonhoven beleend was en regelmatig in het kasteel van Schoonhoven resideerde, gaf in 1300 vergunning voor aanleg van de omwalling. Schoonhoven werd beschouwd als een strategisch belangrijk steunpunt aan de grens van het graafschap Holland en Het Sticht. Rond 1304-1310 begon het graven van de omringende grachten. Met de uitgegraven grond werd een wal opgeworpen. Een kavelsloot aan de westzijde werd de westelijke stadsgracht. De Lek vormde aan de zuidkant een natuurlijke barrière. In 1349 kreeg Schoonhoven van Jan van Blois toestemming voor aanleg van een schutsluis in de Dam. Die sluis met slechts één paar deuren betekende feitelijk een verzwakking van de waterkering. Door het leggen van een dam in de watergang werd zowel een buitenhaven als een binnenhaven gemaakt.

Stedelijke ontwikkeling

Groene taluds

De gracht in Nieuwpoort heeft groene taluds aan beide zijden. De kade is niet versteend.

Wanneer de kademuren in Schoonhoven in eerste aanleg tot stand gekomen zijn, is onduidelijk. De Stenen brug die beide stadsdelen over de Haven verbindt, dateert uit de 14e eeuw.

plattegrond Jacob van Deventer 1560

Rond 1350 werd Schoonhoven ommuurd. Deze situatie zou meer dan twee eeuwen zo blijven. Scheepvaart, bierbrouwen, hennepsteelt, veeteelt, lakennijverheid, visserij zorgden voor inkomsten voor de stad. Daarnaast was Schoonhoven marktplaats voor het omliggende agrarische gebied.

De plattegrond van Jacob van Deventer uit 1560 geeft de situatie weer na herstel van de grote stadsbrand van 1518. Het stratenpatroon bestaat uit enkele noord-zuid gerichte straten met haaks daarop enkele dwarsstraten. De Haven is de centrale ruimte van de stad. Stadhuis, kerk en een aantal kloosters zijn de belangrijkste gebouwen. Het kasteel is verdwenen. Na de stadsbrand is deze niet meer herbouwd. Binnen de ommuring stonden 597 huizen. Het aantal bewoonde huizen inclusief het buitengebied bedroeg toen 634. Dat komt overeen met een inwoneraantal van circa 3000.

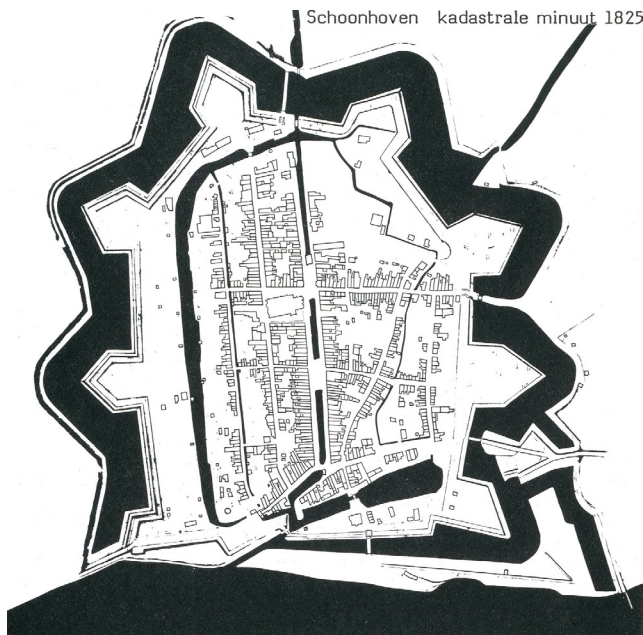

Plattegrond Joan Blaeu uit 1648

Tijdens de Tachtigjarige Oorlog (1568 -1648) werd Schoonhoven in 1572 eerst ingenomen door het Staatse leger, daarna in 1575 door de Spanjaarden om in 1577 definitief heroverd te worden door het Staatse leger. Nog tijdens de Tachtigjarige Oorlog werden de verdedigingswerken vernieuwd, verdwenen kloosterorden uit de stad -hun gebouwen werden herbestemd of gesloopt- en werden Waag (1616), Boterhal (1618) en Doelenhuis (1618) gebouwd. Tussen 1648 en 1658 werd de Bartholomeüskerk gerestaureerd.

In het rampjaar 1672 vormde Schoonhoven een belangrijk steunpunt in de Hollandse Waterlinie. Na het rampjaar 1672 werden de verdedigingswerken aan de noord- en westzijde vernieuwd en uitgebreid. Tussen 1673 en 1677 zijn vijf bastions buiten de middeleeuwse stadsgracht aangelegd. De extra ruimte binnen de vesting werd moestuinen. In 1696 werd het uit 1452 daterende stadhuis gerenoveerd. In de 17e eeuw was een relatief groot aantal zilvermeden actief in Schoonhoven.

Stedelijke ontwikkeling

Kadastrale kaart 1811-1832

Eind 18e eeuw herstelde de stedelijke economie, getuige de bouw van een nieuw Doelenhuis (1783), de vergroting van de Waag (1758) en de modernisering van het stadhuis (1775). Na het gereedkomen van de meer oostelijk gelegen Nieuwe Hollandse Waterlinie werd in 1816 de vesting Schoonhoven opgeheven met als gevolg dat de bastions en wallen in de jaren daarna grotendeels gesloopt en afgegraven werden. De plattegrond van de binnenstad binnen de vestingwerken op de kadastrale minuut (1828) is nagenoeg gelijk aan die op de kaart van Joan Blaeu uit 1648.

Rond 1860 heeft Schoonhoven nog steeds circa 2900 inwoners. Men handelde in hennep, graan en kaas. Er waren zeventig goud- en zilverfabrieken, één loodwitfabriek, acht koperslagerijen en blikwerkerijen. Tot ongeveer 1880 bleef

de omtrek van de vestingstad intact. In de periode daarna werden de noordelijke en de westelijke vestinggracht gedempt en geschikt gemaakt voor bebouwing. Uiteindelijk verdwenen de vestingwerken ook aan de zuidoostzijde van Schoonhoven. Alleen aan de noordoostzijde van de stad, ter plaatse van het Springerpark, het Bastion en de beide begraafplaatsen zijn de vestingwerken nog gedeeltelijk aanwezig. Rond de hele vesting Schoonhoven is de bomenrij nagenoeg helemaal aanwezig.

Pas na WO II breidde Schoonhoven zich uit buiten de vroegere vesting. In eerste instantie in noordwestelijke richting, de laatste decennia ook in oostelijke en partieel in westelijke richting.

De veranderingen in de binnenstad gaan in een ander tempo. De industrie is langzamerhand uit de binnenstad

vertrokken. De vrijgekomen terreinen zijn veelal met seriematige woningbouw gevuld, die in het algemeen qua vorm, uitstraling en detaillering de identiteit van Schoonhoven niet echt versterken.

Veel (bekende) zilverfabrieken zijn inmiddels gesloten. Tegenwoordig bevinden zich verspreid over de stad nog verschillende kleinschalige zilverwerkplaatsen. De historische stadsstructuur is nog steeds aanwezig. Maar door de toenemende bewoning van de binnenstad en het daar bijhorende autobezit nemen de geparkeerde auto's letterlijk en figuurlijk steeds meer ruimte in.

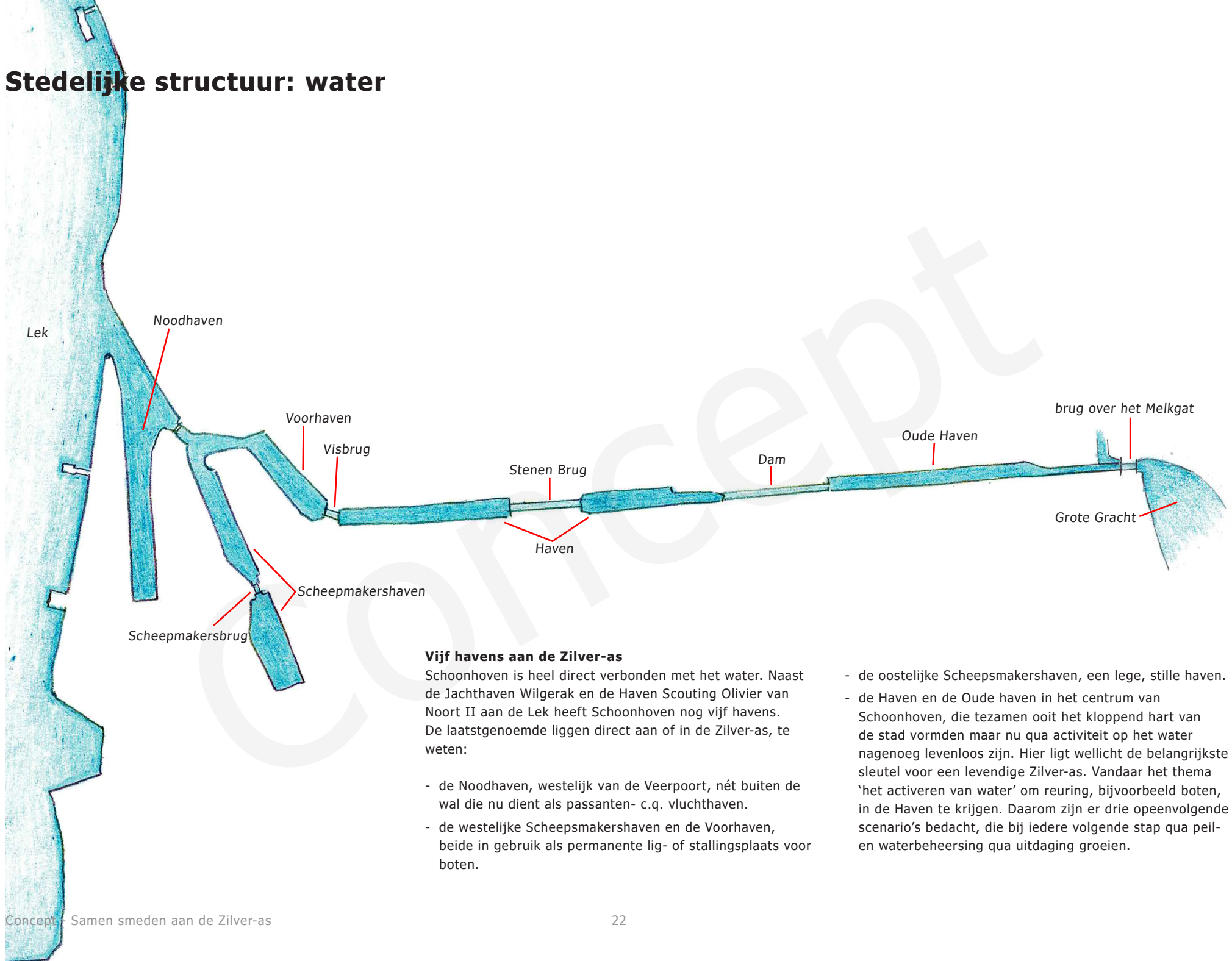
De oudste, de belangrijkste ruimte in Schoonhoven, de Haven - Dam - Oude Haven, valt samen met de Zilver-as. Van oudsher hét centrum van Schoonhoven.

Stedelijke ontwikkeling

Kadastrale kaart 1825

Stedelijke structuur: water

Vijf havens aan de Zilver-as

Schoonhoven is heel direct verbonden met het water. Naast de Jachthaven Wilgerak en de Haven Scouting Olivier van Noort II aan de Lek heeft Schoonhoven nog vijf havens. De laatstgenoemde liggen direct aan of in de Zilver-as, te weten:

- de Noodhaven, westelijk van de Veerpoort, nét buiten de wal die nu dient als passanten- c.q. vluchthaven.
- de westelijke Scheepmakershaven en de Voorhaven, beide in gebruik als permanente lig- of stallingsplaats voor boten.
- de oostelijke Scheepmakershaven, een lege, stille haven.
- de Haven en de Oude haven in het centrum van Schoonhoven, die tezamen ooit het kloppend hart van de stad vormden maar nu qua activiteit op het water nagenoeg levenloos zijn. Hier ligt wellicht de belangrijkste sleutel voor een levendige Zilver-as. Vandaar het thema 'het activeren van water' om reuring, bijvoorbeeld boten, in de Haven te krijgen. Daarom zijn er drie opeenvolgende scenario's bedacht, die bij iedere volgende stap qua peil- en waterbeheersing qua uitdaging groeien.

Stedelijke structuur: wegen

In het fijnmazige netwerk van wegen, steegjes en andere doorgangen in de binnenstad van Schoonhoven springen van oudsher een drietal oostwestverbindingen, dwars op de Zilver-as, in het oog. Aan deze drie wegen vestigden zich handel, bedrijfjes en winkels met op de kruising met het centrum, de Haven, telkens publieke functies zoals bijvoorbeeld het Stadhuis of Bartholomeüskerk.

A. Kerkstraat - Dam - Lopikerstraat

Je ziet dat de Kerkstraat pas in de vijftiger jaren van de vorige eeuw verlengd is naar het westen. De Jacoba van Beierenstraat is er nog niet. Deze route sloot oorspronkelijk aan op de stadspoort die aan de oostzijde van de vesting stond, ter plaatse van het begin van de Lopikerstraat. De kruising met de Dam maakte deze plek belangrijk voor handel (boterhuis) en logies (herberg).

Nog voordat de rondweg om Schoonhoven in beeld was, had men het idee om het verkeer via Jacoba van Beierenstraat-Kerkstraat-Lopikerstraat, dwars door het centrum van Schoonhoven, te leiden.

Sloop van panden ten westen van de Bartholomeuskerk was uitgevoerd toen deze inzichten wijzigden. Het verklaart waarom het straatprofiel op deze route nu zo wisselend is. De Lopikerstraat heeft zijn oorspronkelijke profiel behouden.

B. Appelstraat - Stenen brug - Stadhuisstraat - Carmelietenstraat - Meent - Het Bastion

In de Appelstraat waren telkens op alle hoeken van de kruispunten winkels gevestigd. Op weg naar huis kon je alle noodzakelijke dingen kopen. Het stadhuis staat op de kruising met de Haven.

C. Lekdijk Oost - Korte Dijk - Haven - Voorhaven - Lekdijk West

Oorspronkelijk liep de 'weg' over de dijk, langs de Lek. Dat veranderde toen aan de oostzijde drie bastions en een Stenen Beer gerealiseerd werden. De Stenen Beer vormde toen een blokkade tot de vesting opgeheven werd. De gracht werd gedempt, er werd op het bastion een begraafplaats ingericht. Vanaf dat moment kwam je vanaf het oosten eerst langs de Stenen Beer en kort daarop vormde de Visbrug een markante plek op deze route. Of vanaf de andere zijde eerst de vernauwing voorbij Belvédère en dan de Visbrug.

Goede openbare ruimte

Goede openbare ruimte

Vier thema's

- openbare ruimte

- iconen
- water
- programma

Openbare ruimte

Een goede openbare ruimte voor iedereen is:

- aantrekkelijk, verzorgd en comfortabel
- toegankelijk, duidelijk en veilig
- boeiend, er valt iets te zien en te beleven
- met gastvrije voorzieningen (zitgelegenheid, afvalbakken, openbaar toilet)
- vanzelfsprekend ingericht
- zet aan tot beweging
- prettig om te lopen en te fietsen
- helder qua routes
- stimulerend voor spel en spelen
- fijn om te ontmoeten en te (ver)blijven
- passend en aangenaam

Tegelijkertijd moet diezelfde ruimte heel veel zaken faciliteren zoals de infrastructuur van nutsvoorzieningen, afwatering, verkeer en dergelijk. Dit vraagt een samenhangende en integrale inrichting van de openbare ruimte.

Verschillende items die voor de Zilver-as van toepassing zijn, worden op de volgende pagina's toegelicht.

Openbare ruimte - sfeer

Openbare ruimte:

- profiel
- bestrating
- water

Springer schilder

Sfeerbeeld van een situatie aan een haven, met kade, straat en bebouwing.

Je ziet het relatief lage water in de gracht. In de gracht steken palen omhoog voor het aanmeren van boten. Langs de bovenzijde van de kademuur is de zone met walstoepen en af en toe een boom. De zone met grovere keienbestrating is bestemd voor het 'verkeer'. Direct grenzend aan de panden liggen privé stoepjes. Voor privégebruik, maar die zone kan ook gebruikt worden voor het etaleren van koopwaar.

Het schilderij 'de Zuiderhavendijk in Enkhuizen' is geschilderd door Cornelis Springer (Amsterdam 1817 - Hilversum 1891). Zijn zoon is de ontwerper van het Springerpark in Schoonhoven.

Openbare ruimte - autoluw

Auto's staan vaker stil dan dat erin gereden wordt. Elke auto die geparkeerd staat, neemt meer dan 15 m² aan ruimte in. Ruimte die vooral in het centrum schaars is en die vaak beter voor andere doeleinden gebruikt zou kunnen worden. Stimuleren daarom de transitie 'van bezit naar gebruik'.

Perspectief van een autoluwe Zilver-as

Momenteel bepalen het verkeer over de Visbrug en over de Haven en de geparkeerde auto's op de Stenen Brug de sfeer van de Zilver-as. Door velen wordt die dominante aanwezigheid van verkeer en geparkeerde auto's als negatief ervaren. Wat ontstaat er als we die dominantie wegnemen?

- meer uitnodigende en toegankelijke ruimte
- grotere verblijfskwaliteit
- ontspannen wandelen en verblijven
- meer etalages kijken en meer bezoek aan winkels, galeries en horeca
- fijn en veilig om te fietsen
- fijne sfeer en aantrekkelijk om te zijn
- het stadsbeeld komt beter tot zijn recht
- meer mensen op straat, meer leven op straat
- een aantrekkelijke inrichting voor voetgangers en fietsers wordt mogelijk.

Autoluw wil niet zeggen autovrij. Bereikbaarheid met de auto voor bewoners, klanten en toeleveranciers blijft mogelijk en wordt binnen bepaalde afspraken gereguleerd.

Openbare ruimte - autoluw

in negentiger jaren ook voetgangerszone!

Openbare ruimte - autoluw

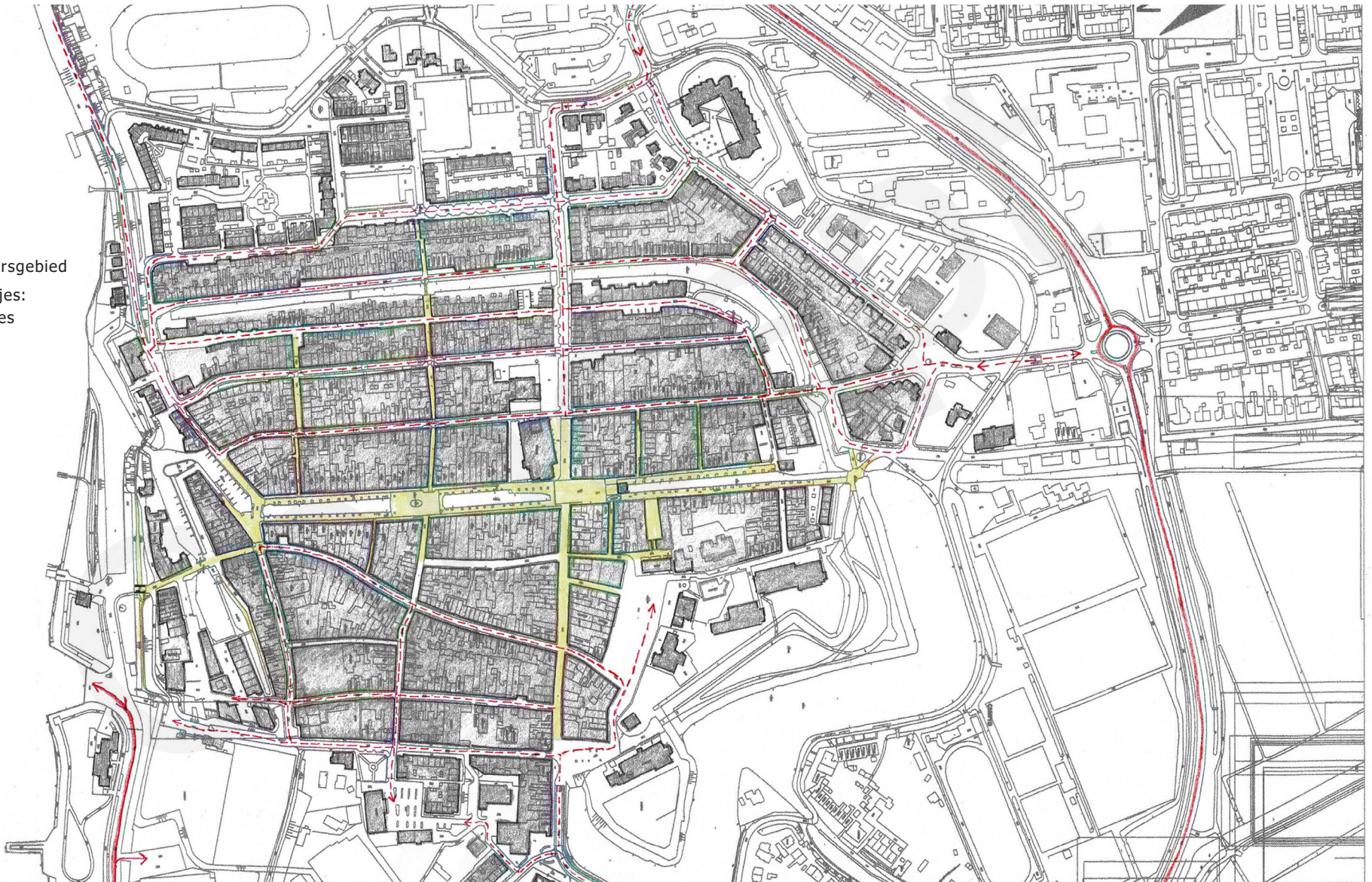

Openbare ruimte - autoluw

verkeerscirculatie

legenda

- geel: voetgangersgebied
- rode stippellijntjes: ontsluitingsroutes

Openbare ruimte - Voorpad of stoep

Voorpad of stoep

Op verschillende plekken in Schoonhoven kom je historische stoepen tegen. Het zijn veelal overblijfselen uit de 18e en 19e eeuw. In die tijd hadden vrijwel alle huizen een particuliere stoep, een soort overgangszone tussen de openbare straat en het privéhuis, behorend tot het particuliere eigendom. Deze stoepen zijn er in allerlei soorten en maten: met of zonder kettingen, stangen of sierlijke hekwerkjes tussen hardstenen stoeppalen.

Deze stoepen verrijken het straatbeeld en articuleren de grote diversiteit aan individuele panden die samen de straatgevel vormen. De bestaande stoepen koesteren. De verdwenen stoepen worden op gestileerde wijze zoveel mogelijk weer zichtbaar gemaakt in de bestrating.

Openbare ruimte - bestrating bomen

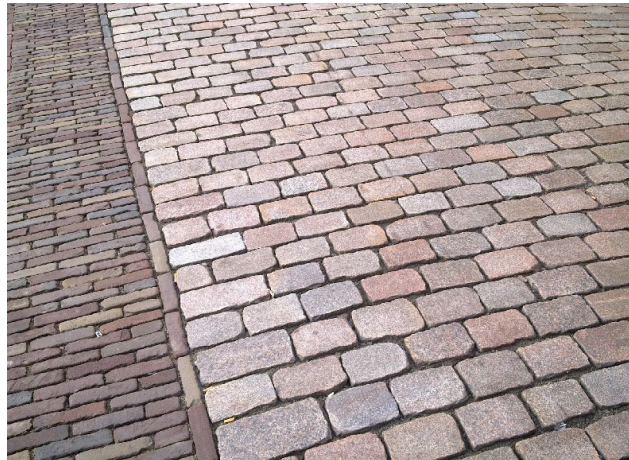
Openbare ruimte - bestrating bomen

De zonering zoals Cornelis Springer het weergaf op zijn schilderij op een van de vorige pagina's is qua materiaalgebruik en indeling van het maaiveld overeenkomstig de bestrating zoals deze ook in Schoonhoven is geweest. De privéstoeppen zorgen voor een rijk en afwisselend beeld zoals te zien op foto's van de Koestraat en van de Oude Haven. Deze overgang van openbaar naar privé is karakteristiek voor Hollandse steden.

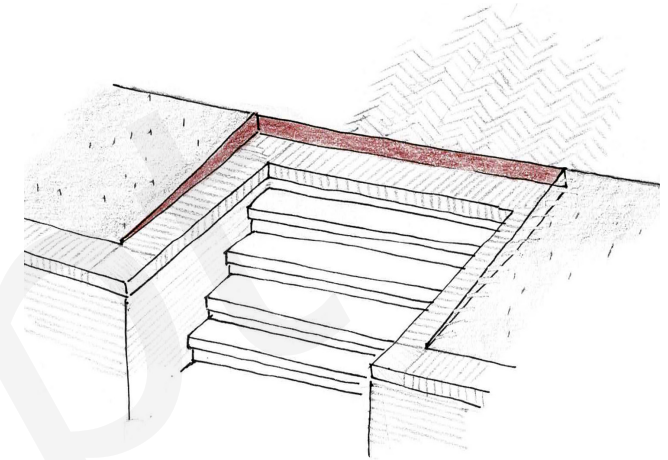
Bestrating bepaalt in belangrijke mate de sfeer van de straat en de stad. Verharding zoneert en faciliteert het gebruik en accentueert bijzondere plekken door gebruik te maken van verschillende materialen qua formaat, kleur en textuur. Met het Schoonhovens verleden als inspiratiebron is het voorstel voor inrichting van het profiel van de Haven als volgt:

- privéstoeep (voorpad): afwisselende materialisering
- overgangszone: (gele) klinkers
- rijstrook: natuursteen (Zweeds graniet?)
- kadezone: halfverharding of gele klinkers
- kademuur: bruinrode baksteen
- water: spiegel van de stad

Door warme en gele kleuren toe te passen oogt de bestrating in de schaduw en bij regenachtig weer lichter en vriendelijker. De bestrating wordt afwaterend en op één niveau gelegd. Het ontbreken van niveauverschillen zoals stoepranden, maakt het comfortabel voor voetgangers en fietsers en is ook goed berijdbaar voor auto's.

voorstel bestrating: Zweeds graniet

overgang walstoep kademuur met iets hoger liggende bestrating

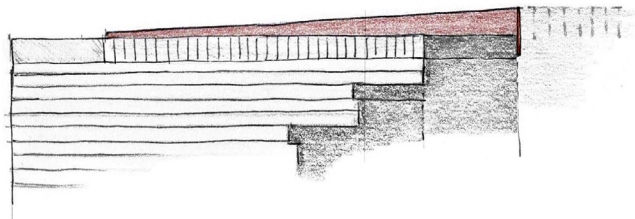
Openbare ruimte - bestrating bomen

boomkransen

Bij de inrichting van de Oude Haven zijn geen boomkransen toegepast met als gevolg dat auto's nu over het wortelpakket rijden. Het pakket wortels mist bescherming en de halfverharding rond de boomstammen is niet opgesloten.

Boomkrans alsnog aanbrengen om:

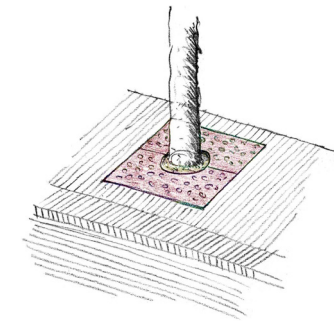
- bestrating of halfverharding op te sluiten
- lucht en voeding wortels toe te laten
- beschermen tegen wioldruk op wortels
- beschermen schade van de stam bij toepassing van een verhoogde boomkrans

doorsnede met cortenstalen overgangsplint

jij rijdt over de tenen van de boom heen

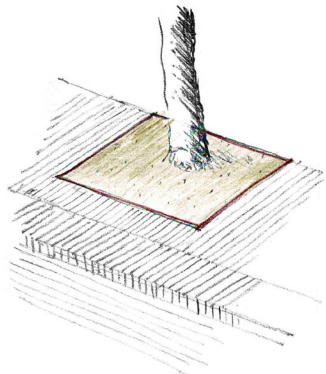
boomkrans met cortenstalen roosterplaat

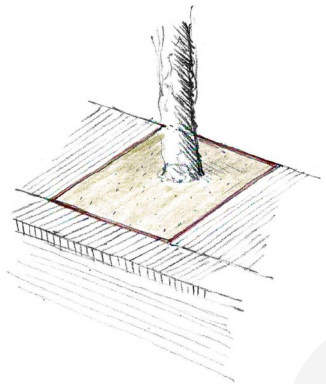
Openbare ruimte - bestrating bomen

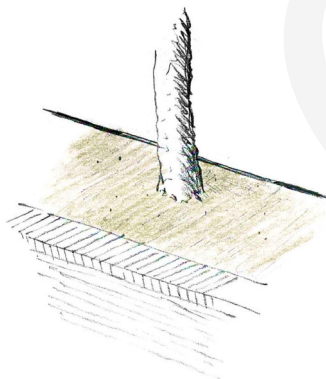
Openbare ruimte - bestrating bomen

cortenstalen kader met
halfverharding invulling

cortenstalen kader met
halfverharding invulling

boom staat in
halfverhardingszone

Openbare ruimte - inrichting bestrating

Zoek de 10 verschillen

Vergelijking tussen de beelden van de Haven toen en nu levert opmerkelijke verschillen in sfeer en inrichting op van dezelfde ruimte. De oude foto geeft een beeld van rust en samenhang met subtiële verschillen in de bestrating. Opvallend is dat de recente foto een inrichting laat zien die vooral de verschillende onderdelen benadrukt. Er gebeurt veel meer met veel meer inrichtingsmiddelen. De diepliggende boomvakken met hun natuurstenen kader zorgen dat de kadezone helemaal is opgeknipt. Dit alles maakt dat er minder visuele rust en samenhang is.

Wellicht wordt onze analyse beïnvloed door de zwart-wit foto die kleurverschillen neutraliseert en de hedendaagse kleurenfoto die juist alle kleurverschillen laat zien. Toch is het historische beeld een boeiende inspiratiebron voor de herinrichtingsopgave van de Haven is.

Openbare ruimte - inrichting bestrating

- maaiveld
- walstoepen
 - extra trede
 - opsluiten bestrating

Openbare ruimte - duurzaamheid / gezondheid / klimaatadaptief

Duurzaamheid en de Zilveras: meer groen in de stad

Schoonhoven wordt gekenmerkt door groene wallen met hoog opgaande bomen. Ook langs de Scheepmakershaven staan prachtige reusachtige platanen. De Haven en Oude Haven waren aan beide zijden geflankeerd door leilinden en kastanjes. Dat groen moeten we koesteren en versterken.

Oude Haven

Er ontbreken enkele bomen in de Oude Haven. Completering is gewenst. Te overwegen valt om het areaal te verrijken met andere soorten mede omdat het dichte donkere bladerdak van de kastanjes de Oude Haven relatief donker maakt.

Haven

Op Oude foto's is te zien dat de leilinden voller waren, groter ook. En er ontbreken ook enkele bomen bijvoorbeeld ter plaatse van de Visbrug. Hier vormden de vier bomen op de hoeken met hun takken en bladerdak een soort van groene poort, een prachtig nastrevenswaardig gezicht.

Voorpad

De zone van de oude stadstoepen, het zogenaamde voorpad, leent zich bij uitstek om planten en bloemen in potten en bakken te plaatsen. Het verrijkt het beeld en geeft de overgangszone tussen privé en openbaar kleur en sfeer.

Meer groene kansen

Maak van blinde muren in de stad groene wanden. Laat deze begroeien met klimop of wilde wingerd. Met toegesneden beheer geeft dit een levendige aanblik van de stad.

Springerpark

Duurzaamheid: zoek ontspanning en vertier dicht bij huis. Tijdens de pandemie maar ook tijdens de aanhoudende hitte van afgelopen zomer hebben we gemerkt hoe belangrijk een groene ruimte in de buurt is.

Openbare ruimte - duurzaamheid / gezondheid / klimaatadaptief

Water

Helder en stromend water in de havens en grachten is essentieel voor de verblijfskwaliteit in de binnenstad. Een extra kwaliteit is het als de dynamiek van getijden en de rivier zichtbaar wordt in de Haven. Soms laag, soms hoog zoals dat eeuwenlang het geval was.

Water opvangen en vasthouden

De neerslag wordt heftiger en valt gedurende kortere perioden. Belangrijk daarom om water langer vast te houden en om bergingscapaciteit te verhogen.

Autoluw

Ander mobiliteitsgedrag noodzakelijk om de stad duurzaam, leefbaar en bereikbaar te houden voor iedereen. Auto's weg uit de straat. De straten worden weer multifunctionele ruimtes, de mens staat centraal. Je kunt er vrij bewegen, de kinderen hebben ruimte om te spelen. Groen en bankjes verschijnen in de openbare ruimte, de gezelligheid op straat neemt toe. Het wordt langzamerhand drukker op straat.

Groen heeft een positieve invloed op het woonklimaat in de stad en de gezondheid van haar inwoners in het bijzonder. Groen in de stad verbetert het milieu, zorgt voor toename van de biodiversiteit, vermindert de luchtvervuiling, zorgt voor waterberging, verkoelt in warme periodes.

Openbare ruimte - verlichting Zilver-as

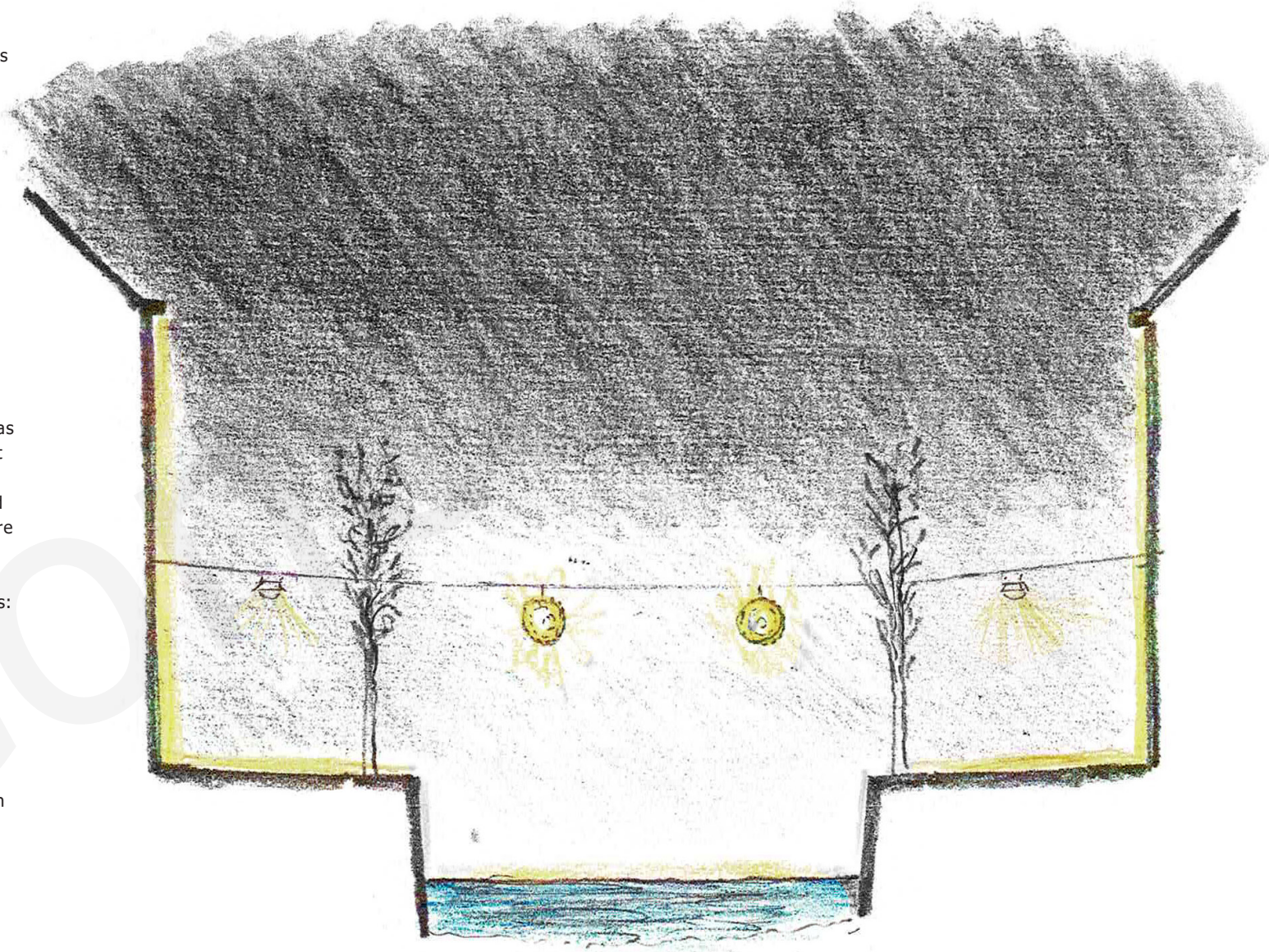
Openbare ruimte - verlichting Zilver-as

Momenteel zijn de gevels aan de Haven 's avonds voor een groot deel in het donker gehuld. De gietijzeren lantaarns manifesteren zich als een reeks losse lichtpunten. De feestverlichting hangt zo laag dat dit weliswaar de aandacht trekt maar zonder dat dit een bijdrage levert aan de ruimte ervaring van de Haven. Dat maakt het huidige lichtbeeld onsamenhangend.

Vergelijkbare grachten laten zien hoe er een veel samenhangender en uitnodigender lichtbeeld te bereiken is. Met als basis armaturen die hoog hangen aan een kabel dat van gevel tot gevel spant met centraal boven het water vrij hoog de feestverlichting voor de donkere maanden. Dit beproefde concept maakt dat je de gevelwanden ervaart en de stedelijke ruimte als één geheel beleeft. Het voorstel is om dit principe in de Zilver-as toe te passen. De historische lantaarns worden licht technisch verbeterd en strategisch gepositioneerd ter plaatse van stegen, kruisingen, bruggen en rond de kerk. Zij brengen sfeer en versterken de bijzondere ambiance.

Het gaat om de beleving van het licht. Van belang is:

- Armaturen die naar beneden schijnen
- De zone, waar je beweegt of bent, verlichten (de straat)
- Onderlinge afstand bepalen op gevoel
- Licht zodanig dat je mensen kunt herkennen, gezichten kunt zien
- Dat je 's avonds de ruimte kunt ervaren, kunt zien wat er aan de overzijde is
- Dat je je veilig voelt
- Zorg voor lichtcontinuïteit
- Straten en stegen die haaks op de Zilver-as staan een eigen verlichting geven

Openbare ruimte - verlichting Zilver-as

Openbare ruimte - verlichting Zilver-as

Verlichting op de Dam: maak verschil!

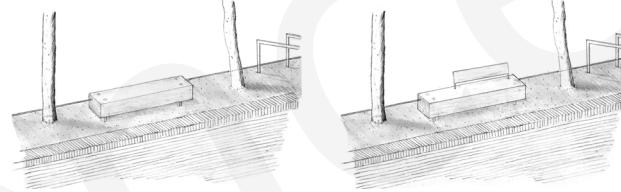
De Dam is een bijzondere ruimte, in zekere zin is dit de huiskamer van Schoonhoven. Dit knooppunt van ontmoeting en kruising van wegen is zo karakteristiek dat dit een bijzondere eigen verlichting verdient.

Openbare ruimte - fietsen - zitten

blokkbank als zitgelegenheid aan de kade, rechts fietsnietjes

Waar laat ik mijn fiets?

De binnenstad autoluw betekent dat het aantal fietsers zal toenemen. Streven is de te stallen fietsen niet rond te laten zwerven in de binnenstad maar geconcentreerd te parkeren op bepaalde plekken.

Voorstel is om enerzijds vakken aan te geven waarbinnen de fiets gestald mag worden, anderzijds door fietsnietjes te plaatsen. Voordeel van een gemarkeerde zone is dat, wanneer de fietsen weg zijn, de ruimte vrij is en anders gebruikt kan worden. Daar waar meer fietsen verwacht worden zoals Buiten de Veerpoort, bij de Tol, Dam en enkele plekken op de Haven fietsnietjes toe te passen. Rond de Bartholomeuskerk parkeervakken voor fietsen aangeven.

Zitplekken

Het is heerlijk om een terrasje te pakken op een mooie plek in de Zilverstad. Tegelijkertijd ervaar je een stad als gastvrij als er ook voldoende informele zitmogelijkheden zijn op aantrekkelijke plekken. Om even aan te landen, ongedwongen de omgeving in je op te nemen, te kijken, om je ijsje eten, even uit te rusten, te ontmoeten en bij te kletsen.

Naast publieke bankjes op strategische plekken in de openbare ruimte zoals Buiten de Veerpoort en op de Haven zijn er natuurlijke plekken zoals de oksels van de brug over de Scheepmakershaven die uitnodigen om aan te landen. Het ontwikkelplan zoekt randen, aanwezige hoogteverschillen, trappen en plekken om die als informele zitplekken te activeren.

blokkbank met rugleuning

Openbare ruimte - afvalbak zichtlijnen

Een vrije plaatsing van afvalbakken in de openbare ruimte langs de randen van stoepen is weliswaar goed zichtbaar, maar vormt een obstakel in de ruimte.

Een afvalbak kan ook een informatiedrager zijn. Een afbeelding op de bak met een verhaal over de plek.

Afvalbak

Zonder voldoende afvalbakken in de binnenstad is een aangename en schone openbare ruimte onmogelijk. Het is een noodzakelijk attribuut. 'Zichtbaarheid' en 'onder handbereik zijn' zijn van belang om gebruik van een afvalbak te stimuleren. Tegelijkertijd moet deze voorziening zich voegen in het straatbeeld en niet als blokkade werken.

Waar?

Op strategisch gelegen plekken. Met name in de buurt van richtingsveranderingen of afslagen, bijvoorbeeld nabij de uiteinden van de leuning op bruggen in de zone langs de kade, bij kruispunten of bij de afslagen naar zijstraten. Ook in de buurt van bankjes of andere ontmoetingsplekken, mag een afvalbak niet ontbreken. In het zicht maar niet dominant in beeld.

Zichtlijnen

Ongemerkt helpen zichtlijnen je bij de oriëntatie in de stad. En ze maken nieuwsgierig als je iets in de verte ziet. Onbewust zijn in Schoonhoven enkele lange zichtassen geblokkeerd, bijvoorbeeld door de gesloten sluisdeuren of door de auto's op de Stenen Brug. Zelfs de foodtruck midden op de Dam staat in de zichttas terwijl dat helemaal niet hoeft om zelf goed zichtbaar te zijn.

Maak gebruik van aanwezige zichtassen om iconen te plaatsen zoals in de as van de Veerstraat en de Oude Haven. Het maakt de Zilver-as interessanter.

Openbare ruimte - informatie

Vitrines

Vitrines horen in het Nederlands Zilvermuseum en in de zilvergaleries zult u denken. Toch bestaan er ook succesvolle vitrines in de openbare ruimte zoals bijvoorbeeld in Leerdam. In het centrum zijn in de buitenruimte enkele glazen vitrines met bijzonder glaswerk geplaatst.

Een oude telefooncel op de kade is ook een vitrine. Maandelijks wordt daarin een nieuwe expositie ingericht. Kunst met een knipoog, maar het is een ommetje waard. Even kijken wat er nu weer te zien is. Ligt hier niet een kans voor Schoonhoven?

Zilver is edel, zilverwerk iets moois, zilveren sieraden waardevol. Zilverwerk van Schoonhoven was voor feestelijk gebruik in huis. Plaatsing van 'zilveren' objecten in een buitenvitrine op een mooie plek doet daarmee recht aan het zilverwerk. Het wordt bijzonder en trekt zo aandacht. Tegelijkertijd doet de vitrine zelf ook wat met de ruimte. Het is immers een ruimtelijk object dat 's avonds een stralend lichtobject wordt.

Informatiedragers

We worden buiten geconfronteerd met een enorme hoeveelheid aandachtstrekkers in allerlei soorten en maten. Denk aan verkeersborden, toeristische informatie, reclame-uitingen etc.. Verblijfskwaliteit is gebaat bij een rustig en verzorgd stadsbeeld. Dat gaat niet vanzelf. Dat vraagt afstemming en regie van al die 'foute vrienden'.

Dat een informatiedrager iconische kwaliteiten kan krijgen bewijst deze plattegrond. Het is een reliëfmozaïek in een bescheiden zijstraatje en is inmiddels een nieuwe 'must see'.

Iconen

Iconen langs de Zilver-as

Plekken, gebouwen, gebeurtenissen en/of mensen kunnen tot iconen uitgroeien in de stad.

In de Zilver-as zien we een reeks iconen, stepping stones als het ware, die je als vanzelf leiden van Veerpoort tot Springerpark en vica versa.

Een nieuw groots ruimtelijk iconisch object buiten de Veerpoort trekt passanten, lopend, fietsend, varend over de Lek of komend vanaf de N216 of de Veerboot aan. Vorm, grootte en schittering zijn opvallend en maken nieuwsgierig. Het vormt een natuurlijk fotomoment. Olivier van Noort heeft overigens zijn plek in deze ruimte al gevonden. Hij is een van de twee iconische Schoonhovenaren. Op zijn landelijke bekendheid mag je trots zijn. Beide objecten prikkelen om op ontdekkingsstocht te gaan, om de stad in te lopen. Want is er nog meer te zien of te beleven?

De iconische gebouwen, alle bekende rijksmonumenten zoals Veerpoort, Stadhuis, Bartholomeuskerk, Waag, voormalige Kazerne en de waterstructuur -Voorhaven, Haven, Oude Haven- dragen elk bij aan de historische ambiance. In elkaars nabijheid en met nog meer monumenten omgeven

maakt Schoonhoven echt bijzonder.

Haven 64 is het geboortehuis van Reinier de Graaf. Zijn bijdrage over het functioneren van het menselijk lichaam in de 17e eeuw is indrukwekkend. Hem in de buurt van zijn woonhuis herdenken in de vorm van een bijzonder ruimtelijk object, weerspiegelt de trots die hij als Schoonhovenaar verdient. Nu getuigt slechts een onopvallend bruin informatiebordje op de gevel van hem.

Een nieuw groots ruimtelijk iconisch object op de brug over het Melkgat, in de zichtas van de Oude Haven, markeert het Springerpark, de andere zijde van de Zilver-as. In de geschiedenis van de stad is deze verbinding relatief jong. In de brug moet een sluitsteen met het jaartal 1777 opgenomen zijn. De brug is onderdeel van een intensief gebruikte fietsroute tussen Schoonhoven-Noord en het Doelenplein en verder. Redenen om deze plek van verre zichtbaar te markeren.

Naast al deze iconen is er nog veel meer te zien en te ontdekken langs de Zilver-as, met name de zilverteliers en galleries. Schoonhoven Zilverstad beschikt daarmee over een rijk palet.

Vier thema's:

- openbare ruimte
- iconen
- water
- programma

Water

Vier thema's:

- openbare ruimte
- iconen
- water
- programma

Stille waters

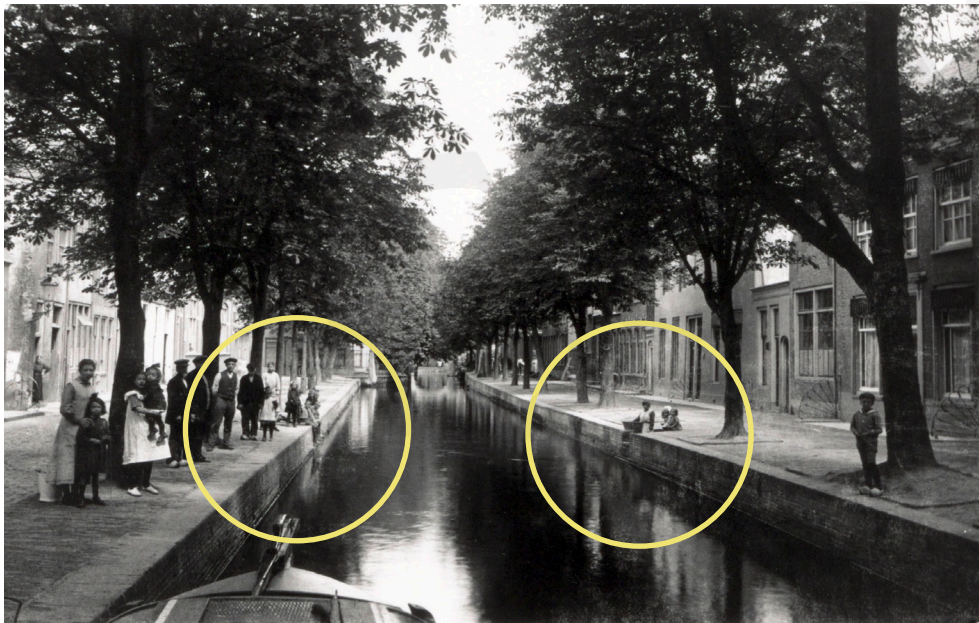
In tegenstelling tot de Oude Haven ligt het water in de Haven diep ten opzichte van de omliggende kade. De afstand tot het water is groot. Het water ziet er nu dood uit. Dat is niet altijd zo geweest. Het waterniveau fluctueerde mee met de rivier. Nu ligt er een betonnen drempel onder de Visbrug waardoor ook de doorvaart is geblokkeerd.

De proef met twee pontonterrassen in de Haven is gedeeltelijk succesvol. Mede door de diepe ligging zijn deze schaduwrijk en is het zicht vanaf die positie beperkt (er wordt op je neer gekeken).

De ambitie is om het water weer te activeren, om het water weer deel uit te laten maken van leven in de stad. Niet vanuit de noodzaak om de scheepvaart te herstellen, wel om het water in te zetten voor recreatie en ontspanning en tegelijkertijd meer te ontdekken van het (stads) landschap. En zo mogelijk weer dynamiek in het waterpeil te introduceren.

Water - walstoeppen

Water - walstoepen

Zo gewoon en toch bijzonder

Vrijwel iedereen loopt eraan voorbij, ze horen onmiskenbaar bij de Haven, de stenen trappen die toegang bieden tot het water.

Om het waterniveau echt aan te kunnen raken zijn ze verlengd met enkele houten treden, die, omdat we in een vochtig klimaat leven, vochtig zijn en een extra balanceer act vragen om eroverheen te lopen. De treden lopen als het ware het gat uit. Hoe oud ze zijn, uit welke tijd ze dateren en wat was hun functie? We hebben daarover, sinds we kennis gemaakt hebben met Schoonhoven, vele varianten over gehoord. Voor ons reden om erbij stil te staan.

De gebruikelijke naam voor deze trappen is walstoep. De walstoep is een middeleeuws verschijnsel. Ze werden aangelegd omdat de mensen of de buurt er behoefte aan had. Het algemene doel was de toegang tot het water te verbeteren. Zowel aanleg als onderhoud van de walkanten

was een directe verantwoordelijkheid van de burgers die ter plekke woonden. Primaire functie was huishoudelijk gebruik zoals het spoelen van wasgoed, vaatwerk en water om te boenen. Niet voor consumptie van water. Soms was er sprake van een economisch belang, vooral toen er nog geen goede brandbestrijdingsvoorzieningen waren voor de brandbestrijding.

Walstoepen verdwenen vaak omdat ze of hinderlijk waren voor het verkeer of duur in onderhoud waren. Walstoep, wasplaats, boenstoep, waterstoep, de naamgeving spreekt voor zich en verradt de functionele invulling.

In een omgeving met hoge kades, zoals in Schoonhoven, heb je trappen in de walkant nodig om bij het water te kunnen komen. Stenen walkanten waren vóór het eind van de 16e eeuw in een stad niet gebruikelijk. De walkanten in Schoonhoven hadden nadrukkelijk ook een waterkerende functie!

Programma

Vier thema's:

- openbare ruimte
- iconen
- water
- programma

Programma

Gaat over de content, de diversiteit aan functies en activiteiten die zichtbaar zijn. Over alle activiteiten die ontplooid worden in de Zilver-as. Diversiteit is belangrijk. Dingen die je doet of aanbrengt, die leven brengen, reuring veroorzaken zoals evenementen, ambachten, winkels, horeca, en andersoortige ondernemers, blurring. Maar ook activiteiten zoals rondwandelingen (langs zilverteliërs, over de vesting, langs bijzondere architectuur). Het gaat ook over activiteiten die aanzetten tot beweging zoals dans, jeu de boules, schaak- en damwedstrijd. Zilver-as nodigt uit, biedt ruimte daarvoor in een bijzondere ambiance.

Programma - architectuur

Bijzondere architectonische juweeltjes langs de Zilver-as

Stadhuis

Het stadhuis is in 1927 gerestaureerd naar de vernieuwende opvatting van de toenmalige directeur van het Rijksbureau voor de Monumentenzorg dr. Jan Kalf (1873-1954). Niet historiserend maar in een eigentijdse signatuur met gevoel voor historie. Velen vonden het resultaat toentertijd afschuwelijk. Nu staat het in de studieboeken als voorbeeldig.

De Bartholomeüskerk of Grote Kerk

De Bartholomeüskerk of Grote Kerk is gerestaureerd in 1932 vanuit diezelfde opvatting. Kijk bijvoorbeeld naar de vensters in de zijgevels van deze gotische kerk. Een huzarenstuk was het stabiliseren van de 15e-eeuwse scheefstaande toren. Deze helt ruim anderhalve meter achterover en leunt tegen het schip van de kerk.

De Waag

De Waag op de Dam met zijn grote piramidedak is zeer karakteristiek. Bijzonder qua vorm en uniek qua functie. Hier werd vooral hennep gewogen en verhandeld.

Zilverwerkplaatsen

De zilverateliers, de werkplaatsen aan huis van diverse zilvermeden. Kenmerkend zijn de grote hooggeplaatste vensterpartijen om optimaal daglicht op de werkplek te krijgen. Een huis van een zilversmid heeft twee voordeuren. Een geeft toegang tot het woonhuis aan de straat, de andere is de toegang voor het zilversmid dat vaak in de tuin achter het woonhuis was gebouwd.

De Stijl

Deze Nederlandse wereldberoemde kunststroming (Piet Mondriaan, Rietveld o.a.) heeft architect Visser geïnspireerd tot het ontwerp van de winkelpui op Haven nummer 66. Hij ontwierp ook twee bijzonder kleurrijke sculpturen die de weg wijzen in Schoonhoven. Eén staat in de Haven, de andere bij het Springerpark in de Kruispoortstraat.

Programma - etalages

Programma - etalages

Etalages

Winkelen doe je 24 uur per dag. Oriënteren, verkennen, wikken en wegen, kijken, nog niet kopen. Met de komst van het internet is ons winkelgedrag veranderd. En de online-aanschaffen zijn door de pandemie versneld in aantal toegenomen. De fysieke winkel in de binnenstad is in feite in concurrentie met de onlinewinkel. Een divers (winkel)aanbod maar ook een goede sfeer en een verzorgde openbare ruimte in een historische ambiance trekt mensen aan.

Etalages met een aantrekkelijke presentatie trekken sowieso de aandacht van passanten. Het laat zien wát er in huis is, het wekt interesse en maakt nieuwsgierig. 's Avonds ervaar je de stad anders dan overdag. 'Licht' betekent veel. 's Winters maar ook 's avonds is het effect van een mooie aangelichte etalage nog indringender aanwezig. De samenhang en verschillen tussen de panden vallen dan nog meer op.

Langs de Zilver-as hebben meerdere zilver- en goudsmeden hun galerie. 's Avonds zijn de rolluiken toe, een eis van de verzekering werd verteld. Daarnaast staan er enkele panden leeg. De ruiten zijn afgeplakt. Wat betekent dat voor de passant (bewoner of bezoeker)? Er is niets te zien of te beleven? Aantrekkelijk?

Aan de Zilver-as gaat het om de kwaliteit, aantrekkelijkheid en uitstraling van de begane grond. Functies die geen publieke belangstelling kunnen verdragen, zoals bijvoorbeeld zorgdiensten, notarissen, advocatuur, dragen daaraan niet bij, integendeel.

Er ligt een uitdaging om met elkaar (met de BIZ) te bedenken hoe we de etalages toch aantrekkelijk kunnen houden en hoe we een zekere afstemming ook qua verlichting kunnen bereiken om de verblijfskwaliteit te verhogen.

Programma - evenementen

oldtimers op de Stenen
Brug

Programma - evenementen

Evenementen

Schoonhoven heeft een rijke evenementenagenda. Evenementen van zeer groot tot klein en intiem Zoals markten, festivals, exposities, concerten, muziekfeest, storytrail, de nacht van het Zilver, de Zilverdag en nog heel veel meer.

De historische binnenstad en haar ambiance spreken velen enorm aan. Zowel om evenementen te organiseren als om deze te bezoeken en mee te maken.

Het Ontwikkelplan Zilver-as speelt daar op in. Het creëert extra ruimte, versterkt die gewaardeerde ambiance en zorgt voor extra faciliteiten die uitnodigen tot verrijking van de bestaande evenementen en uitdagen tot nieuwe initiatieven.

Programma - markt

Op woensdagochtend is er weekmarkt op het Doelenplein, feitelijk terzijde van het kernwinkelgebied. Wel praktisch, maar deze situering levert weinig spin-off voor de ondernemers in de Lopikerstraat en de Haven.

Zou het verplaatsen van de weekmarkt naar Haven en Kerkstraat niet meer leven, meer reuring in de stad brengen? In deze gedachte versterken de bestaande winkels en de markt elkaar en ontstaat er een mooie loop, een rondje over de Zilver-as.

Tijdens de denksessies is ook het idee geopperd voor een boerenmarkt met streekproducten in hartje Schoonhoven. Beide zijn o.i. de moeite van een serieuze studie en uitwerking waard.

Delft:

Markt rond de gracht, zelfs op de brug waardoor je 'rondje markten' heel letterlijk kunt uitvoeren.

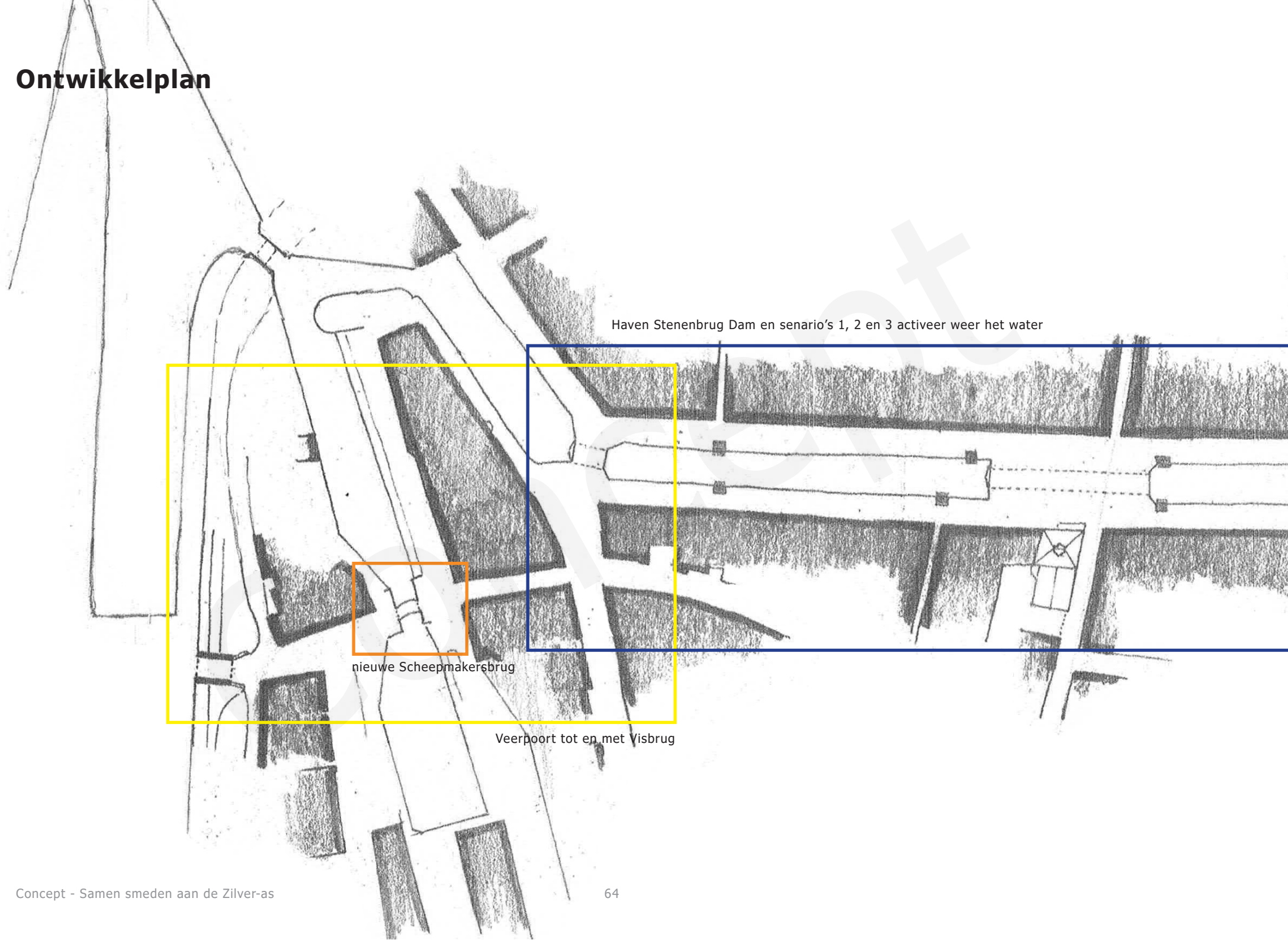
Met de rug naar het water. Tussen kraam en gevel is er ook ruimte voor een stoeltje tegen de gevel voor koffie.

Schoonhoven: l'histoire se répète? Foto uit de vijftiger jaren van de vorige eeuw. Toen werd ook markt gehouden bij de kerk, aan de westzijde van de Haven, en aan de westzijde van de Dam. georganiseerd. Op die markt presenteerden de winkeliers ook hun waren

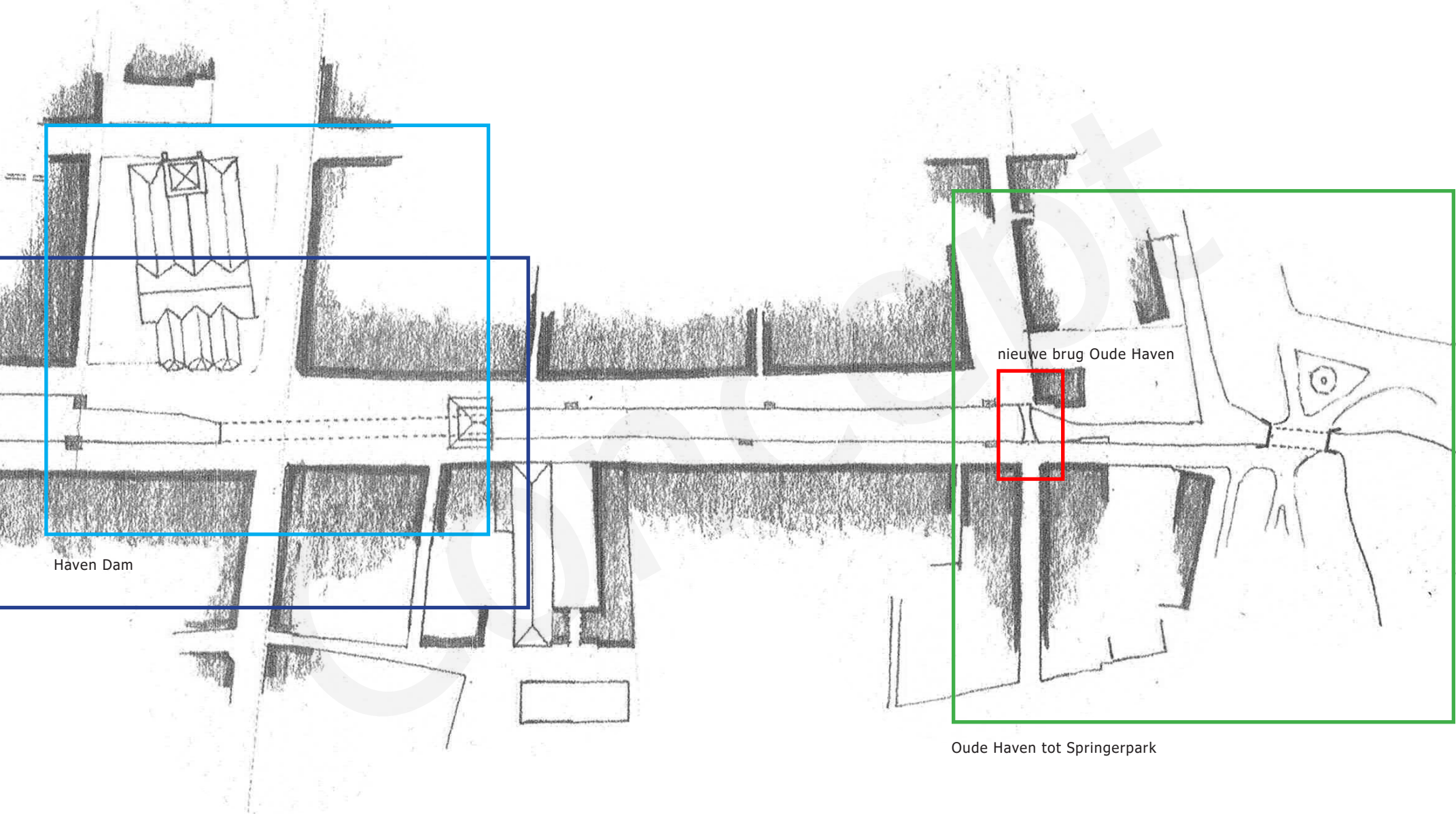
Ontwikkelplan

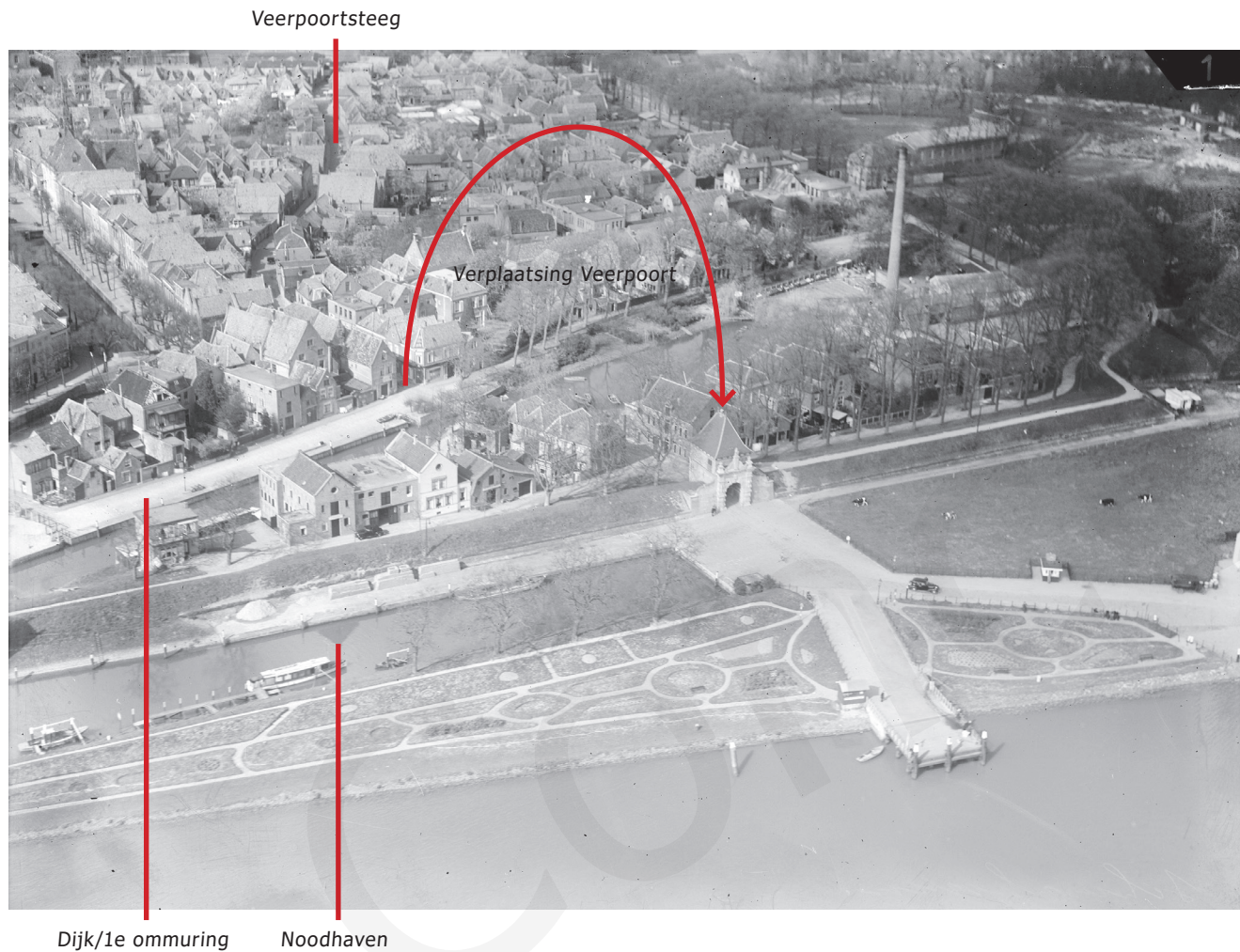
Haven Stenenbrug Dam en senario's 1, 2 en 3 activeer weer het water

nieuwe Scheepmakersbrug

Veerpoort tot en met Visbrug

Buiten de Veerpoort

Buiten de Veerpoort, overwegend groen, foto links 1920 en hierboven een foto uit 1955

eyecatcher

Buiten de Veerpoort

Buiten de Veerpoort, start- of eindpunt van de Zilver-as
Enkele constatering

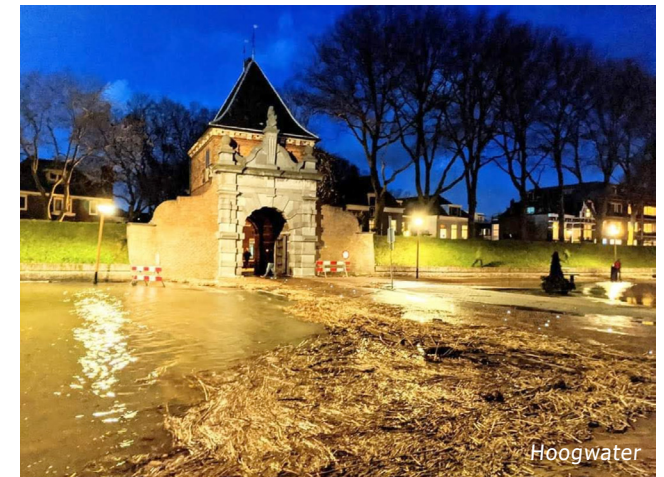
- Gebied Buiten de Veerpoort is een aantal jaren geleden opnieuw ingericht. Minder parkeerplaatsen en aan de Lek zijn bloktreden geplaatst.
- Inrichting openbare ruimte is afgestemd op auto's. Voetgangers/fietsers hebben niet het primaat.
- Wal is primaire waterkering van RWS.
- Groene landtong aan de Lek wordt gewaardeerd.
- De crux ligt in het verleiden van mensen om door de Veerpoort de stad in te lopen. De binnenstad (de Zilver-as) moet net zo leuk worden als het gebied buiten de Veerpoort, dan versterk je elkaar en heb je iets te kiezen.
- Doorgang in de Veerpoort is vrij smal. Auto's kunnen er doorheen maar dan moeten voetgangers/fietsers wachten. Veel sluipverkeer.
- Verkeersaantallen zijn klein (rapport van Goudappel, juni 2021, over de Veerpoort)
- Auto's rijden ook in tegengestelde (verboden) richting door de Veerpoort
- Auto's worden overal geparkeerd buiten de Veerpoort. Vooral 's avonds.

- Eyecatcher/icoon wordt gemist. Een spraakmakend object.

Kansen / toekomstperspectief voor Zilver-as

- Doorgang onder de Veerpoort is vrij smal. Deze is niet ontworpen op intensief gemotoriseerd verkeer. Veerpoort alleen toegankelijk maken voor fiets- en voetgangers. Dat levert een ontspannen gebruik van de ruimte voor- en achter de poort op. Dat liet de periode van herinrichting van het gebied buiten de Veerpoort zien en afgelopen jaar toen er kermis was vóór de poort. In combinatie met een autoluwe binnenstad ontstaat er een prettige verblijfsruimte. Lopen wordt vanzelfsprekend, naar binnen en naar buiten. Om te winkelen, rond te snuffelen, een terrasje pakken. Er ontstaat werkelijk verbinding.
- Grootste effect van afsluiting Veerpoort voor gemotoriseerd verkeer is het effect op de beleving en uitstraling van de verbinding tussen Buiten de Veerpoort en de binnenstad voor al het langzaamverkeer.
- De discussie niet voeren over 'wel of geen paal in de Veerpoort'. Het gemotoriseerde verkeer wordt al eerder geweerd, in de zone langs de N216. Geef ruimte aan voetgangers/fietsers.

Hoogwater

Veerpoort - binnenzijde

Buiten de Veerpoort zijn grote stralers aangebracht. De armaturen zijn hoog op masten geplaatst, maar verblinden voetgangers en fietsers die de stad uitgaan. De armaturen of anders richten of lager op de mast plaatsen zou dit euvel kunnen verhelpen.

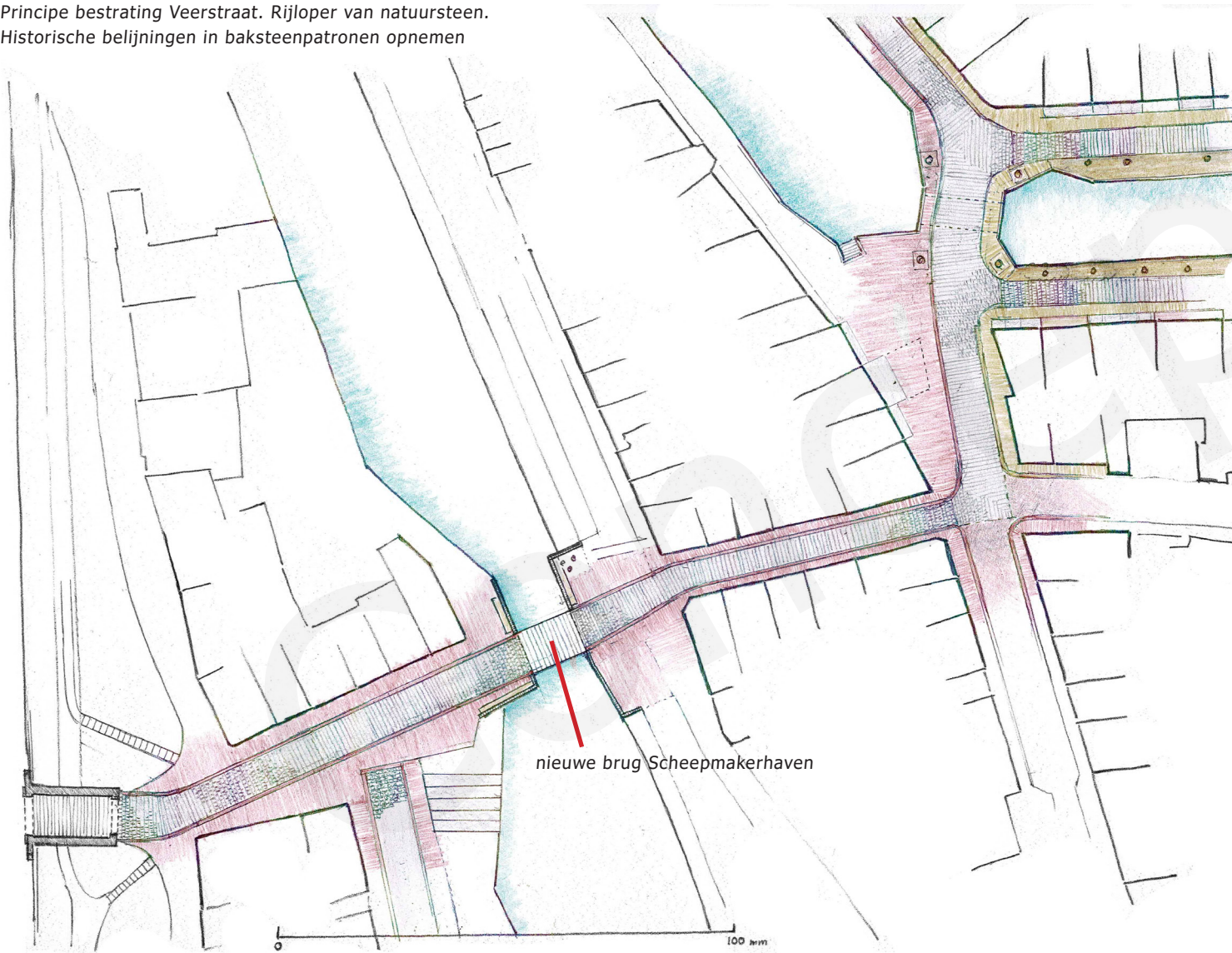
Veerpoort - binnenzijde

Het linker deel van de Wal is met de huidige trap bereikbaar. Om de vestingwandeling te kunnen voortzetten op deze plek zou eenzelfde trap in het talud geplaatst kunnen worden. Daarmee kun je je route over de Wal richting 't Witte Bruggetje afmaken.

Veerstraat

Principe bestrating Veerstraat. Rijloper van natuursteen.
Historische belijningen in baksteenpatronen opnemen

Entree van de stad

- Je verlaat de grote open ruimte met wijds uitzicht over de Lek en gaat door de Veerpoort, voordeur van Schoonhoven, naar binnen. Al wandelend door de Veerstraat zie je links en rechts het water van de Scheepmakershaven. Dan versmalt de straat. Hier stond ooit de Middeleeuwse stadspoort, de oude Veerpoort. Je blik reikt verder en ziet dat je op een kruising afloopt met centraal in beeld grijze muren en een lage grijze gesloten uitbouw. Hé, zou het niet verrassend zijn om juist daar een eyecatcher van formaat op te plaatsen die verwijst naar de Zilverstad. Een mooi, royaal sculpturaal object. Maakt dat het beeld niet veel aangenamer en rijker?
- Herinrichting van de Zilver-as, het tracé van Veerpoot tot en met Visbrug
- Links en rechts van de Veerpoort een walopgang
- Met nieuwe, versmalde Scheepmakersbrug

Veerstraat

Foto boven de Veerstraat, in de verte de kerktoren.

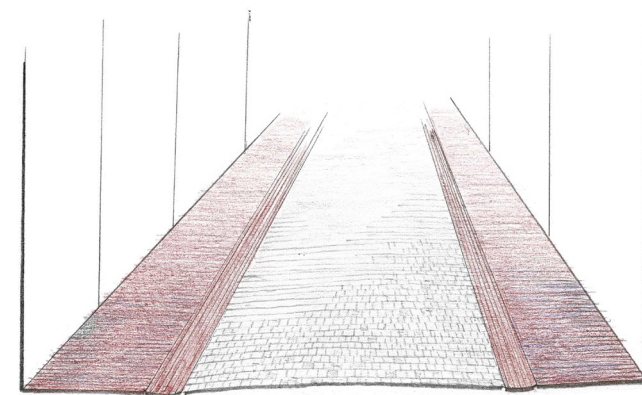
De Veerpoort is tijdens het twaalfjarig bestand opnieuw opgericht op zijn huidige plaats. Vóór de oude Veerpoort lag een ophaalbruggetje (zie volgende pagina). Wanneer de brugdelen geopend waren, kon niemand de stad in of uit. In de loop van de tijd is de brug op deze plek verdwenen. De weg is verbreed, de bestrating loopt in een lijn door.

Foto's hierboven van de Veerstraat. De onderste foto is genomen op de plek van de verdwenen, oude Veerpoort.

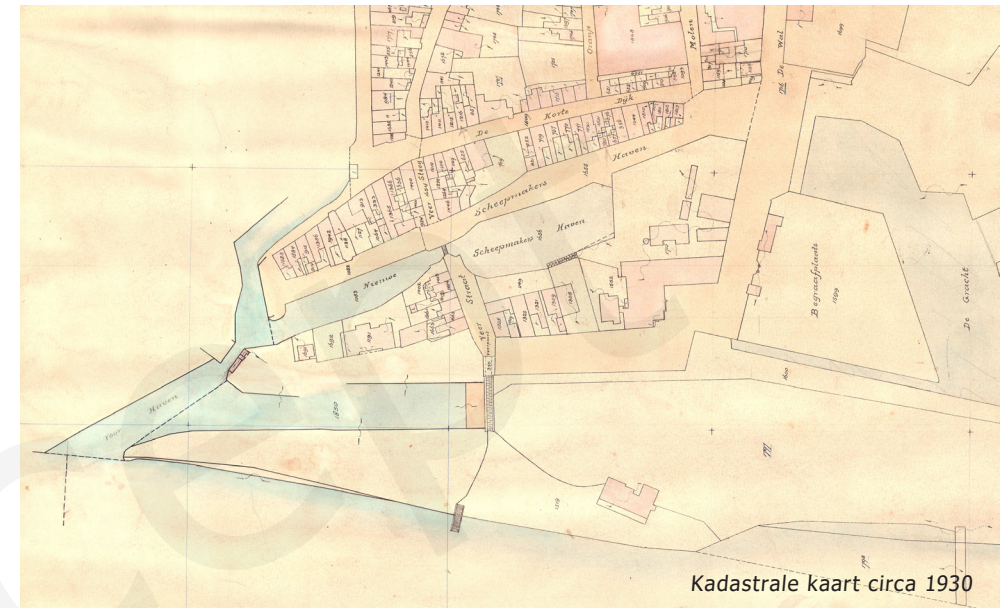

Een eyecatcher in de zichtas van de Veerstraat op bestaande bebouwing aan de Lange Weistraat.

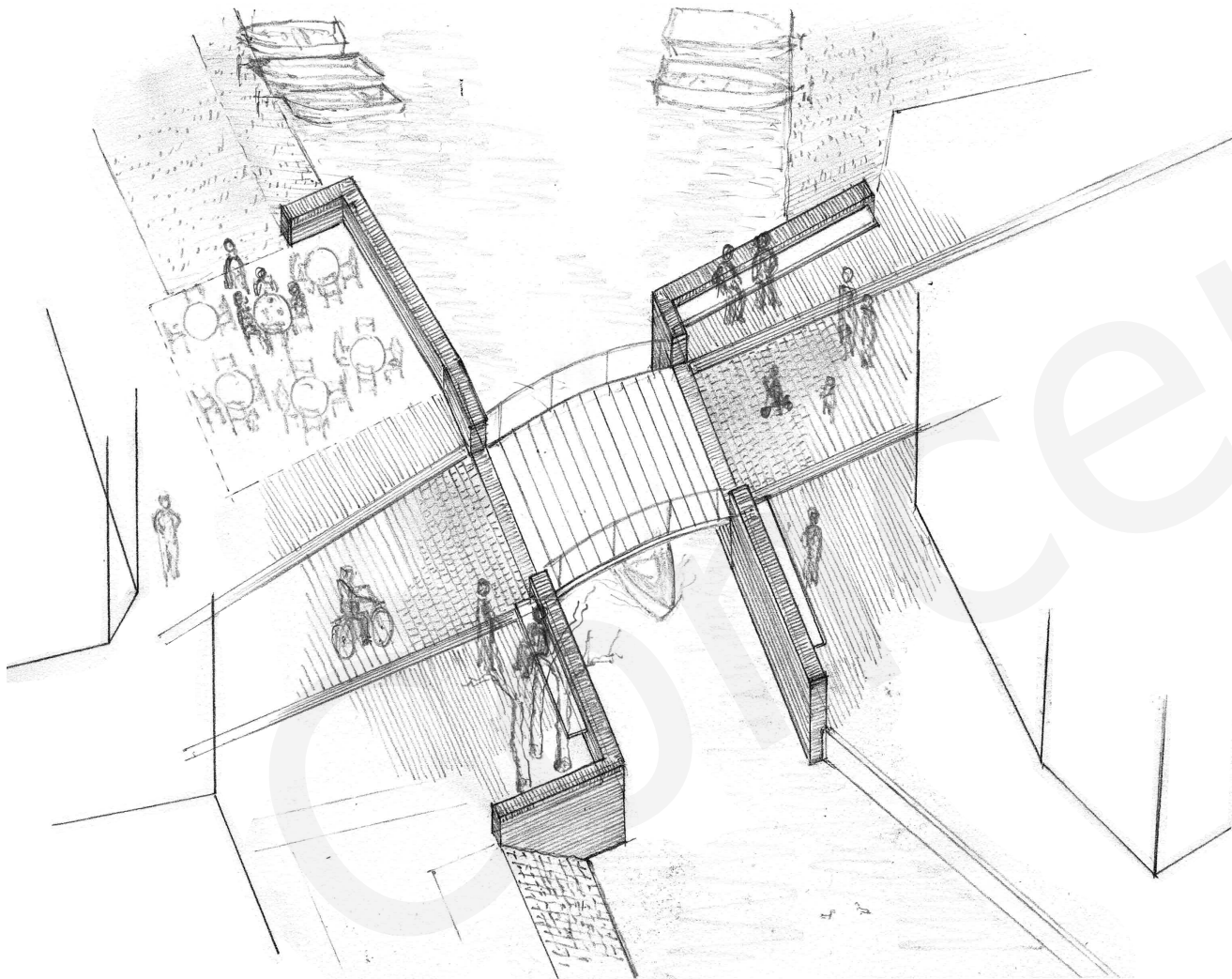

Principe bestrating van Veerpoort tot Visbrug

Veerstraat - Scheepmakersbrug

Veerstraat - Scheepmakersbrug

De nieuwe boogbrug, smaller waardoor meer zicht op de haven, met een grotere doorvaarthoogte en op de landhoofden plekken om te zitten

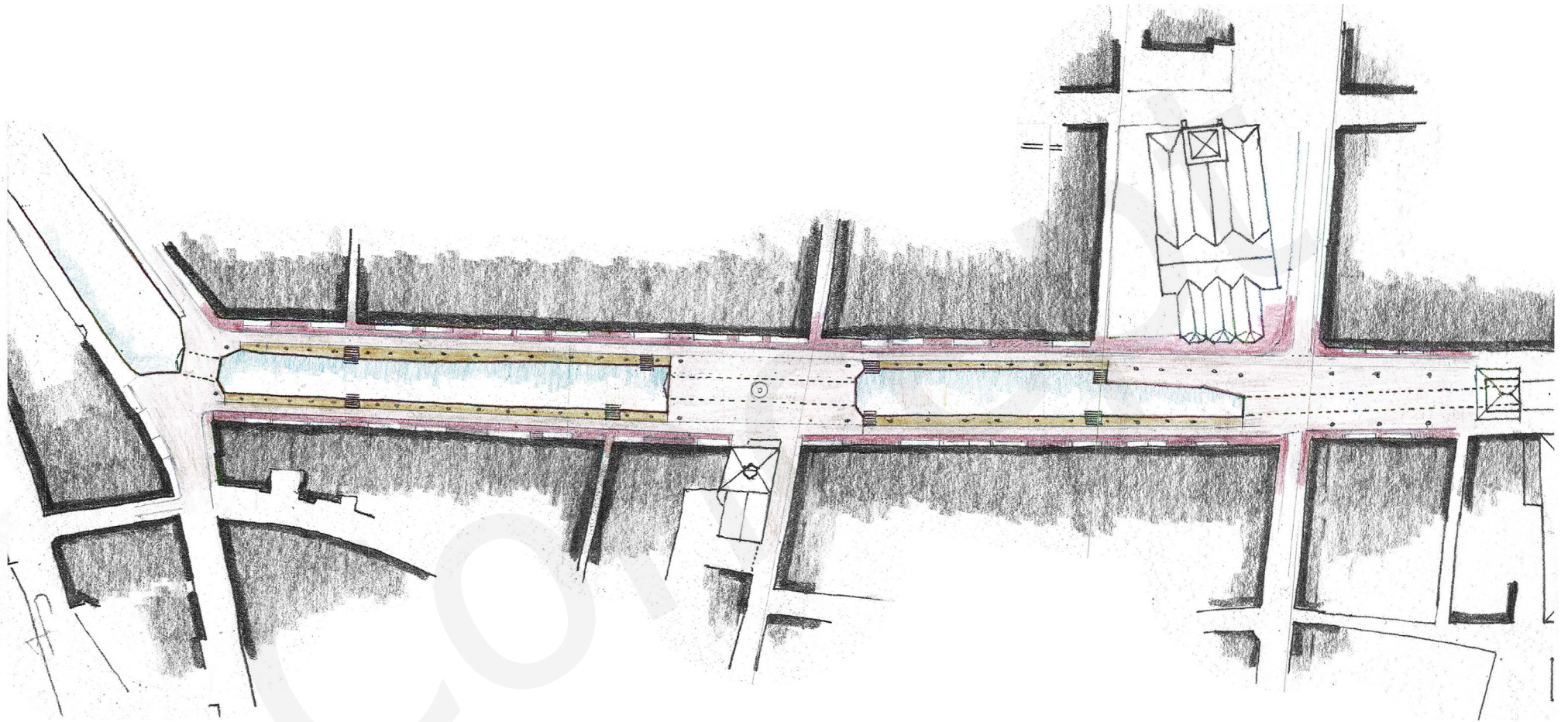
Nieuwe Scheepmakersbrug

- De brug is nauwelijks als brug te herkennen. De straat loopt gewoon door. Zie foto's vorige pagina.
- Scheepmakershaven Oost is, omdat de doorvaarthoogte beperkt is, nauwelijks bruikbaar.
- Oorspronkelijk was lag hier de scheepstimmerwerf. Bedrijvigheid, een groot contrast met het stille water van nu.
- De nieuwe brug wordt smaller en krijgt een boog waardoor je ervaart dat je over water gaat.
- Scheepmakershaven Oost weer bereikbaar over het water, dan:
 - Vaste stallingsplek voor boten
 - Reuring in Scheepmakershaven Oost
 - De ruimte die in de Voorhaven vrijkomt kunnen passanten aanmeren. Zij zijn dan direct in de Zilver-as.

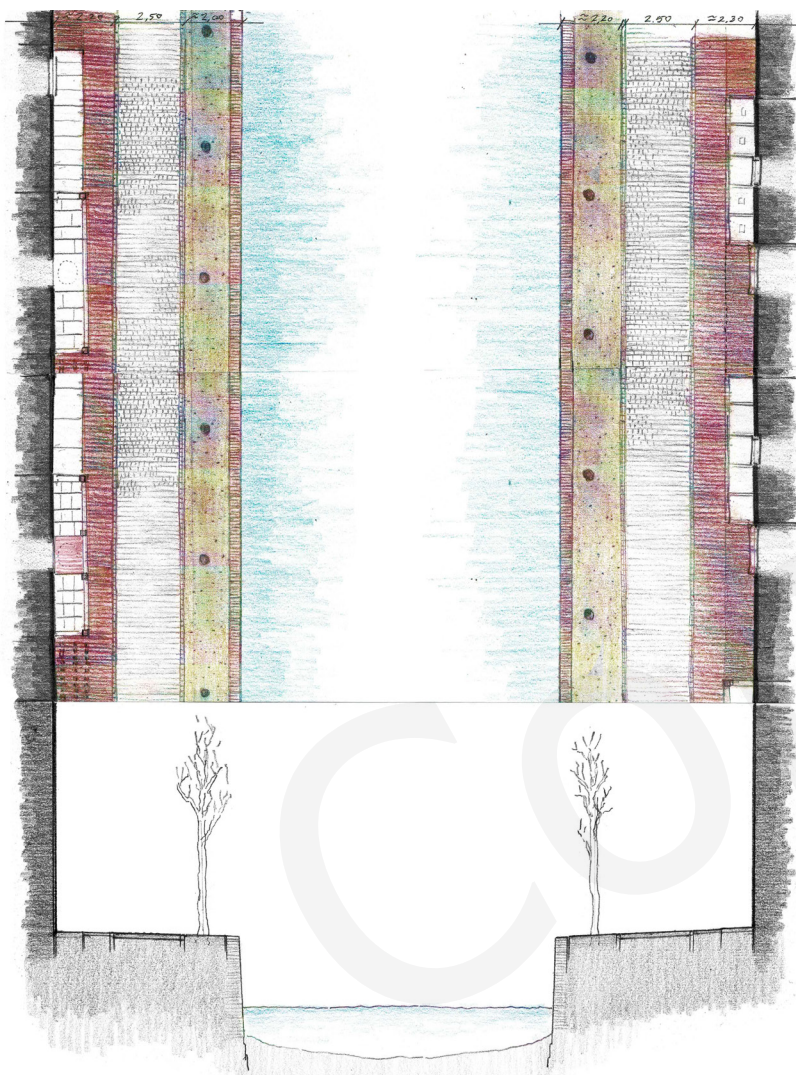
De Scheepmakershaven bij laag water gezien van achter de Korte Dijk richting brug Veerstraat, ca. 1900. (Groene hartarchieven, collectie streekarchief Hollands-Midden, stamnummer 60608)

Haven

*Principe van de bestrating Haven. Rijloper van natuursteen.
Historische belijningen in baksteenpatronen opnemen*

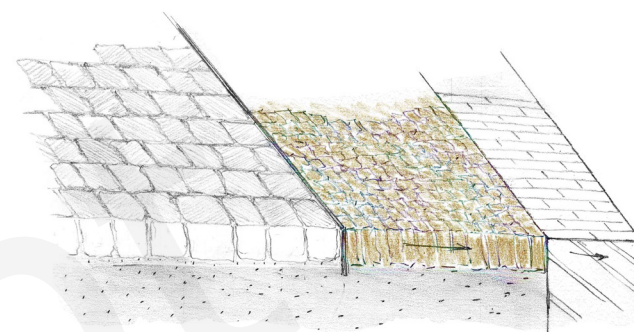
principe detaillering van de Haven, gevelzone verrijken met stoepen, rijloper van natuursteen, kadestrook met bomen van halfverharding

Inrichting en bestrating Haven

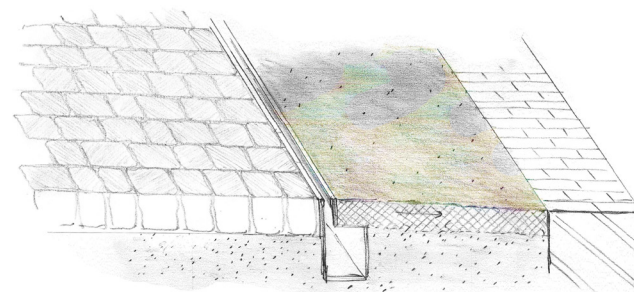
Analyse van de vroeg 20ste eeuwse foto's van de Haven levert een helder beeld op van de vroegere inrichting voordat de auto zijn intrede als dominant vervoersmiddel deed. De samenhang en rust maar ook de helderheid en subtiële verschillen maar ook de rijkdom van de gearticuleerde stoepen per pand zijn inspiratie voor de herinrichting van de Haven. Zoals eerder aangegeven is de opbouw als volgt ...

Ook de specifieke keuze van de bestratingsmaterialen, de natuursteen en de bakstenen klinkers als mede de stoepen en halfverharding vraagt afstemming met de historische ambiance. Nuance en in kleur en subtiel reliëf en doorleefdheid in vorm is daarbij belangrijk.

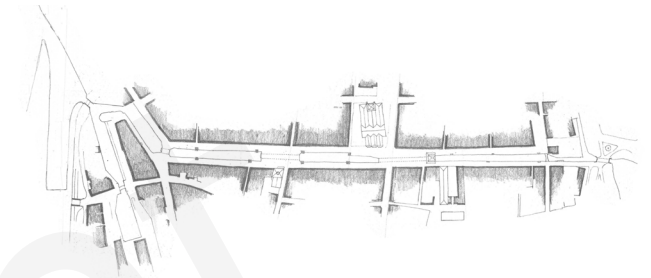
Bijzondere aandacht vraagt de kadezone met het ritme aan bomen. Door hier halfverharding toe te passen zijn boomkaders/boomkransen niet nodig en wordt de sterke opdeling in boomvakken met tussenliggende bestratingsvakken voorkomen. Er ontstaat zo samenhang.

2 principe detaillering van de kade met boven kleine gele klinkers en onder halfverharding. Beide met bestrating van natuursteenblokken met anti-slip gezaagd loopvlak

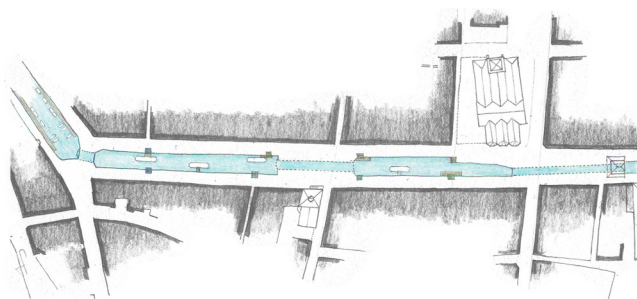

Haven

Haven, intro

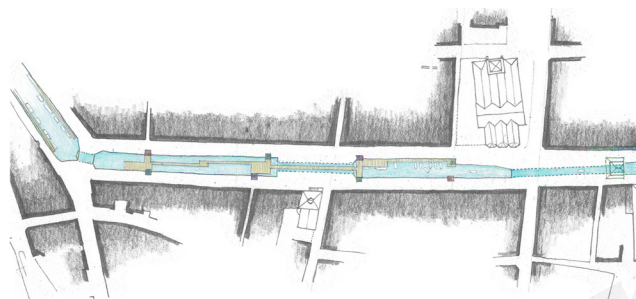
Hoe kunnen we het nu zo stille water in de Haven weer hernieuwd betekenis geven is de opgave. Het gaat om het water weer activeren in de Haven, het varen in de havens en de dynamiek van wisselend waterniveau terugbrengen, is het eindbeeld. Nu zijn de sluisdeuren constant gesloten, ook de lange zichtlijnen op waterniveau zijn daardoor verdwenen. Om dat voor elkaar te krijgen zijn een aantal stappen te nemen. De meest eenvoudige is scenario I gevolgd door scenario II. Scenario III schetst het eindbeeld.

Scenario I

De mogelijkheid om met je boot vanaf de Lek in de binnenstad, aan de Zilver-as, te kunnen aanmeren levert een win-winsituatie op. Voor vaargasten een unieke ervaring. Zij stappen hun boot af op de plek waar je ze wilt hebben. Het zorgt voor reuring in de Voorhaven en activiteit in het centrum. In de Voorhaven een paar aanlegplekken voor passanten creëren, als start, om uiteindelijk te kunnen doorgroeien als haven zoals beschreven bij het voorstel voor de nieuwe Scheepmakersbrug.

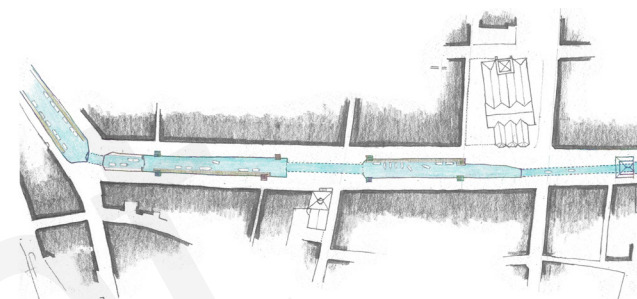
In de Haven enkele terrasboten leggen. Los van de kade, met een loopplank vanaf de kade bereikbaar. De hogere ligging van de terrasvloer ten opzichte van het huidige drijvende ponton op het water zorgt voor meer zicht en meer licht. Meer zicht omdat de terrasboten beter zichtbaar zijn, maar vooral omdat vanaf dit terras oogcontact met passanten op de kade mogelijk is. Door ze op enige afstand van de kade te leggen vangen ze 's middags meer zon.

Scenario II

In de Haven is het waterniveau vrij constant. Het water ligt ten opzichte van de kade diep. Je kunt voor je gevoel het water nauwelijks 'aanraken'. Een doorlopend pad op waterniveau met af en toe verbredingen voor eventuele terrassen op het water maakt contact met het water mogelijk. Een unieke route over het water met als bijzonderheid een experience-route onder de Stenen Brug in de vorm van een licht- en klankspel, expositie of film. Deze toevoeging voegt een hele nieuwe beleving toe aan de Haven. De verbredingen van het pad geven aanleiding voor een ander gebruik van die plek. Meerdere routes over de Haven zijn mogelijk.

In de Haven tussen Stenen Brug en Dam ligt een aanlegsteiger voor verhuur van bootjes of start van een rondvaart.

Scenario III

Echt varen met bootjes op de havens wordt mogelijk wanneer we de drempel onder de Visbrug kunnen verwijderen. Daarvoor is waarschijnlijk een nieuwe sluis nodig. Dat betekent dat er meer dynamiek qua waterniveaus zichtbaar wordt en er meer beweging op het water komt. Het beeld van het water in de Haven, nu dood en viezig, zal daarmee drastisch wijzigen.

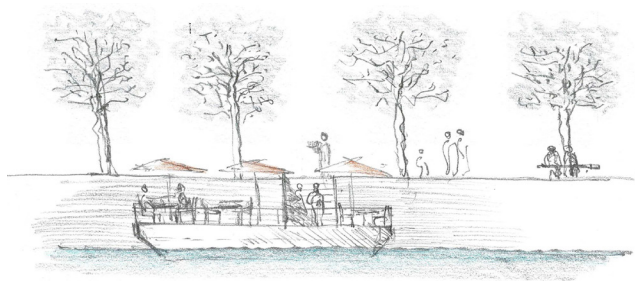
De aanlegsteiger uit scenario II voor verhuur van bootjes of startpunt van de rondvaart is extra valide voor dit scenario.

Haven - Scenario I

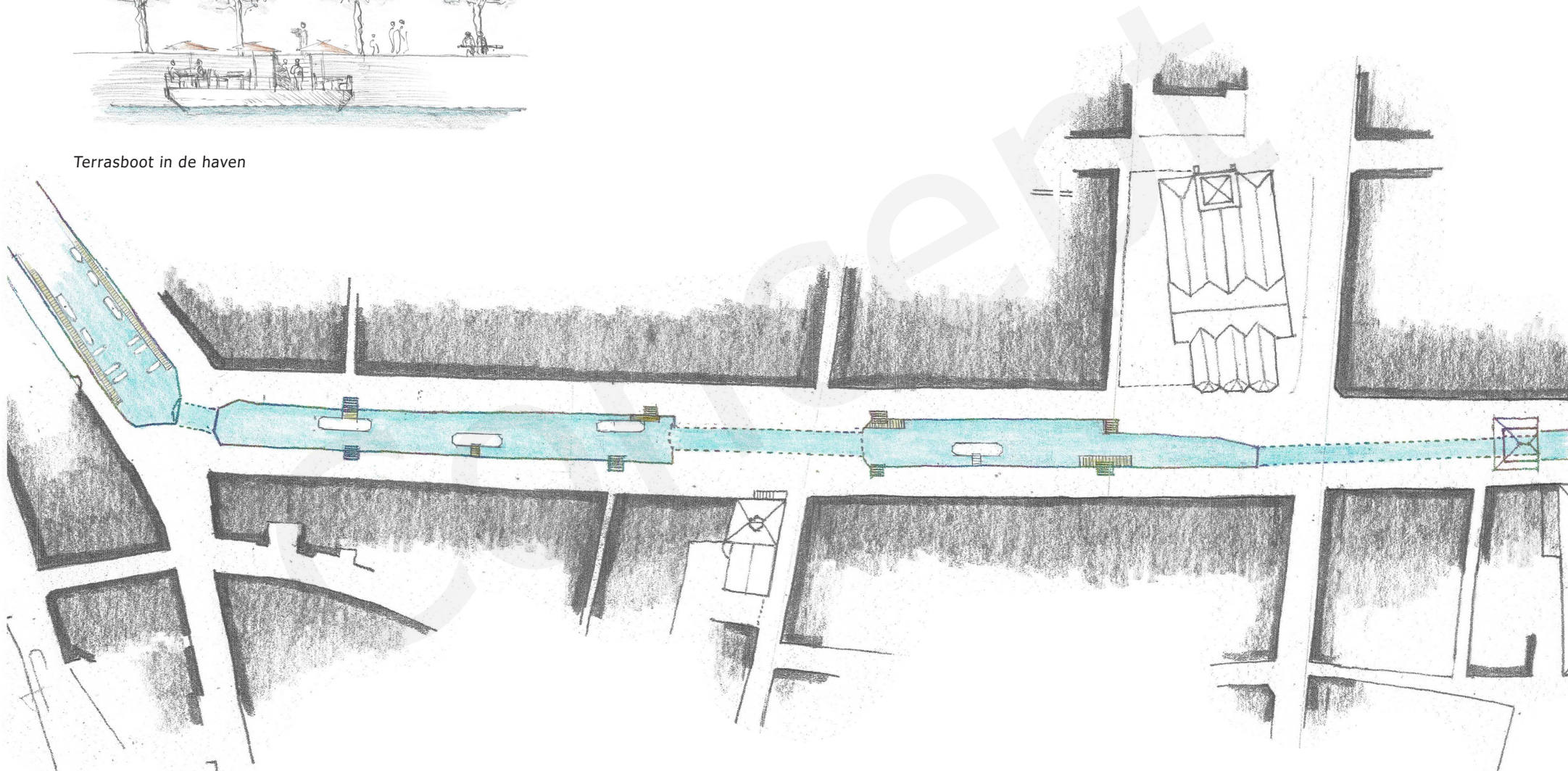
- Huidige pontons vervangen door terrasboten
- Terrasboot past qua uitstraling beter in deze historische ambiance
- Dek terrasboten ligt hoger dan niveau huidige pontons
- Qua vorm en afmeting is eventueel ook ander gebruik mogelijk, bijvoorbeeld optredens
- Terrasboten zijn seizoensgebonden, betekent dat zij tijdens de wintermaanden in de stalling liggen
- Boten kunnen worden ingehesen, zie foto
- Tussen twee bruggen twee, maximaal drie terrasboten plaatsen
- De kade vrij houden, niet belasten met allerlei kasten of iets dergelijks ten behoeve van het terras
- Een combinatie van een terrasboot en stoelen en tafeltjes langs de kade en voorgevel van het pand is voorstelbaar
- In de Voorhaven is plaats voor enkele boten van passanten

Haven - Scenario I

Terrasboot in de haven

Terrasboten met dek op grotere afstand van de kade en hoger boven het water. Meer licht, meer zicht, meer in het zicht.

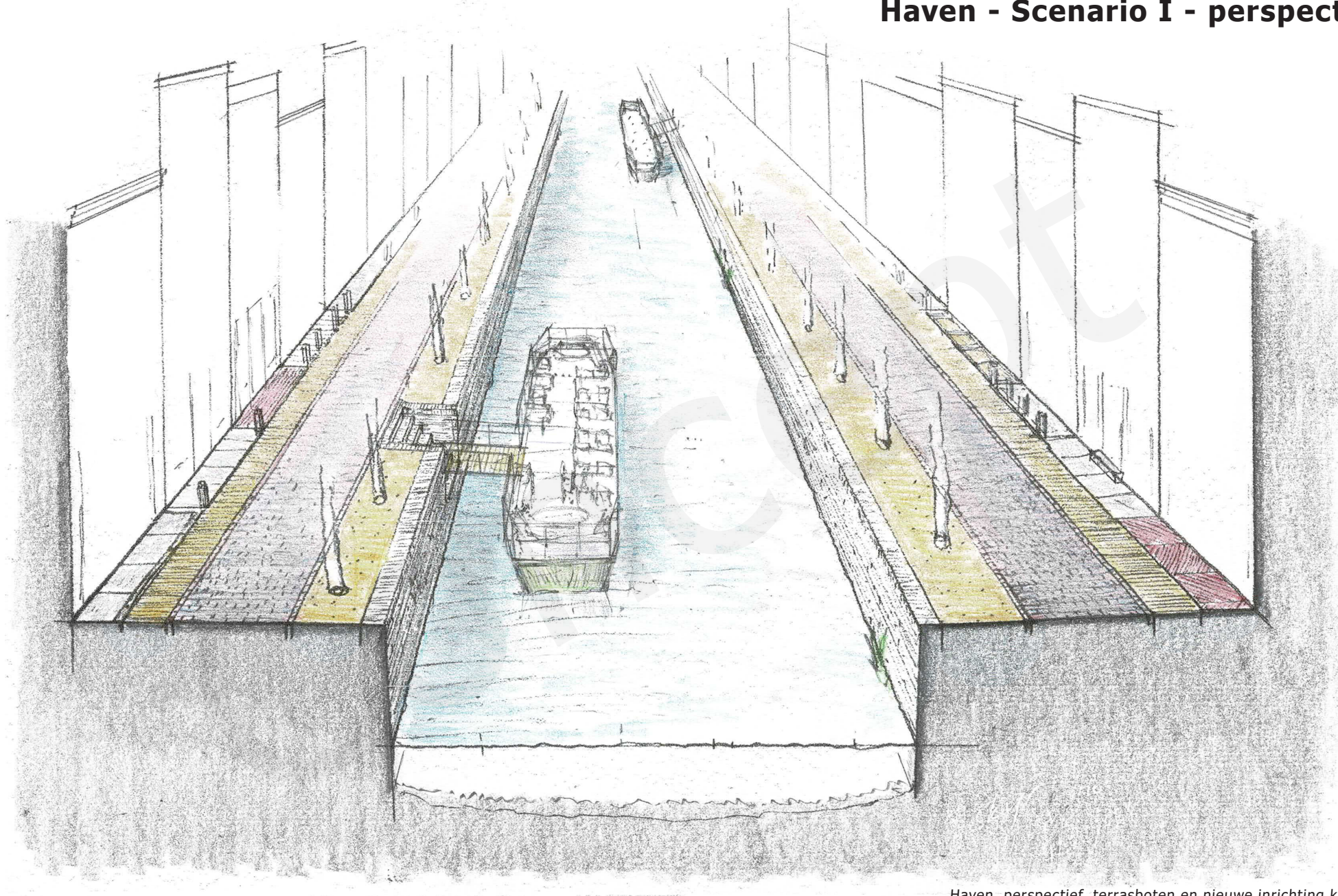

Haven - Scenario I - perspectief

- Bovenstaande foto's geven de ontwikkeling weer van de kade van de Haven
- De strook langs de kade is lange tijd een doorlopende strook geweest met bomen daarin. Eén niveau, één materiaal. Dat zorgt voor een rustig beeld. Het huidige beeld is sterk gefragmenteerd. De boomvakken zijn veel groter geworden en de bodem ligt vaak dieper dan het omliggende straatniveau
- Gelet op allerlei onverwachte sprongen in het bestaande profiel vermoeden wij dat het maaiveld in de loop van de tijd steeds hoger is komen te liggen. Details van de aansluiting op de walstoepen verschillen daardoor enorm.
- Om adequaat de definitieve inrichtingstekening te maken is een goede opmeting met peilmaten een vereiste waarbij de dorpel van alle entrees ook in beeld gebracht moeten worden.
- In de huidige situatie loopt het water vanaf de gevel richting haven. De bovenrand van de muren is daardoor sterk vervuild. Voorstel is om het water vóór de strook van de halfverharding te verzamelen in een verholten goot.
- De strook langs de kade uitvoeren in halfverharding. De bomen krijgen meer lucht en voeding en het water kan in de ondergrond filteren.
- De bestaande kademuur is op verschillende plekken beschadigd. Schade herstellen.
- Het principevoorstel voor bestrating, walstoepen, bomen, (feest)verlichting, zitelementen, fiets parkeren en dergelijke zoals aangegeven in betreffende hoofdstukken.

Haven - Scenario I - perspectief

Haven, perspectief, terrasboten en nieuwe inrichting kades

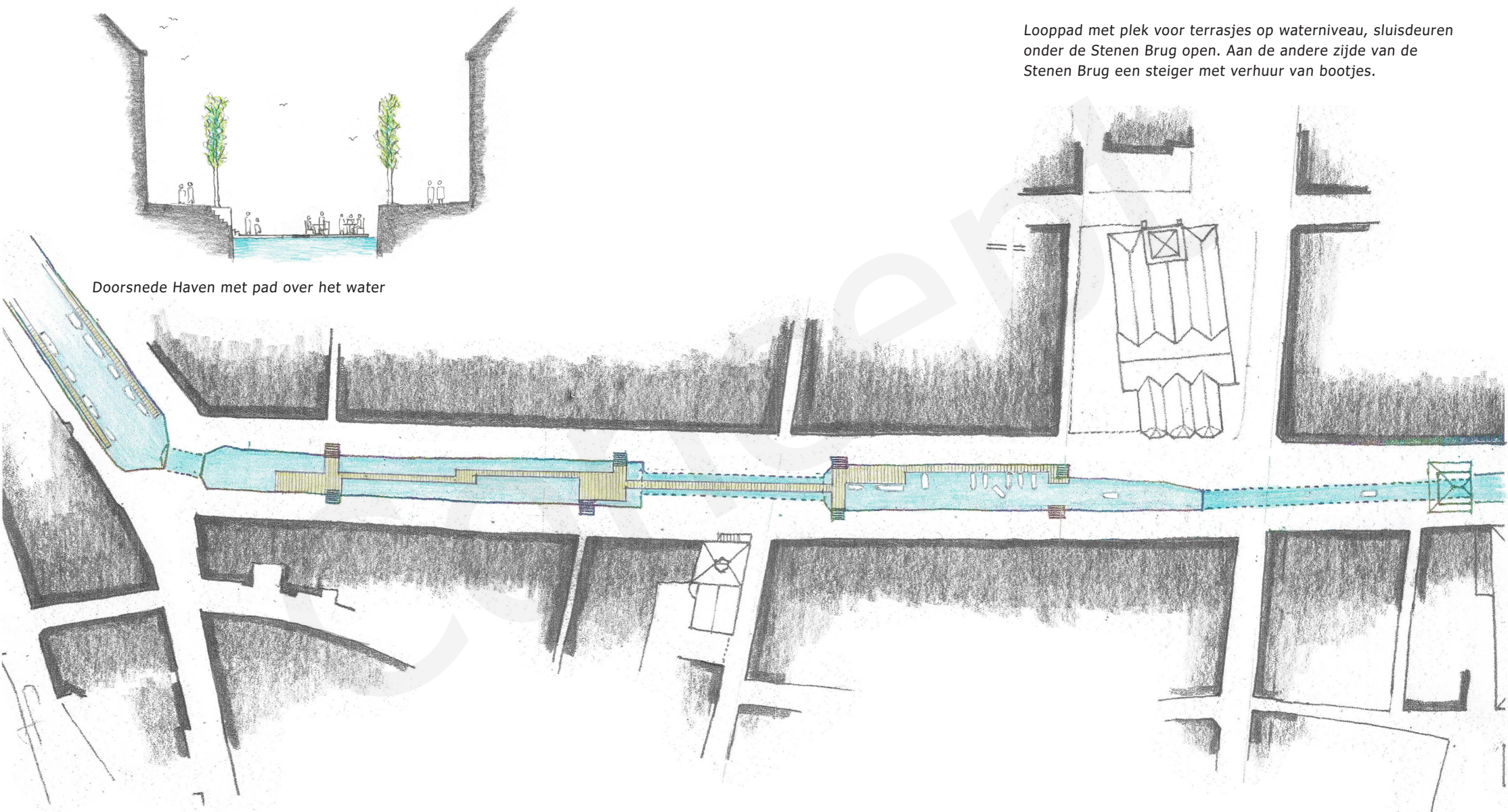
Haven - Scenario II

Haven - Scenario II

Looppad met plek voor terrasjes op waterniveau, sluisdeuren onder de Stenen Brug open. Aan de andere zijde van de Stenen Brug een steiger met verhuur van bootjes.

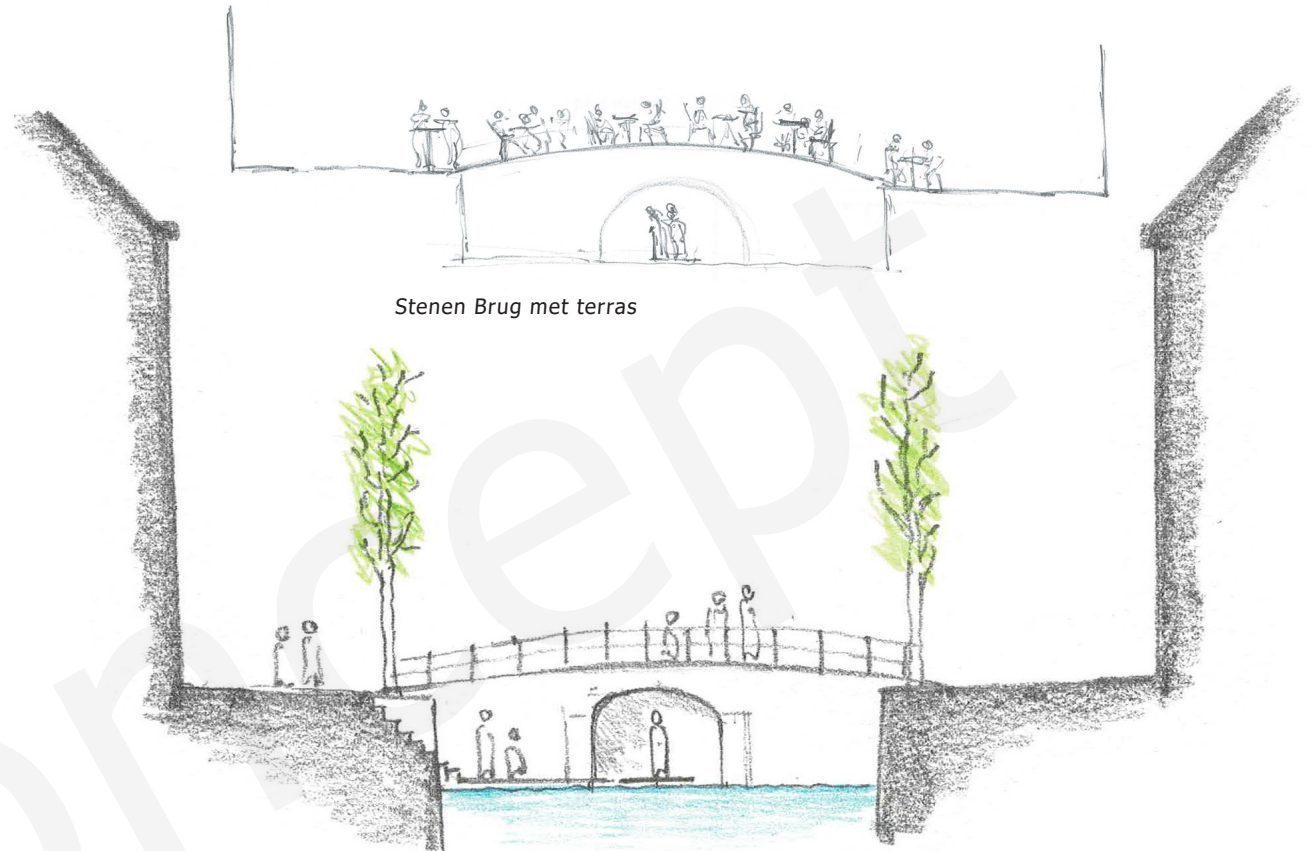
Doorsnede Haven met pad over het water

Haven - Scenario II - looppad over het water

Scenario II

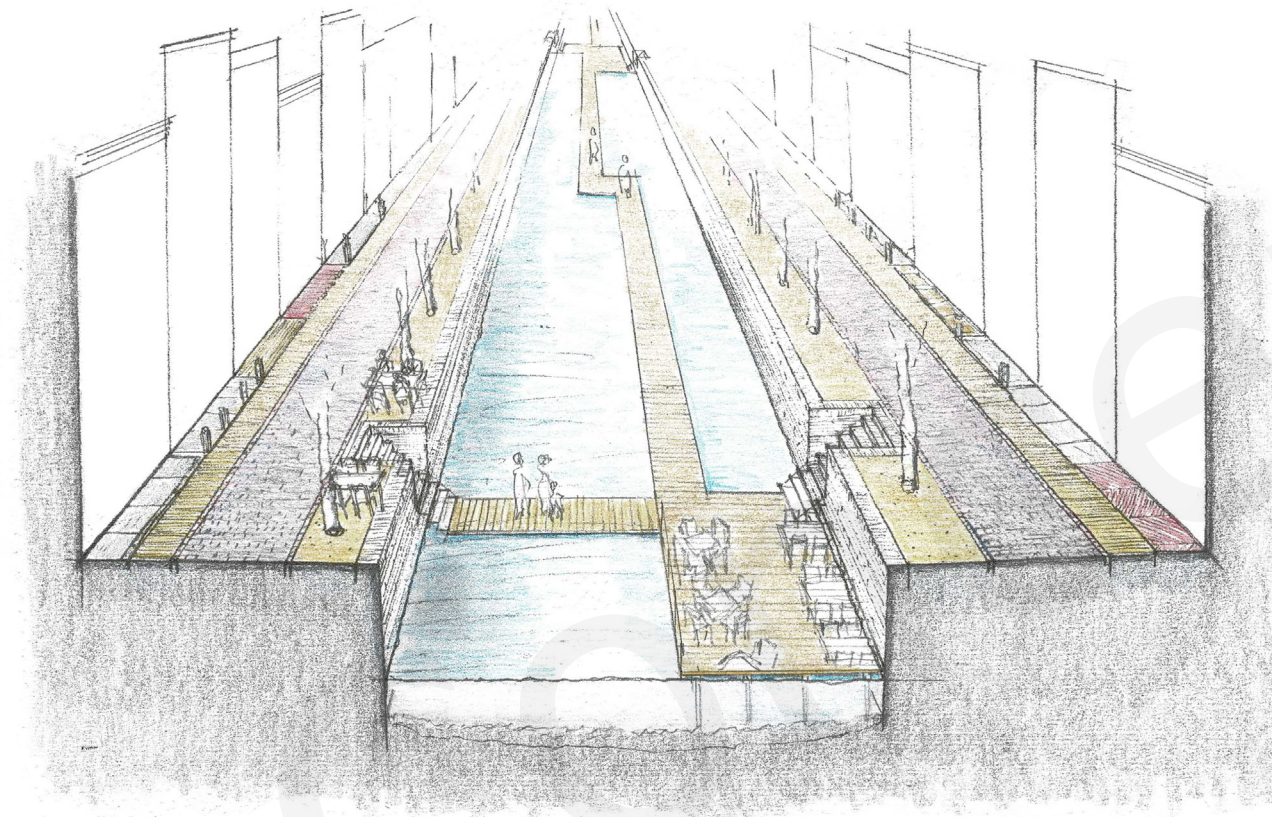
- Je ervaart de stad op een heel andere manier, vanuit een ander perspectief. 'Het ijspretperspectief' in dit geval
- Een spannende route, je kunt naast het plankier stappen als je ervoor kiest
- Een extra niveau met nieuwe verbindingen tussen beide kades maakt allerlei rondjes mogelijk
- Het nodigt uit om met deze ruimte ook eens iets anders te doen.
- Het water in de Haven is niet zo diep. Een eenvoudige houten onderconstructie zou moeten volstaan
- Het principevoorstel voor bestrating, walstoepen, bomen, (feest)verlichting, zitelementen, fiets parkeren en dergelijke als aangegeven in betreffende hoofdstukken en bij scenario I.
- Het pad loopt onder de Stenen Brug door, een mogelijkheid om met licht of geluid iets over Schoonhoven te vertellen.

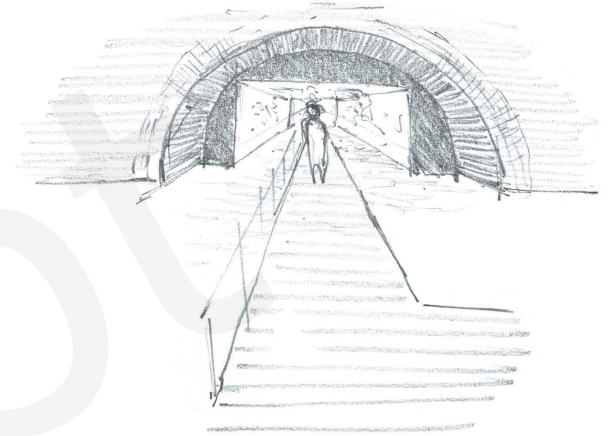
Doorsnede Haven vóór de Stenen Brug met looppad over het water op weg naar de experience-ruimte

Haven - Scenario II - looppad over het water

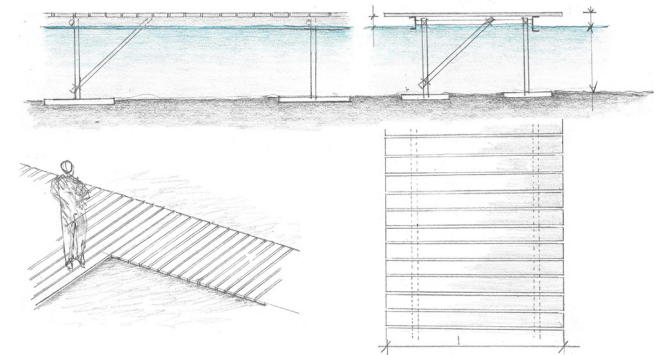

Looppad met terras over het water in de Haven. Links en rechts principe indeling en materialisering kades.

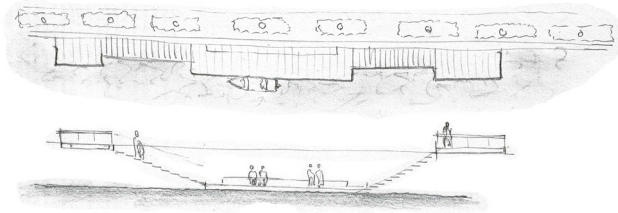

Experience-route onder de Stenen Brug

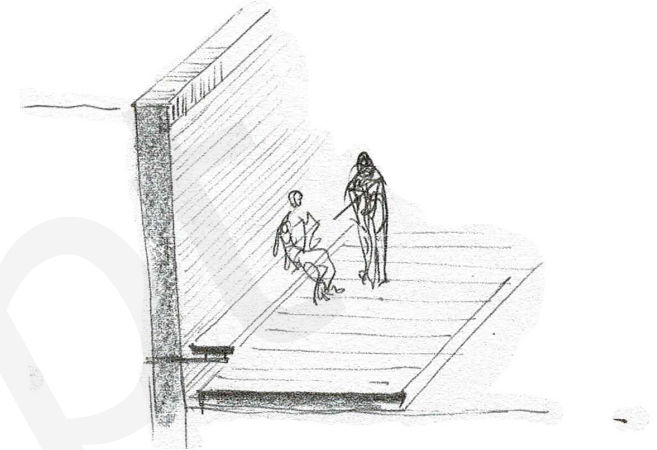
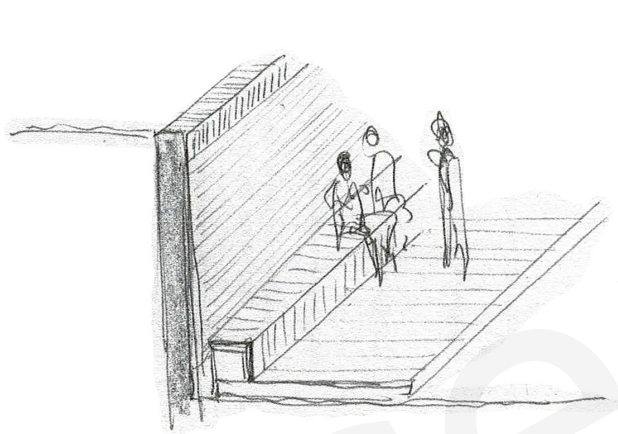
Het water in de Haven is ondiep. Vrij eenvoudig is een looppad bijvoorbeeld op poten aan te brengen

Haven - Scenario III - varen door de havens

Steigerschetsen. Zitplekken op waterniveau

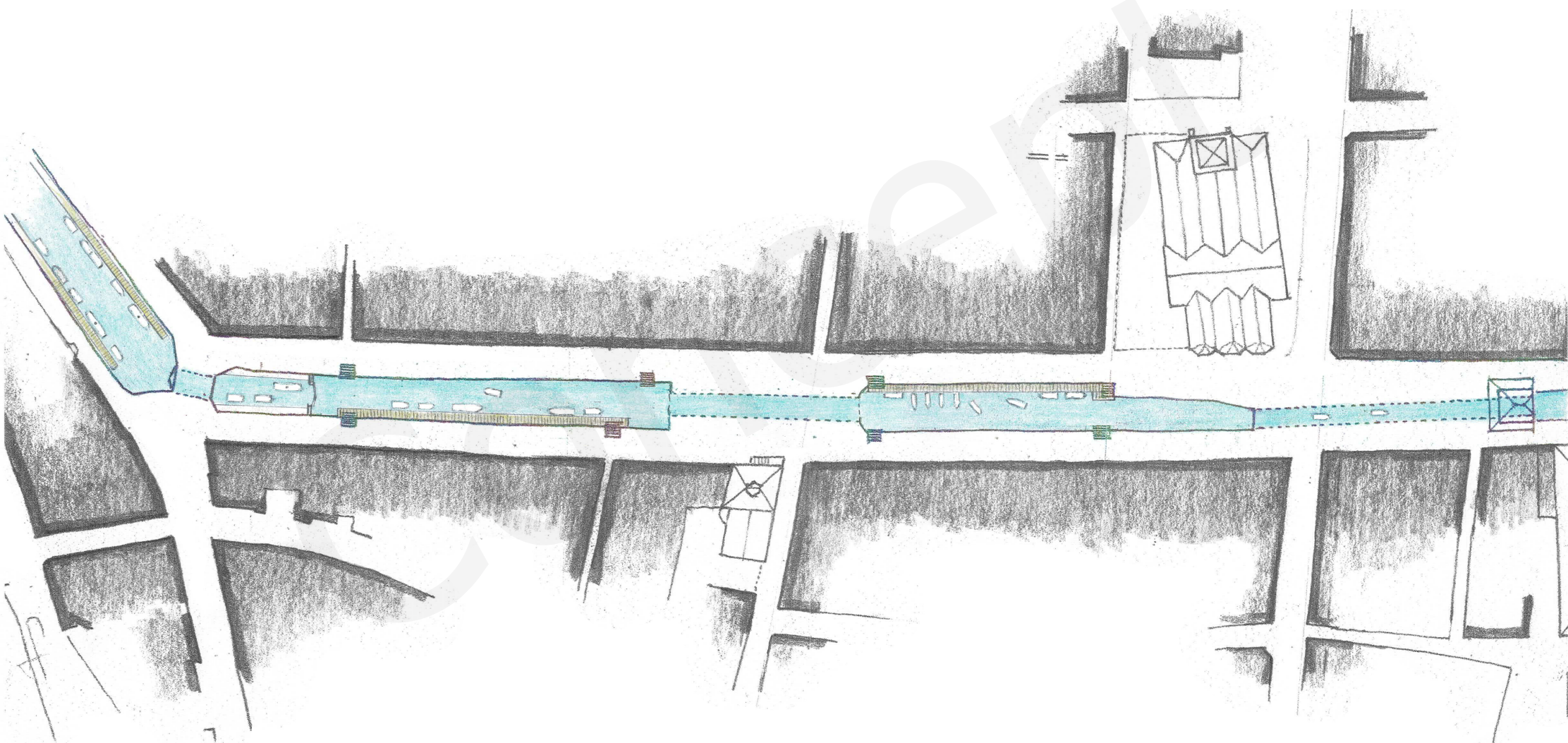

- Weer leven op het water is het uiteindelijk doel
- Dat lukt niet op stel en sprong. Daarvoor is tijd en overleg nodig
- Het water is van grote betekenis geweest voor Schoonhoven. Via het water werd in eerste instantie alles vervoerd. Rond het water, in de havens is altijd reuring geweest
- Steigers in de haven zijn voor aanleg van bootjes. Verhuur van bootjes, maar ook opstapplaats voor rondvaarten.
- Een kleine sluis zal vermoedelijk nodig zijn. We hebben in de Haven gelegd. Het schutten levert altijd veel bekijks. Een bijzonder gebeurtenis in de Haven.

Haven - Scenario III - varen door de havens

Nieuwe sluis maakt doorvaart mogelijk. Langs de kades zijn steigers aangebracht voor aanleg of verhuur van bootjes.

Haven - Scenario III

De Haven in 1929 met geopende sluisdeuren

De haven met bootjes

Haven - Scenario III

Bios in de gracht

Activiteit in het water:
völleybal in het water, de kades vormen de tribune

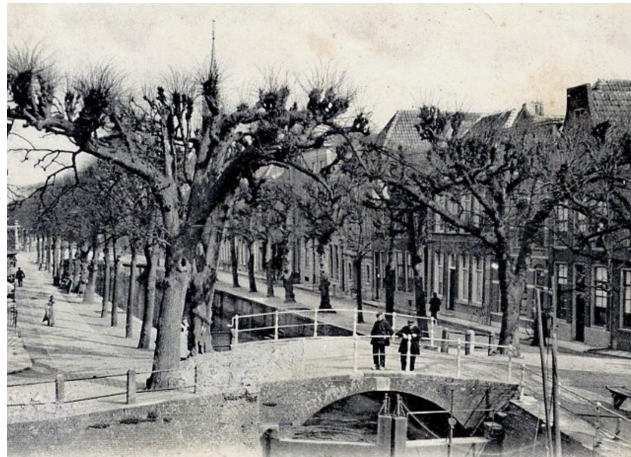
De Haven met gesloten sluisdeuren

Haven - Visbrug - bestaand

De bomen raken elkaar aan en maken zo de ruimte 'af'. Het is een getoogde brug. Veel bomen op de kade. Is het aantal gelijk gebleven?

Visbrug, september 2019

De Visbrug zonder bladeren. De Visbrug wordt geflankeerd door vier dikke bomen. Rechts is nog net een deel van de visbanken te zien.

Visbrug, verlengde van de Korte Dijk

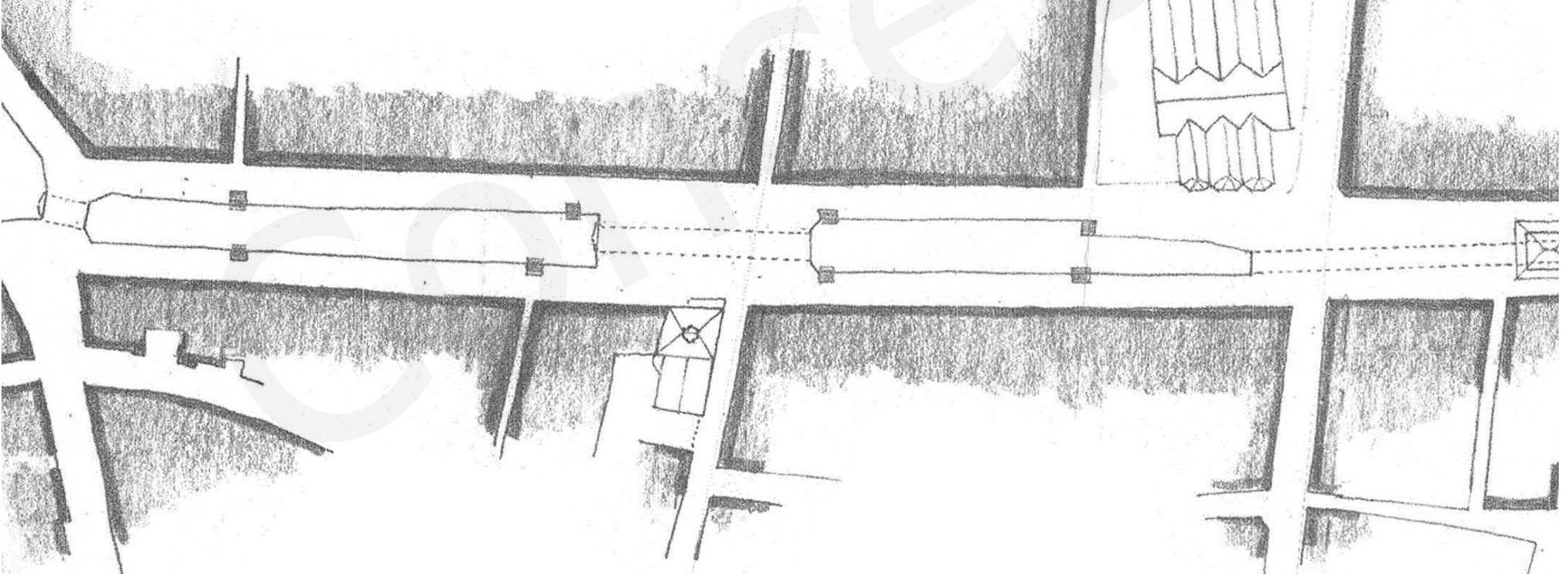

De vier bomen om de Visbrug zijn er nog in 1967. Wit hekwerk op de brug. Simpele steiger in de Voorhaven. De visbanken zijn verdwenen

De visafslagplaats lag naast de brug, vandaar de naam. De vier bomen zorgden voor een sfeervolle entree van de Haven, het bepaalde plek.

Haven - bestand

Haven - hoog water

Haven - hoog water

De scheiding tussen de Krimpener- en Lopikerwaard heeft eeuwenlang een stuk ten oosten van de rivier de Vlist gelegen. In 1995 is deze grens op rationele gronden verlegd en ligt sindsdien aan de westelijke kade van de Vlist. Waterstaatkundig een heldere grens.

Voor Schoonhoven, dat eeuwenlang een eigen waterstandbeheer had, betekent deze verschuiving dat het nu grotendeels in het gebied van het Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard ligt terwijl het oostelijke deel van Schoonhoven onder het Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden valt.

Schoonhoven kent om die reden meerdere polderpeilen:

- in de binnenstad inclusief Grote Gracht het hoogste peil. Peil is +0,13 á +0,08 NAP.

- oostzijde van de stad (Lopikerwaard) heeft een vast peil van -1,59 NAP, deels is het peil -1,55 NAP.
- noord- en westzijde van de binnenstad heeft een peil van -1,79 á -1,84 NAP.
- de sportvelden hebben vermoedelijk een peil van -1,46 of -1,56 NAP.
- zomer- en winterpeil verschillen van elkaar.

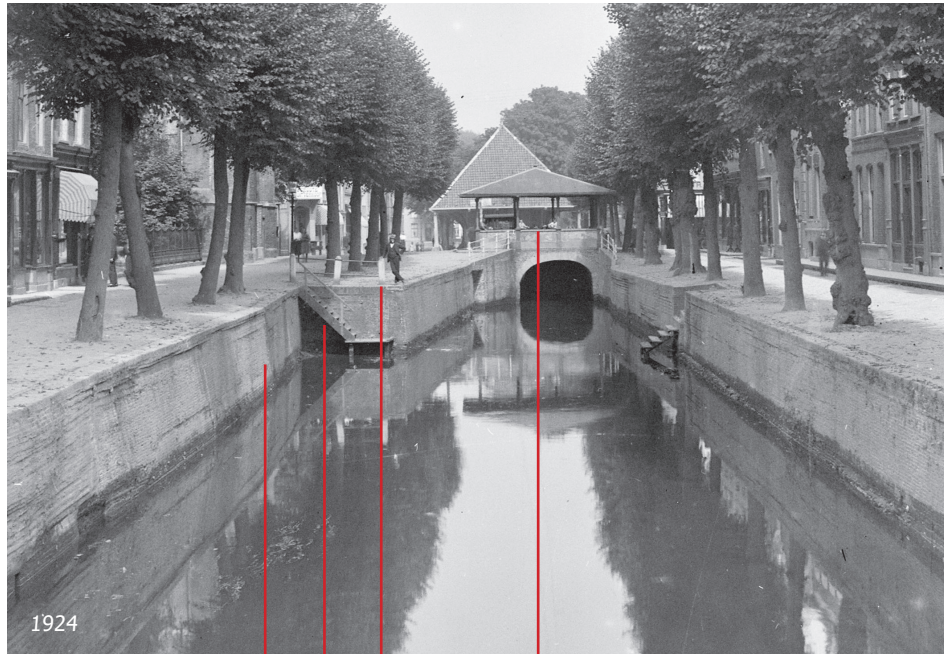
Daarnaast heeft de Lek zijn eigen fluctuerend peil. Dat geldt 's zomers ook voor het peil in de Noodhaven, in de Voorhaven en in de Scheepmakershaven. Zij staan immers allemaal in open verbinding met de Lek. 's Winters wordt de hoogwaterkering onder 't Witte Bruggetje geactiveerd. De deuren van de keersluis zijn dan permanent gesloten.

Onder de Visbrug is een drempel aangebracht zodanig dat bij laag water in de Lek het water in de Haven, Oude Haven en Grote Gracht op een gewenst minimum peil blijft staan. Voordat deze drempel aangebracht was, vormden de sluisdeuren bij de Visbrug en bij de Stenen brug tezamen een schutsluis. Bij hoogwater in de Lek keren de gesloten keersluisdeuren onder 't Witte Bruggetje het water, waardoor het peil in de binnenstad op niveau gehouden kan worden.

Het riviertje de Zevender liep nog tot 1933 door Schoonhoven. In dat jaar werd het gedempt. Daarmee werd het riviertje, dat ooit de aanleiding vormde van de stichting van de nederzetting Schoonhoven, uit het geheugen gewist.

Haven - details die verdwijnen

1924

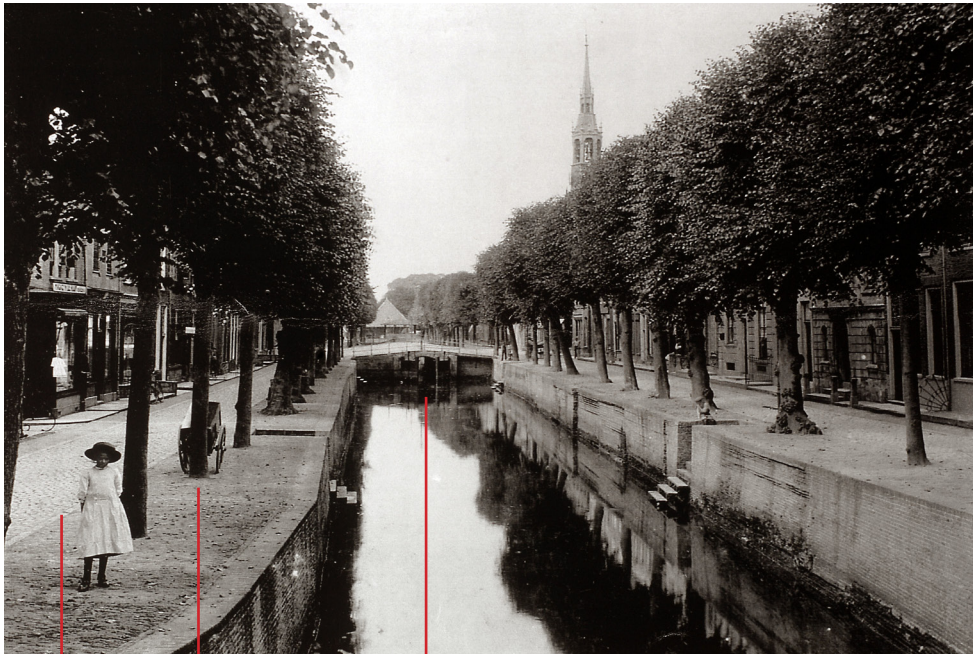
Knik in muur
Houten trap
Drie betonnen paaltjes met stangen ertussen
Muziektent

1969

trap is versteend
Drie betonnen paaltjes zijn er nog
is glad bestreken
wit hekwerk

Haven - details die verdwijnen

afschot water van gevel naar gracht
Boom in zone voor muur
Deur open

afvalbak
fietsen tegen boom

Bevinding

Langzamerhand verdwijnen er steeds meer details, kleuren en materialen uit de openbare ruimte. Het materiaalgebruik wordt schraler, het kleurgebruik minder divers. Datzelfde geldt voor belijningen in het straatoppervlak. Zeer jammer, enerzijds omdat Schoonhoven ook haar identiteit ontleent aan deze monumenten anderzijds wordt het verhaal met iedere ingreep, die er gedaan wordt, schraler.

Haven - stenen brug

Stenen Brug, een mooi bollend plein vóór het stadhuis

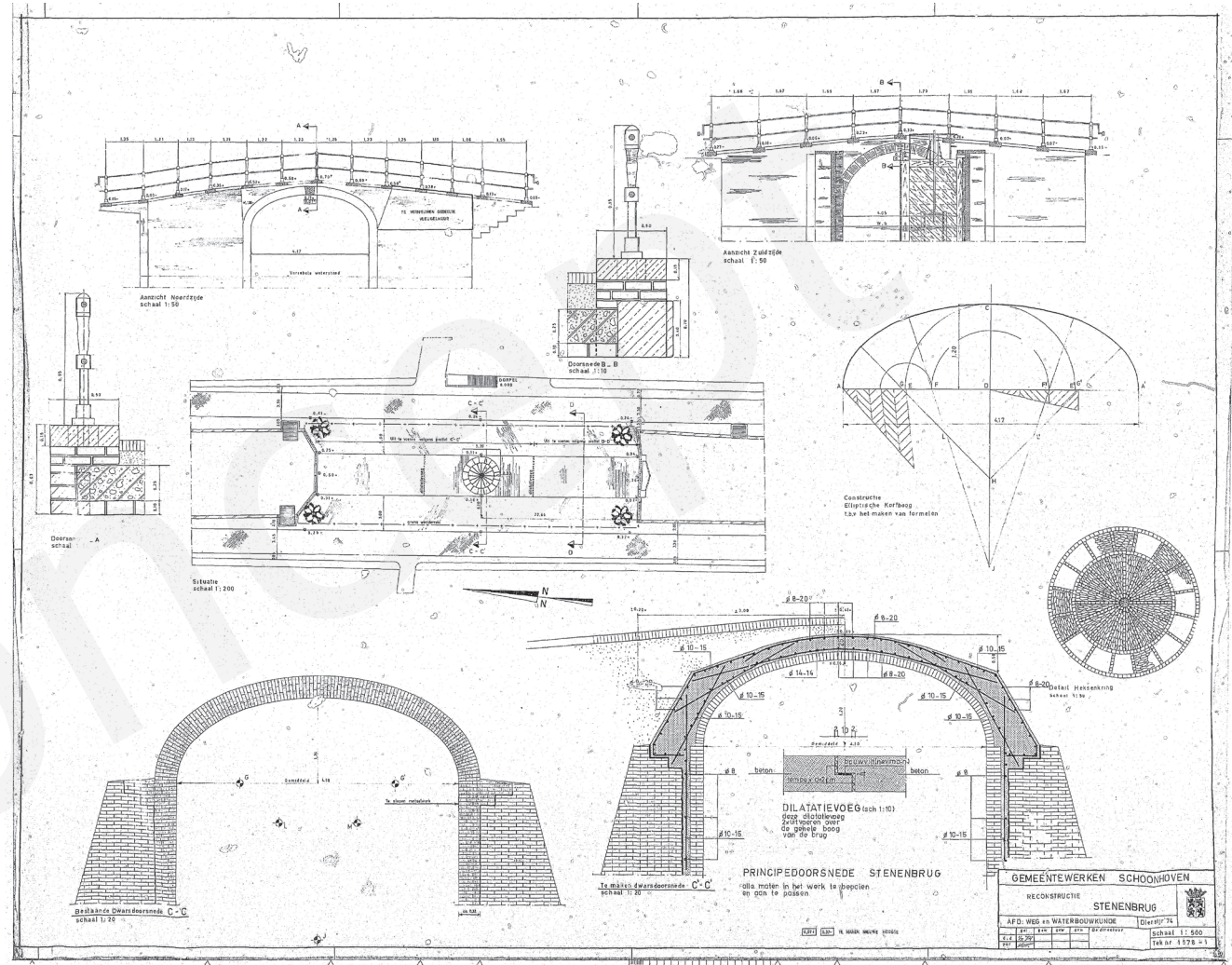
In het midden van deze veertig meter brede brug ligt een bijzondere cirkelvorm met in het hart van deze mozaïek van natuursteen de Blauwe Steen. Hier, in het middelpunt van de stad, werd vroeger rechtgesproken en werden straffen voltrokken. Een betekenisvolle plek dat ook getuigd van het heksenproces uit 1591 met als uitkomst dood door wurging en aansluitend de brandstapel.

Gerechtscirkel is een 'lieu de memoire' (een plek van herinnering). Een directe herinnering aan deze afschuwelijke gebeurtenis is er niet. De cirkel houdt het verhaal in leven en zorgt dat het verankerd wordt in het collectieve geheugen. Het verhaal is aan Schoonhoven en deze plek verbonden en draagt zo bij aan de identiteit van Schoonhoven. Daarom is het van belang om de gerechtscirkel te restaureren en de ruimte te geven die het verdient.

De technische staat van deze cirkelvormige mozaïek is vrij belabberd. Deze gerechtscirkel is sleets en vervallen en is al diverse keren opgelapt. Het heeft te lijden van het verkeer. Met het in- en uitdraaien van de auto's wrikken de stenen los. Restauratie van dit monument is noodzakelijk, waarbij oude reparaties worden hersteld en ontbrekende delen worden aangevuld. Maar dat heeft alleen zin als de geparkeerde auto's het verkeer van deze plek verdwijnen.

Haven - stenen brug

Haven - stenen brug - auto's

vanaf Appelstraat

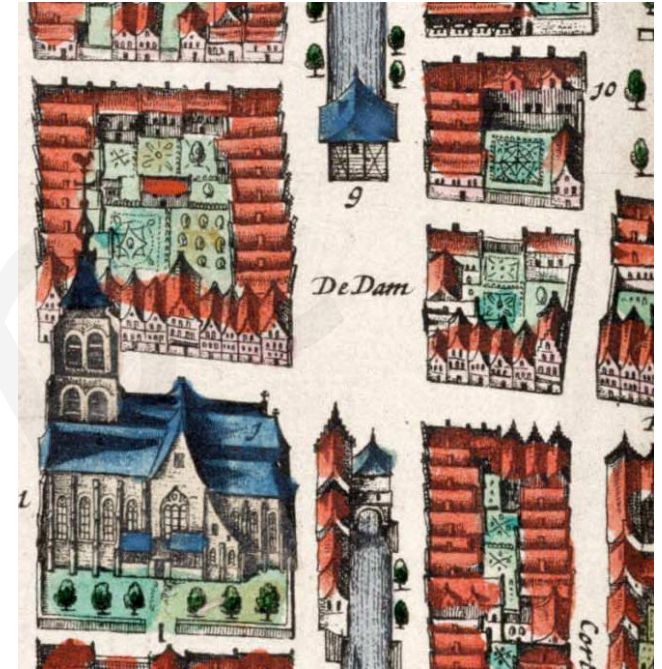

vanuit Stadhuisstraat

Haven - stenen brug - auto's

Dam

Dam

Het waterniveau beheersen is van levensbelang. De opeenvolgende deuren, zoals de vloeddeuren ter plekke van het Witte Bruggetje, de deuren bij de Visbrug en Stenen Brug vormen schakels in een veel groter waterbeheersingssysteem. De fluctuatie tussen eb en vloed is onder andere in de Voorhaven in Schoonhoven zichtbaar.

In de eerste helft van de 14e eeuw ontstaan er grote problemen. De Haven verzandt, de uitschuring blijkt onvoldoende. Er zijn maatregelen vereist. Er wordt een spuisluis gebouwd. De Dam, belangrijk voor de waterbeheersing, was toen ruim 23 m breed (kaart Jacob van Deventer).

Een verticaal schuivend schot in de Dam hield het water uit het achterland vast. Bij laag water in de Lek werd het

schot opgetrokken, waardoor het achterliggende water met grote kracht door de Haven en Voorhaven spoelde en er uitschuring ontstond. Verzanding werd zo tegengegaan en het zorgde tegelijkertijd voor de noodzakelijke doorspoeling. Het open water in de stad was in die tijd immers ook een open riool.

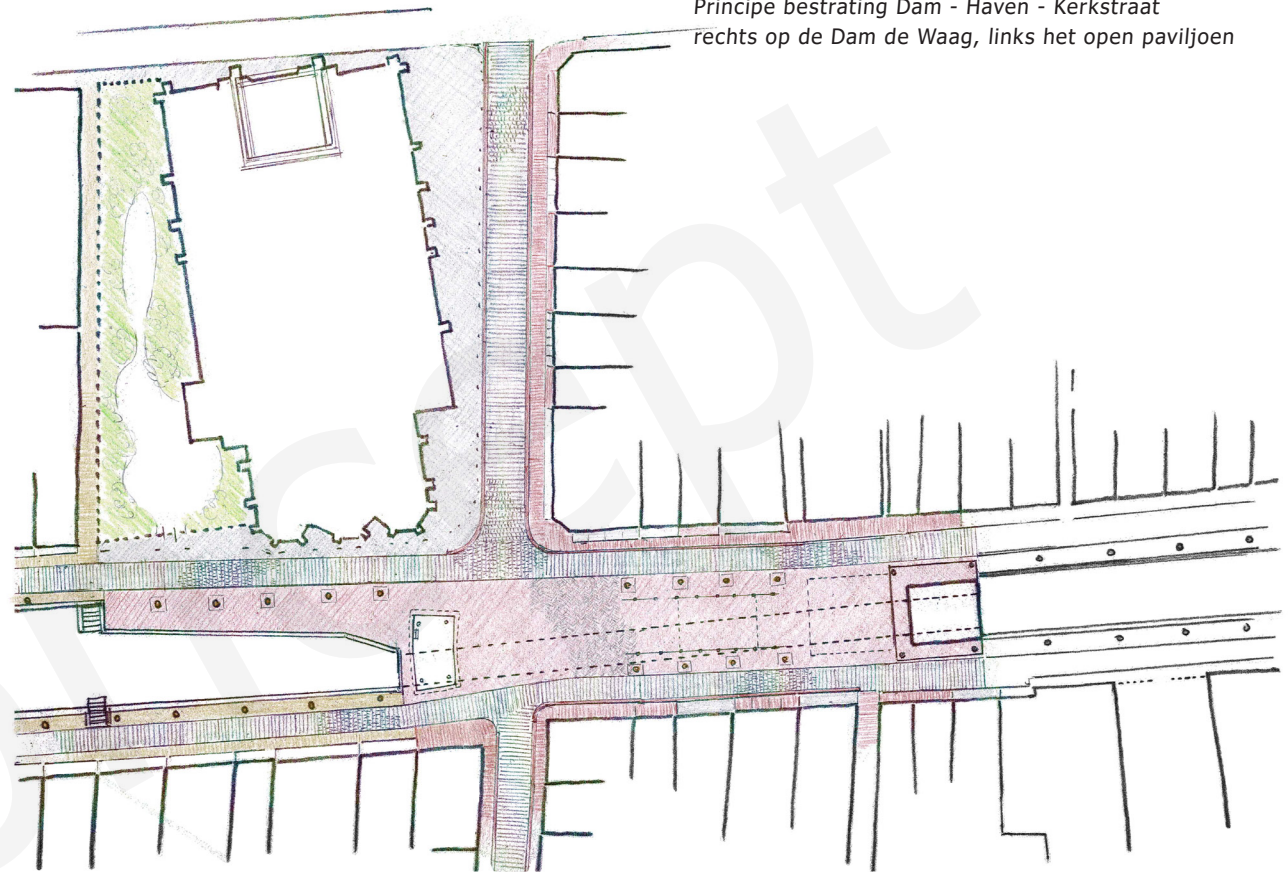
En omgekeerd kon ook, met name ten tijde van oorlogsdreiging. Bij hoog water in de Lek werden de wachtdeuren opengezet en het schot opgetrokken en werd het achterliggende land onder water gezet.

Tussen 1562 en 1582 heeft de Dam een veel grotere breedte gekregen, zie kaart Lodovico Guicciardini (1521-1589). De toename van aanvoer van hennep uit het achterland maakte uitbreiding van het grondoppervlak noodzakelijk. De scheepsbouw floreert. De vraag naar touw en zeildoek

(met als grondstof hennep) stijgt naar ongekende hoogte. De Waag op de Dam, gerealiseerd in de jaren 1616-1617, is een specifieke hennepwaag. Op de kaart van Blaeu uit 1648 heeft de Waag een ruim dakoverstek. In 1750 zijn deze overstekken verbreed, de kap verhoogd en op de hoeken worden ionische kolommen toegevoegd. In 1771 wordt de zonnewijzer, afkomstig van het Doelengebouw, toegevoegd. Het voorfront met zijn dubbele deuren en snijwerk op de pilasters en korbelen zijn zelfs nog authentiek.

In tegenstelling tot de Stenen Brug heeft de Dam wél bebouwing aan de noord- en zuidzijde gehad. Mede hierdoor is de Haven hier een stuk smaller. Bebouwing aan de zuidzijde is in de loop van de 19e eeuw verdwenen. Op die plek is in 1860 voor de botermarkt een nieuw boterhuis gerealiseerd, een overdekte plaats waarvan het dak rust

Principe bestrating Dam - Haven - Kerkstraat
rechts op de Dam de Waag, links het open paviljoen

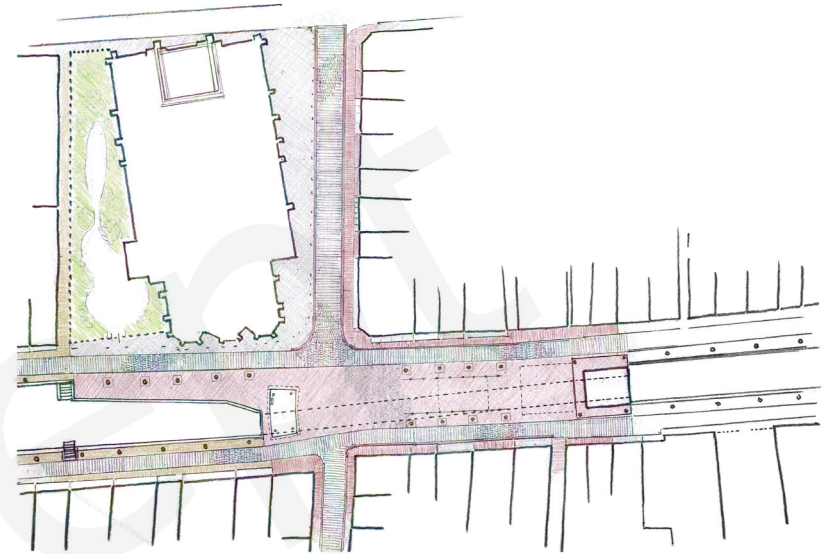

op gietijzeren pilaren. De botermarkt is rond 1920 door de opkomst van margarine beëindigd.

In 1925 wordt op deze plek een muziektent gerealiseerd. Na WOII is ook dit bouwwerk verdwenen. Omwille van het toenemende verkeer en de vereiste draaicirkel van vrachtauto's en bussen is dit verplaatst naar het Olivier van Noortplein. Deze stond daar tot 1969.

Het gevolg was wel, mede ook omdat een deel van de bebouwing in de Kerkstraat is gesloopt, dat de ruimte op de Dam zijn intimiteit voor een deel is kwijtgeraakt. Duidde de aanwezigheid van een muziektent op een rijk cultureel leven, tegenwoordig wordt deze plek met grote regelmaat ingenomen door een mobiele verkoop van vis, loempia's, groente en dergelijke. Vaak blokkeren deze het zicht over de Haven.

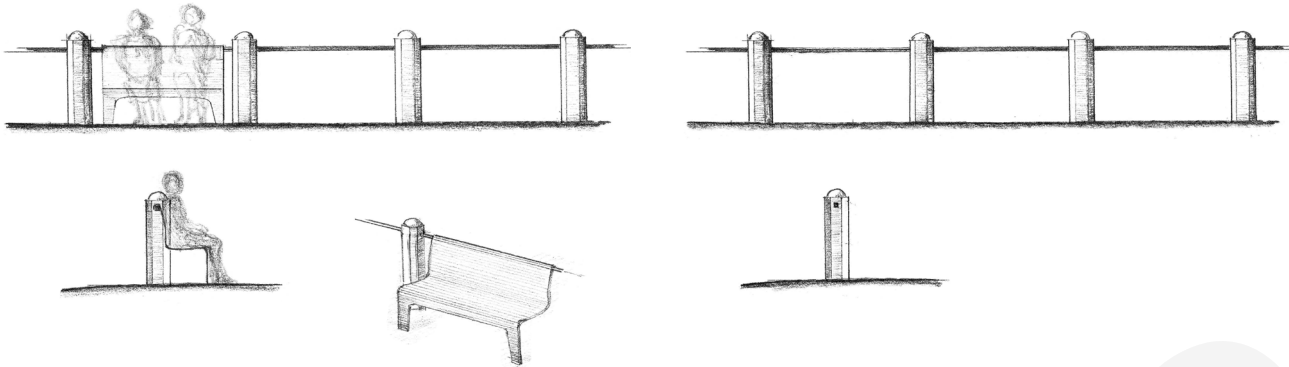
Dam

tekst ...

Dam - Folly - zitplek

Verdwenen reeks hardstenen met koppelstang terugplaatsen op de Dam: als plekbepaler én als wegneembare zitgelegenheid

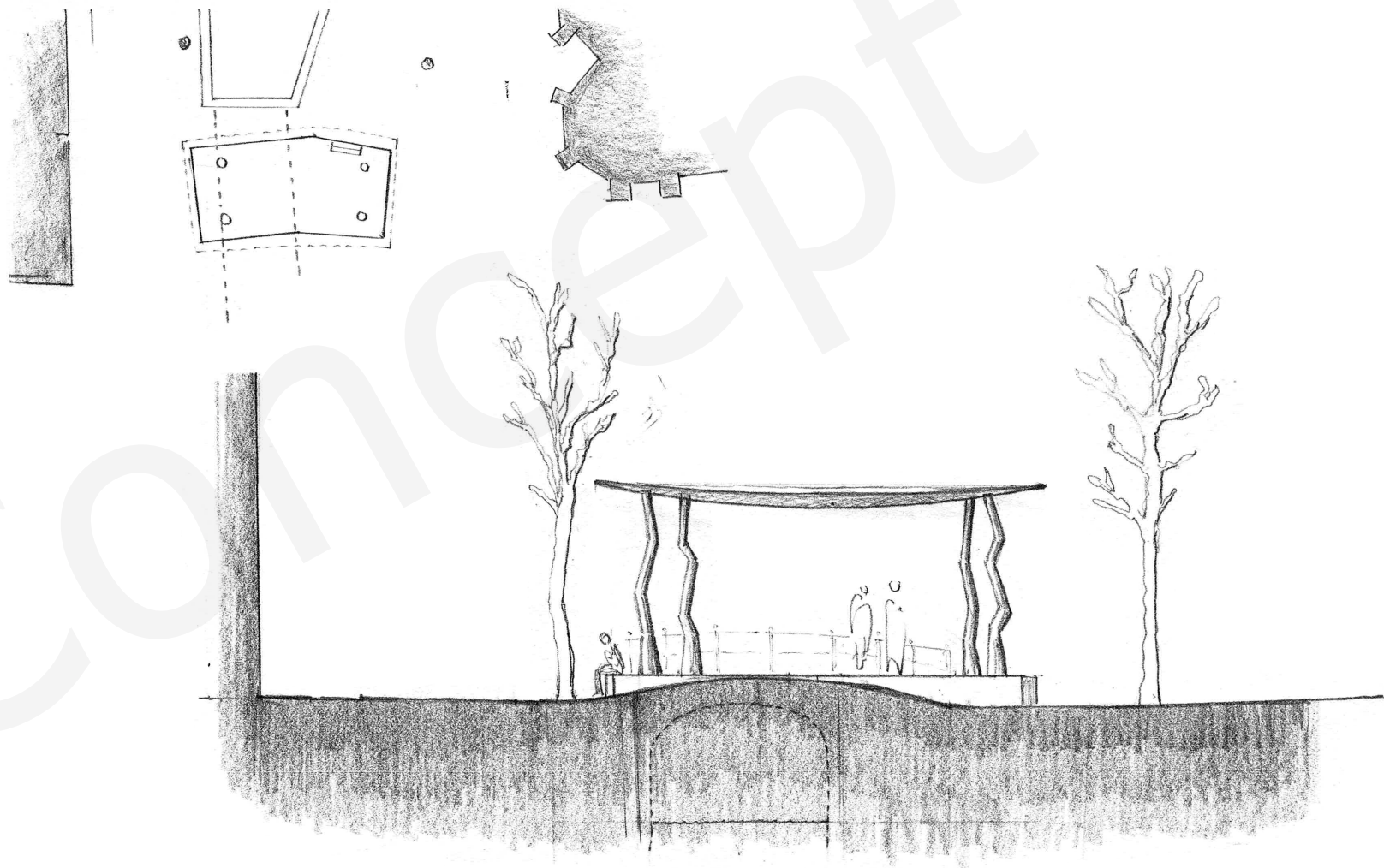

Dam - Folly - zitplek

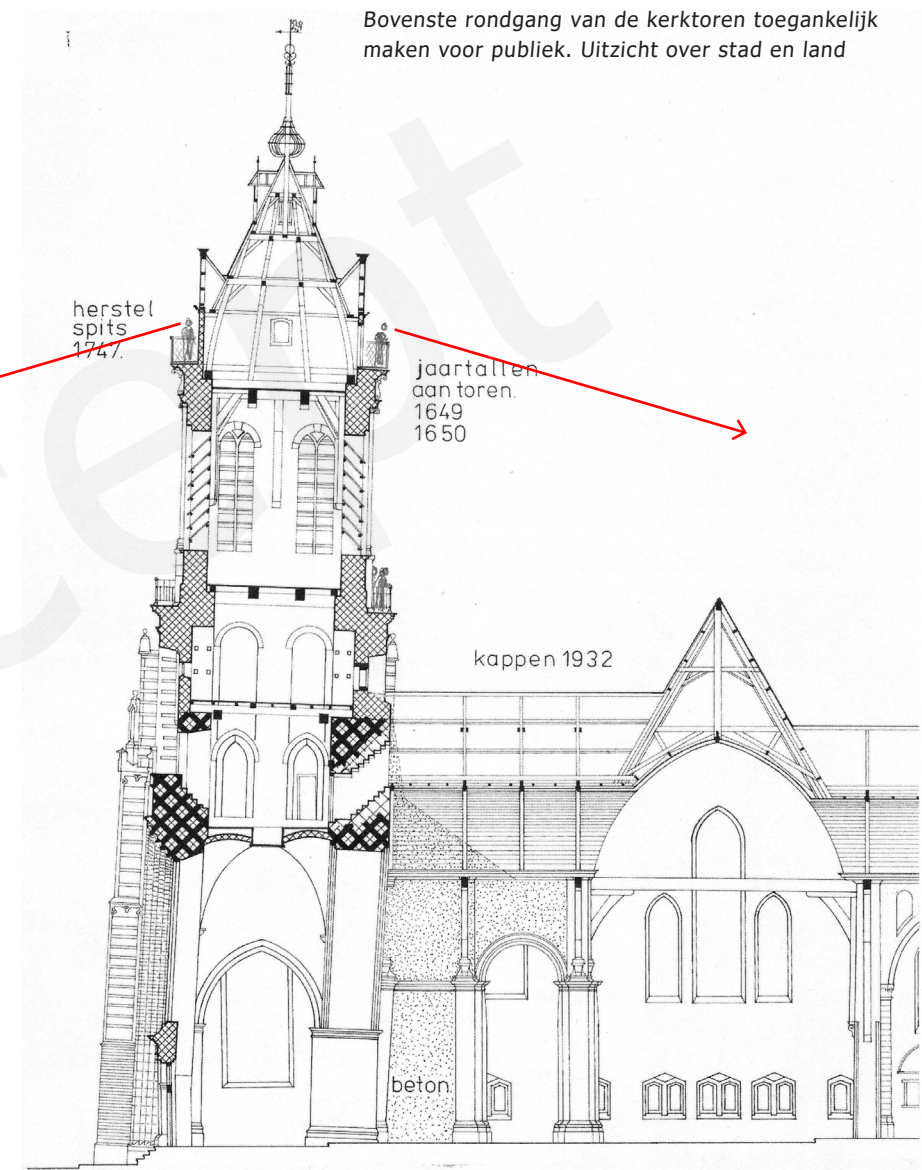
De Dam ligt op een knooppunt in de stad. Op een kruising van water- en landwegen, noord-zuid (water) en oost-west (weg) in het hart van het centrum. Van oudsher was hier een uitspanning aanwezig en volop bedrijvigheid en handel. Deze pleinruimte bovenop een watergang wordt nu bepaald door de Waag, het koor van de kerk en de beide gevelwanden. Wat mist is een zekere beslotenheid die ooit deze ruimte kenmerkte.

Het idee om aan de zuidzijde van de Dam een karakteristiek open paviljoen te maken, maakt dat deze ruimte iets meer omsloten wordt. De Waag krijgt als het ware een ruimtelijke pendant. Daarmee wordt tegelijkertijd een bijzondere publieke plek gerealiseerd. Een plek om af te spreken, te ontmoeten, te zitten, te kijken en voor kleine activiteiten en evenementen. Op het iets verhoogde stenen plateau met randen om op te zitten staan vier poten waar een hangend dak op rust. Misschien is de onderzijde van dat zwevende dak wel spiegelen! Dit paviljoen kun je zien als een eigentijdse folly, een uitnodigende folly. Een folly dat de tongen losmaakt.

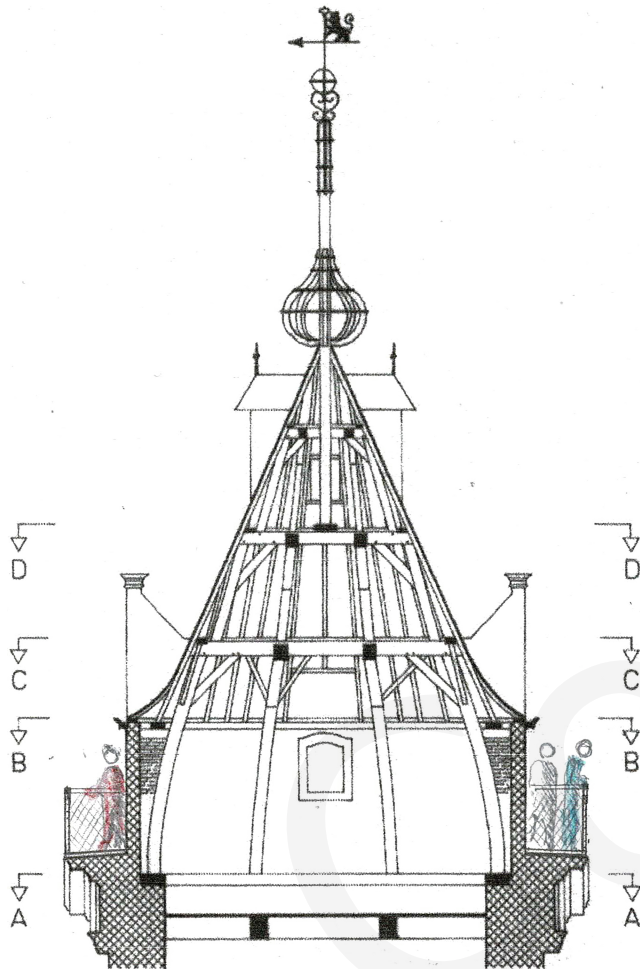
Een karakteristiek open paviljoen tegenover de Waag op de Dam. Ontmoetingsplek en ruimte voor kleine evenementen

Grote kerk

Grote kerk - omgeving

Kerktoeren als hoogtepunt

Hoogtepunt én hoogste punt van Schoonhoven is de kerktoeren. Deze is helaas zelden toegankelijk voor bezoekers. Bovendien is dan alleen de eerste omgang toegankelijk en blijkt dat de hoge dwarskap van de

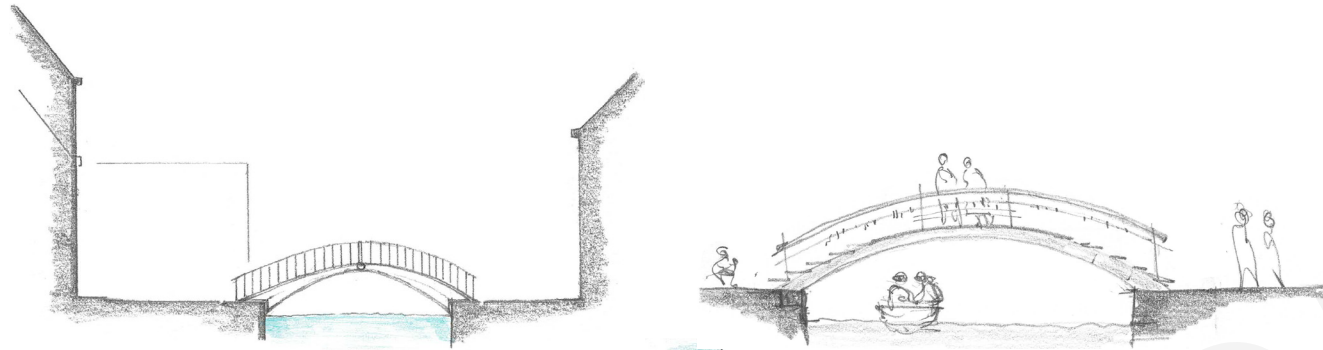

Bartholomeüskerk het zicht op het hart van het centrum behoorlijk blokkeert.

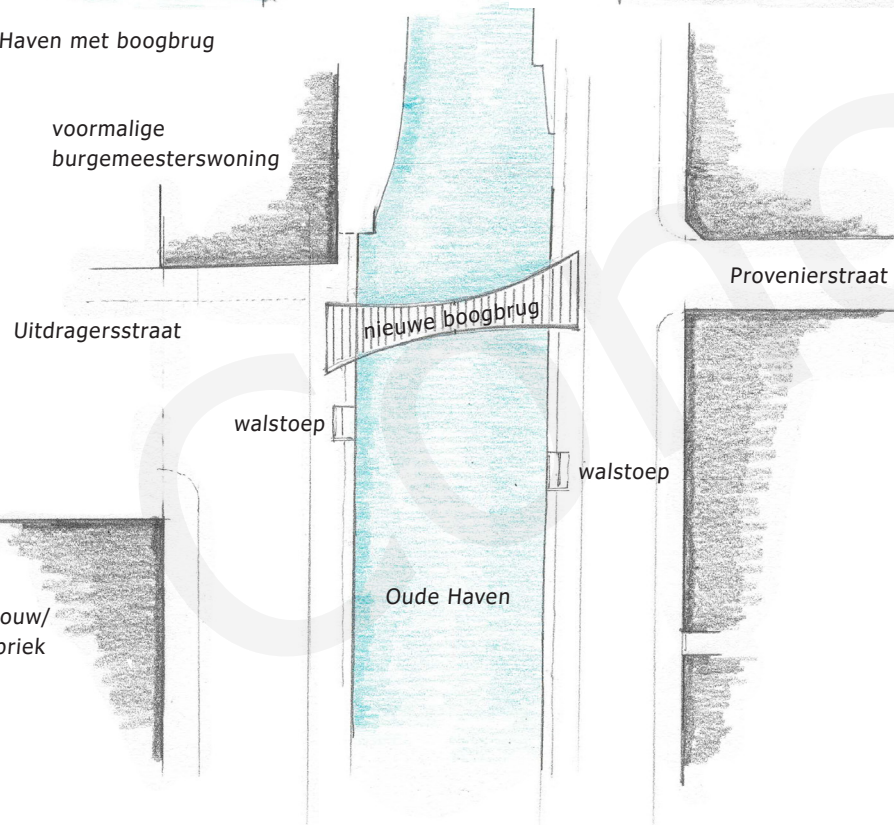
Door ook de tweede omloop van de toren veilig toegankelijk te maken heb je een uniek uitzicht op het centrum van

de stad, de Lek en de Krimpenerwaard. Daarmee wordt de beklimming van dit scheefstaande icoon bijzonder aantrekkelijk voor bezoekers en bewoners van Schoonhoven. Want wie wil zo'n leuk oud-Hollandsstadje niet beter leren kennen?

Oude Haven brug

doorsnede Oude Haven met boogbrug

Situatie

kijkend naar de Uitdragersstraat

kijkend naar de Provenierstraat

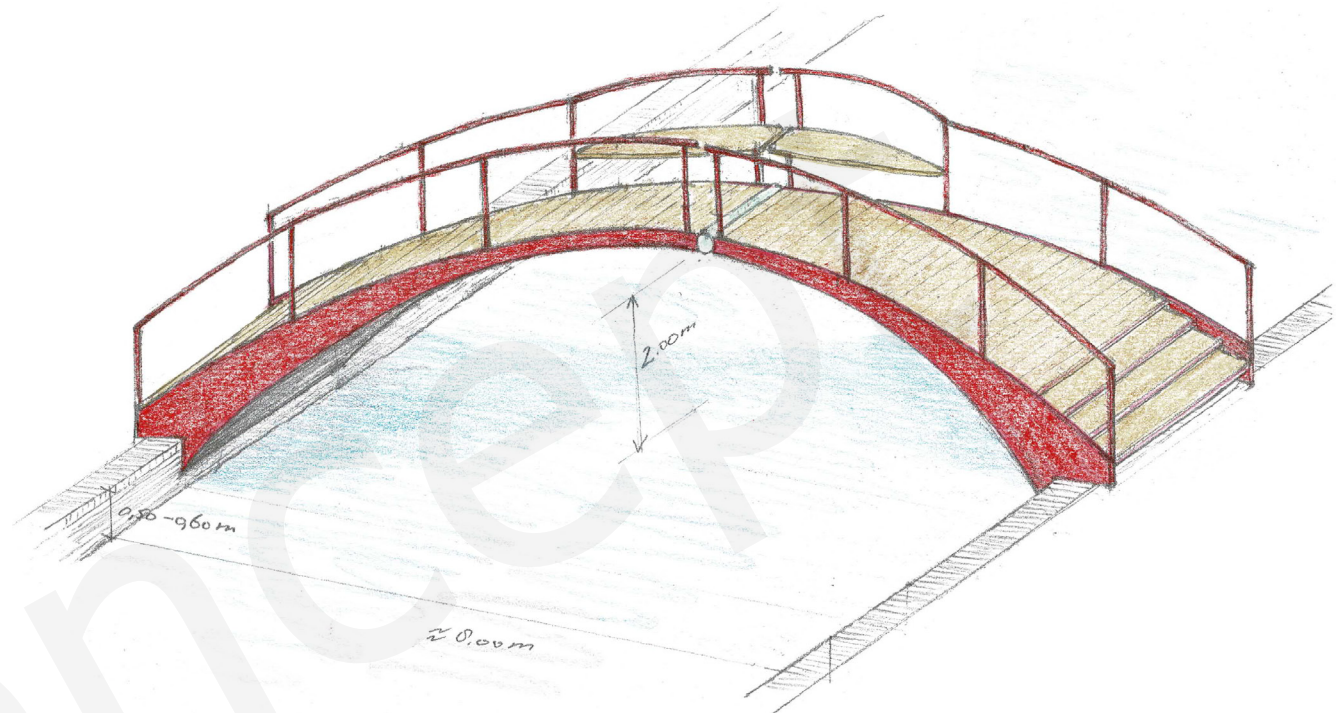
Oude Haven brug

In 2014/2015 zijn de kades hersteld. Aansluitend is de bestrating in de Oude Haven vernieuwd. Tijdens het archeologisch onderzoek zijn oude fragmenten van een brug over de Oude Haven aangetroffen. Tijdens de uitvoering zijn ook de restanten van de Waterpoort in beeld gekomen.

Aan het eind van het uitvoeringstraject was geen budget over om met die vondsten iets te doen, een gemiste kans?

Tussen de Waag en de brug over het Melkgat is geen verbinding tussen de oostelijke en westelijke kade van de Oude Haven. Een 'rondje Oude Haven' is niet mogelijk. In het fijnmazige netwerk van doorgangen en oversteken over de lijn Haven - Oude Haven (de Zilver-as) ontbreekt hier een verbinding. Eén keer per jaar is hij even terug voor het Havenconcert en genieten we even van de koppeling tussen beide kades.

Vandaar het voorstel om een nieuwe boogbrug te plaatsen die de Oude Haven overspant. Deze faciliteert niet alleen de Zilver-as, de wandeling die plots de Waag en het Zilvermuseum koppelt aan diverse zilversmidswoningen en werkplaatsen maar maakt ook een rondwandeling in de binnenstad mogelijk. Vandaar dat deze nieuwe brug ter hoogte van de Provenierstraat en Uitdragersstraat gedacht is. Het is een ranke brug bestaande uit twee helften die in het midden tegen elkaar steunen. Aan de relingen is aan één zijde, op het hoogste punt, een zitbank bedacht. Een zitplek in de zichtas van de Oude Haven met in het vizier enerzijds de Waag en aan de andere zijde op de brug over het Melkgat en de bomen van het Springerpark.

Nieuwe brug in de Oude Haven, twee brugdelen die in het midden tegen elkaar steunen met zitgelegenheid op het hoogste punt

Oude Haven - Zilverwerkplaatsen

Oude Haven - Zilverwerkplaatsen

Zilverwerkplaatsen

Schoonhoven Zilverstad heeft haar roem niet alleen te danken aan de hoge concentratie van goud- en zilvermeden en de diverse zilverateliers maar ook door de lange traditie en de vele zilvermeesters uit het verleden. Die hebben ook een bouwkundige stempel op de stad gedrukt getuige de resterende ambachtelijke zilverwerkplaatsen. Vaak verborgen gelegen in de tuin of op het achterliggend erf. De bijzondere typologie van deze werkplaatsen met hun opvallend grote vensters maakt deel uit van het erfgoed en de identiteit van Schoonhoven. Alleen al daarom het behouden waard.

Oude Haven - Zilvermuseum

Oude Haven - Zilvermuseum

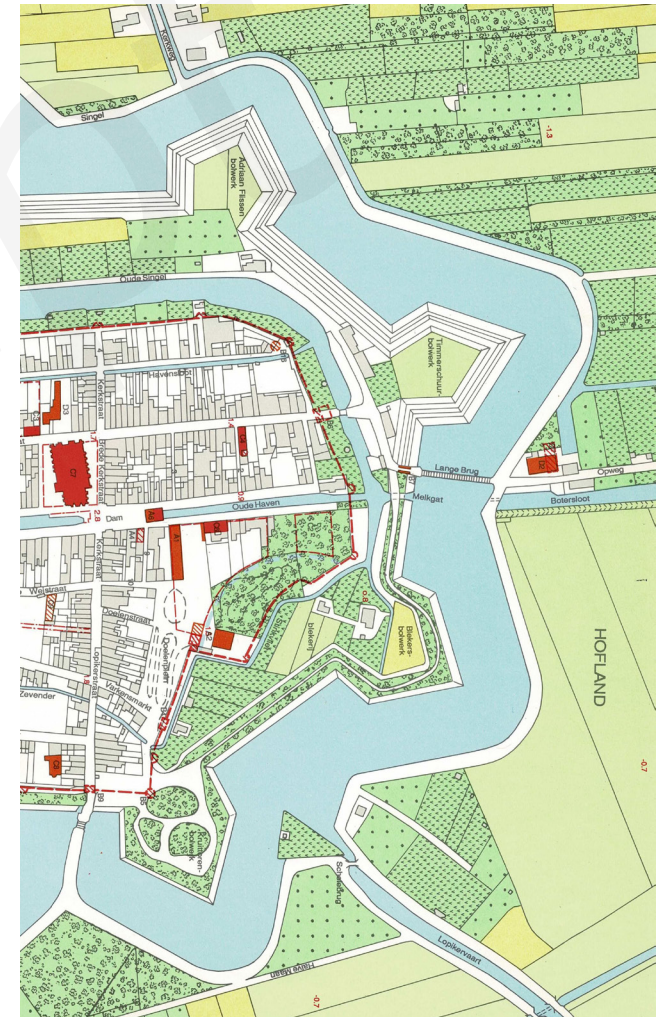
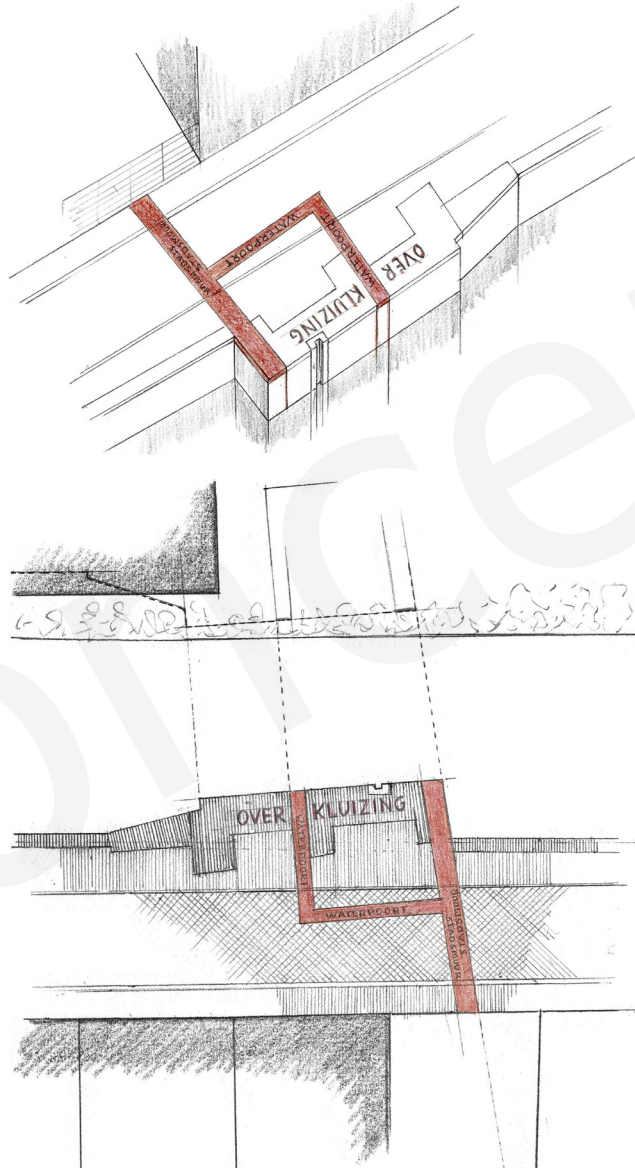
Het Zilvermuseum

De Zilverstad zonder Zilvermuseum is nauwelijks voorstelbaar. Er zijn prachtige exposities in het Zilvermuseum en het museum vervult ook de VVV-functie, belangrijk voor Schoonhoven als toeristenstad. En toch lijkt er wat te haperen.

Gehuisvest in een kloeke, sobere kazerne aan de Oude Haven ligt het Zilvermuseum qua beleving achter de Waag weggestopt. Bovendien lijkt de entree afgewend van de bezoekers. Het is onherkenbaar als museum en het mist vooral uitstraling. Geen bord, vlag of banier kan dat fundamentele gemis verhelpen. Het ontwikkelplan draagt zeker bij aan het beter positioneren van het Zilvermuseum, maar om dit icoon op de kaart te zetten is meer nodig. Het vraagt om een overtuigende aanpak om uitstraling, zichtbaarheid en herkenbaarheid én entree te verbeteren. Het vereist een iconische interventie dat het museum écht op de kaart zet, oorspronkelijk, fotogeniek en spraakmakend! Een resultaat dat in allerlei bladen gepubliceerd en/of via social media verspreid wordt. Een museum dat je dan absoluut zelf wilt zien. Zulke architectonische juweeltjes worden door velen zonder moeite gevonden ook al liggen deze ogenschijnlijk verstopt.

Oude Haven - bestrating / tekens

Historische sporen in de Zilverstad

Bij de voorbereiding van aanpak van de kademuren van de Oude Haven is tijdens archeologisch onderzoek in 2013 een deel van het rechterbasement van de middeleeuwse waterpoort aangetroffen. Bij uitvoering van het herstel van de kademuren is dit basement opgemetseld tot de hoogte van de kademuur. Dit vooruitspringende muurwerk is onbegrijpelijk zonder het bijbehorende verhaal dat hier de waterpoort uit de 14e eeuw stond. Dit was ooit de verbinding met tussen de haven van Schoonhoven en de rivieren de Vlist en de Zevender.

In de bestrating duiden en met app verhaal vertellen.

Bomen richting Springerpak (zie foto 1920) zijn gesloopt niet meer teruggebracht.

Springerpark - brug over het Melkgat

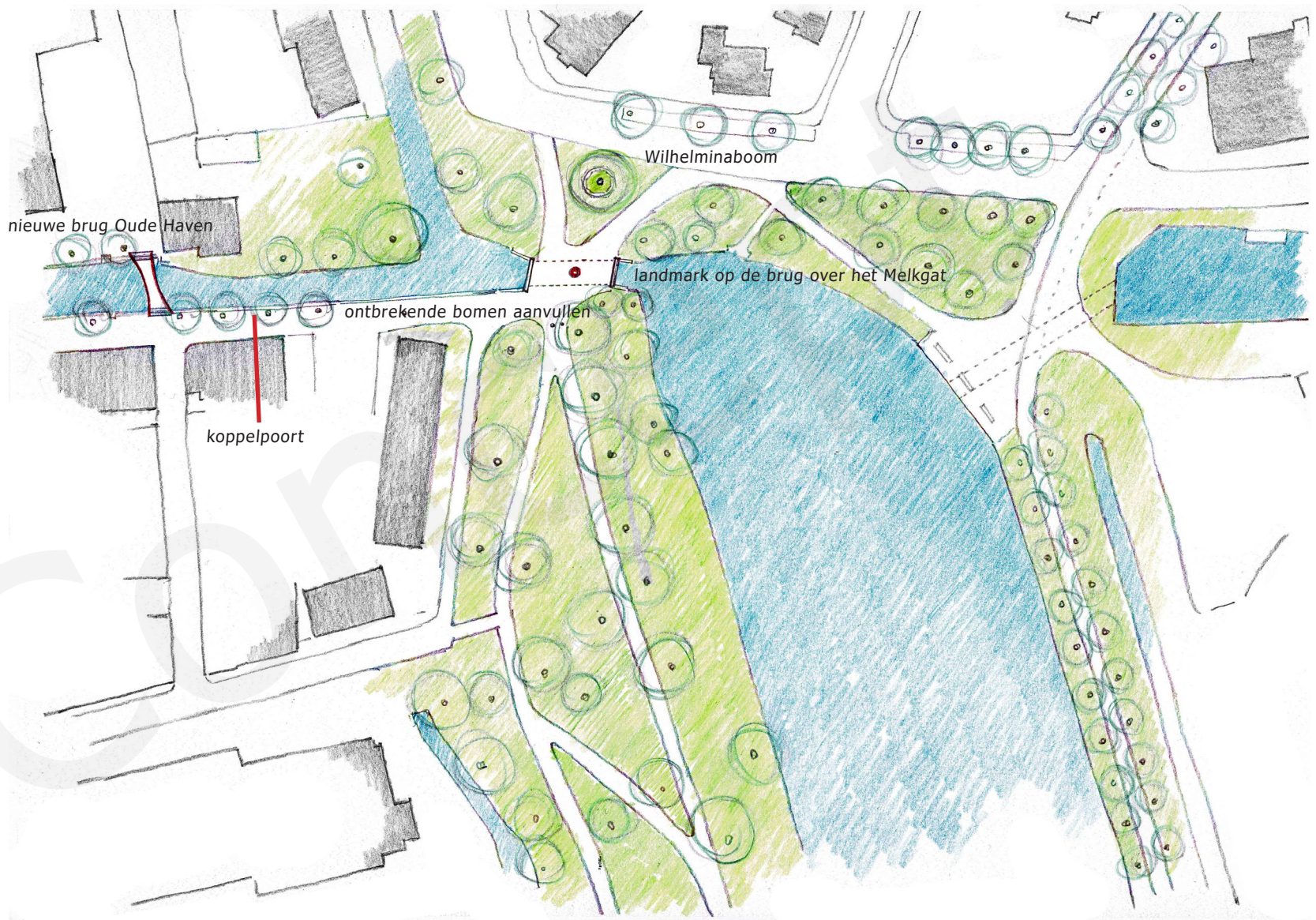
De Zilver-as, van Veerpoort tot Springerpark. Het oorspronkelijke ontwerp van het Springerpark is van een van de bekendste Nederlandse tuinontwerpers. Toen hij het ontwerp voor deze locatie ruim een eeuw geleden maakte, was het park aan de stadzijde door een smal beekje gescheiden van zijn omgeving. Het park ligt deels op de voormalige vestingwerken van Schoonhoven. Tussen de Trompertswal en de toenmalige ziekenzaal lag water. Nu zie je dat er heel veel fietsers gebruik maken van de brug over het Melkgat.

Bij de renovatie van het park en het maken van de nieuwe entree is blijkbaar alleen naar de plattegrond van Springer gekeken en niet ruimtelijk. En dan zie je dat het park als het ware een deel van de Grote Gracht omarmt, dat de Grote Gracht feitelijk een

Springerpark - brug over het Melkgat

essentieel onderdeel is van het Springerpark. Door de huidige strikte scheiding doe je de ruimtelijke kwaliteit onrecht aan. Met als resultaat dat je de groene zone, die net buiten het park ligt, als een leftover space ervaart. Vandaar een warm pleidooi om het park royaler te zien door de gemetselde poort die gemaakt is te verwijderen en de aanpalende groene ruimte, die tot aan de Kruispoortstraat loopt, te omarmen. Ook het vrijgekomen plantsoentje -door sloop van de huizen aan de Kruispoortstraat ontstaan- kun je daarbij betrekken. Zo wordt het Springerpark met een geringe inspanning niet alleen groter maar ook ruimtelijk rijker én er ontstaat meer samenhang.

Het idee om een icoon in de vorm van een hoge verticale sculptuur op de brug over het Melkgat te plaatsen brengt extra focus aan en verknoopt het Springerpark met de Zilver-as.

Springerpark - benadering

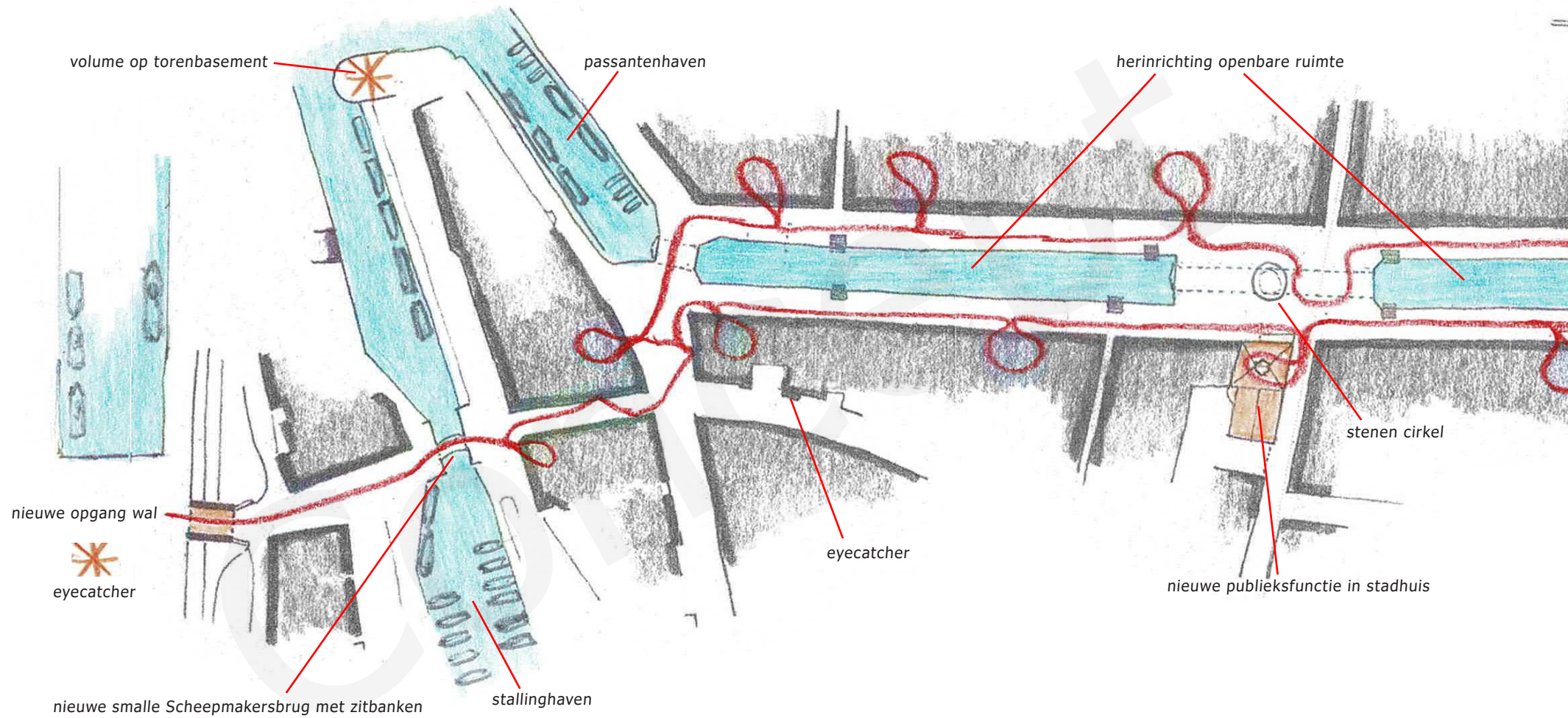

Springerpark - benadering

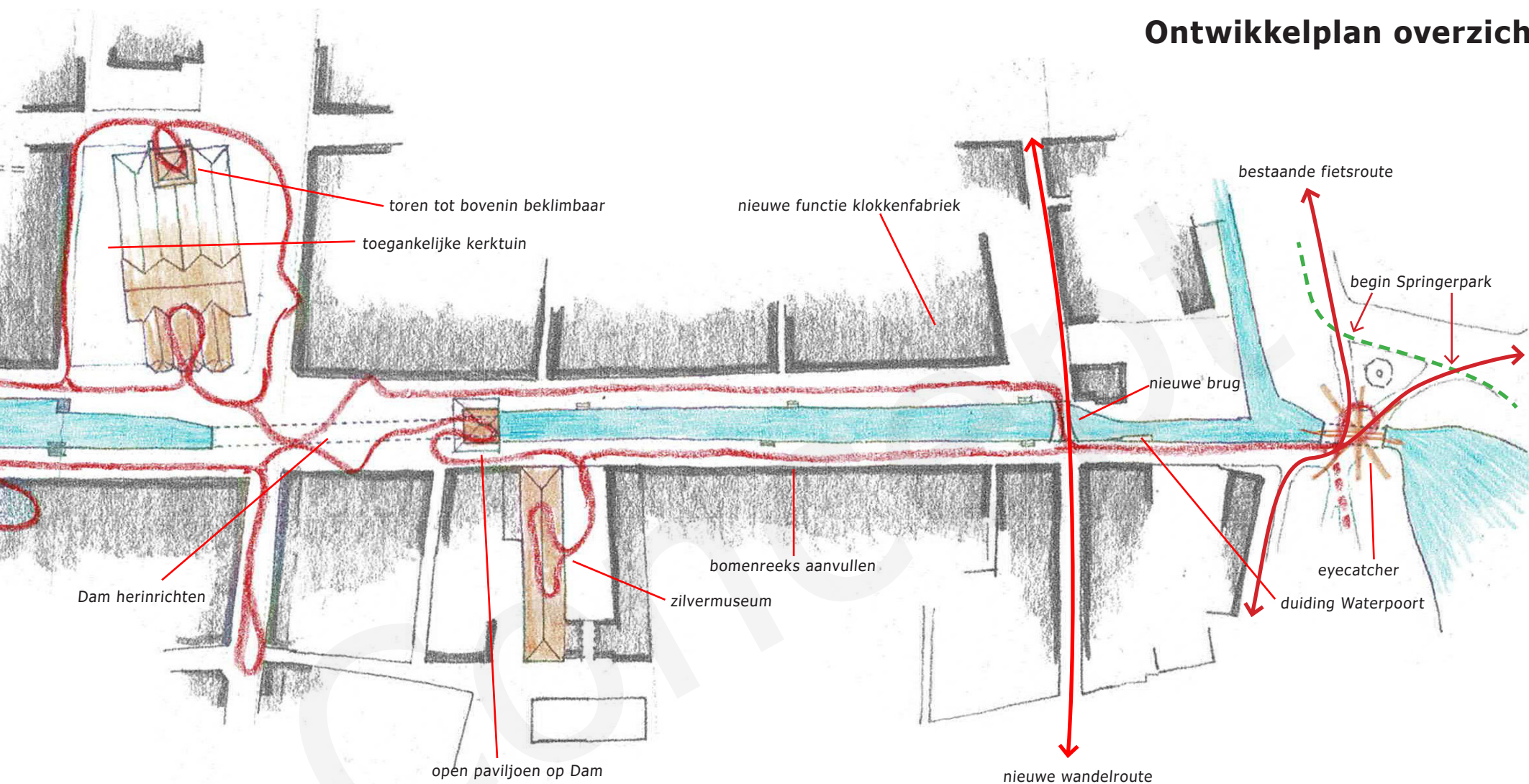

toelichting...

Ontwikkelplan overzicht

Ontwikkelplan overzicht

Vervolg - Fasering - Planning - Financiën

Vervolg

Het ontwikkelplan Zilver-as is uitdagend door de integrale benadering. Het zijn niet één of twee items maar omvat meerdere zaken die in onderlinge samenhang geconcretiseerd en uitgevoerd moeten worden om zo stapsgewijs te groeien naar die kwaliteit die mensen aantrekt. Dat vraagt een zorgvuldig proces en samenspraak met alle betrokkenen, daadkracht en continuïteit over meerdere jaren.

Fasering

Qua fasering ligt het voor de hand te starten met 'laaghangend fruit'. Zichtbaar resultaat op korte termijn zorgt voor enthousiasme en draagvlak. Werk ondertussen aan zaken die meer en langdurige inspanningen vergen.

Zaken die relatief snel opgepakt kunnen worden, onder andere:

- brug over de Oude Haven
- nieuwe opgang aan de andere zijde van de Veerpoort aan de stadzijde
- restauratie stenen cirkel, auto vrijmaken Stenen Brug, autoluw maken Zilver-as
- Springerpark - Brug over het Melkgat: parksfeer

terugbrengen, entree park verbeteren

- Herinrichting openbare ruimte Visbrug - Haven - Dam
- inrichting openbare ruimte aanvullen met vitrines / kijkdozen e.d.
- herbestemming Oude Schoolgebouw aan de Oude Haven
- herinrichting Haven op waterniveau (looppad over het water-steiger voor verhuur boten en rondvaarten óf terrasboten)
- parkeerplekken fietsen bepalen / uitvoeren
- onderzoek of weekmarkt verplaatst kan worden naar Haven/Kerkstraat
- onderzoek brug Scheepmakershaven - Veerstraat
- vergroenen openbare ruimte
- meer zitplekken in de openbare ruimte van de Zilver-as

Zaken die meer overleg, meer denkkracht en voorbereiding zullen vragen, onder andere:

- bevaarbaar maken van de Havens
- gebruik van Voorhaven en Scheepmakerhaven: stalling-en/of passantenhaven
- eyecatchers Zilver-as ontwikkelen (Buiten de Veerpoort,

kruispunt Veerstraat - Korte Dijk, Brug over het Melkgat)

- tweede omloop Bartholomeustoren bereikbaar maken
- stadhuis, herbestemming
- folly op de Dam

En daarnaast werken aan het programma op en aan de Zilver-as, de functies , activiteiten, initiatieven die verrijken, leven en reuring veroorzaken. Zorg daarbij voor win-winsituaties en kijk gericht naar koppelkansen.

Planning

De ervaring leert dat gaandeweg zich onverwachte mogelijkheden voordoen en/of andere zaken prioriteit krijgen. Houd de planning daarom flexibel. Actieve communicatie naar alle stakeholders en bewoners is daarbij van belang.

Financiën

Het ontwikkelplan vraagt betrokkenheid en inzet van velen maar ook dat geeft positieve energie. Energie die hard nodig is om ook de financiële inspanningen in te vullen uit bestaande en nieuw aan te boren geldstromen. 'Hoe', 'hoeveel' en 'wat en wanneer' vraagt nadere uitwerking.

Het ontwikkelplan Zilver-as onderzoekt mogelijkheden en laat kansen zien vanuit een integrale benadering om een samenhangende ontwikkelingsrichting in gang te zetten. Daarmee draagt de Zilver-as kwalitatief bij aan de aantrekkelijkheid van de binnenstad van Schoonhoven.

Geïnspireerd vanuit het heden en de historie wordt daarmee de identiteit van Schoonhoven als Zilverstad versterkt én de verblijfskwaliteit en de belevingswaarde voor de bezoeker, bewoner en toerist vergroot. Dat heeft een spin-off naar de ondernemers, zilverateliers, horeca en winkels en versterkt de levendigheid en reuring in de stad.

Hoewel het ontwikkelplan flexibel en open van karakter is, is samenhang en continuïteit zowel in planvorming als in uitvoering van groot belang. Een slimme prioriteitstelling op basis van strategische keuzen kan het draagvlak, de start en het vervolg van dit ontwikkeltraject krachtig ondersteunen.

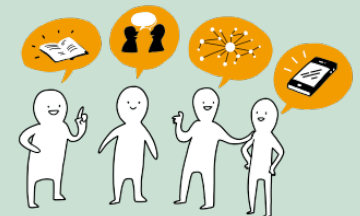
Bijzonder is dat hiermee een proces van groeiende kwaliteit op gang komt. Er is elke keer meer te zien, te beleven en te doen. Dat maakt nieuwsgierig.

Dat maakt Schoonhoven Zilverstad
'a place to see, a place to be'.

Aanbevelingen

- **Gebruik de historie als inspiratiebron, speel in op het bestaande en versterk de aanwezige kwaliteiten.**
- **Werk bewust aan een breed programma aan functies. Stimuleer initiatieven die diversiteit en bedrijvigheid versterken.**
- **Bekijk elk project, elke ingreep in relatie met zijn omgeving én zorg voor verbinding en samenhang. Zijn deze toekomstbestendig en versterken ze het geheel?**
- **Zoek elkaar op, weet wat er speelt, werk gericht aan draagvlak en samenwerking. Bundel de krachten en richt deze op gemeenschappelijke doelen.**
- **Continuïteit in bemensing en langdurige betrokkenheid zorgen voor groei en behoud van expertise en zijn essentieel voor succes.**

Bijlage 1 tekeningenlijst

Concept

Bijlage 1 tekeningenlijst

17.10.2022	A3	de vijf havens	17.10.2022	A4	Haven, nieuwe plek aan het water	17.10.2022	A4	blokbank
17.10.2022	A3	plattegrond Zilver-as	17.10.2022	A4	schets kade koppeling steiger	17.10.2022	A4	blokbank met leuning
17.10.2022	A3	plattegrond Zilver-as met routing						
17.10.2022	A3	plattegrond Zilver-as, principe	17.10.2022	A3	bestratingsplan van Veerpoort tot kop van de Haven	17.10.2022	A3	plattegrond Dam, bestrating met directe omgeving
17.10.2022	A3	plattegrond Schoonhoven, autoluw	17.10.2022	A4	principe herprofilering Veerstraat	17.10.2022	A4	kerktoren
17.10.2022	A3	Haven met terrasboten, plattegrond	17.10.2022	A4	nieuwe brug over de Scheepmakershaven	17.10.2022	A4	kerktoren bovenste trans toegankelijk
17.10.2022	A4	Haven met terrasboten, perspectief	17.10.2022	A4	perspectief	17.10.2022	A4	paviljoen op de Dam
17.10.2022	A4	terrasboten aanzicht	17.10.2022	A4	axonometrie nieuwe brug Scheepmakershaven	17.10.2022	A4	stangen op de Dam
			17.10.2022	A4	idee eyecatcher in zichtas Veerstraat	17.10.2022	A4	stangen op de Dam met aanhangbank
17.10.2022	A3	Haven met pad over het water, plattegrond				17.10.2022	A4	Brug over de Oude Haven, schets
17.10.2022	A4	Haven met pad over het water, perspectief	17.10.2022	A3	concept bestrating herinrichting Haven	17.10.2022	A4	plattegrond
17.10.2022	A4	Haven, doorsnede met terras op het water	17.10.2022	A3	principe herbestrating Haven	17.10.2022	A4	brug in profiel Oude Haven
17.10.2022	A4	Haven doorsnede voor de Stenen Brug	17.10.2022	A4	verlichting Haven	17.10.2022	A4	perspectief nieuwe brug Oude Haven
17.10.2022	A4	Stenen Brug, experience route + terras op Stenen Brug	17.10.2022	A4	detail bestrating Haven met halfverharding			
17.10.2022	A4	pad over het water, principe opzet	17.10.2022	A4	detail bestrating Haven met kleine stenen	17.10.2022	A3	Springerpark vergroot
			17.10.2022	A4	walstoep verbeterd	17.10.2022	A3	Overzicht ontwikkelplan Zilver-as
17.10.2022	A3	Haven, plattegrond met nieuwe sluis en steigers	17.10.2022	A4	boomkrans 1			
			17.10.2022	A4	boomkrans 2			

Bijlage 2 voorgestelde aanpak voor de Zilver-as

Samen smeden aan de Zilver-as

- Voorgestelde aanpak voor de Zilver-as
- Opgave eerste meedenksessie
- Opgave tweede meedenksessie
- Beknopt verslag meedenksessies intern
- Beknopt verlag meedenksessies externen
- Verslag Inspiratietour Zilver-as
- Overzicht deelnemers meedenksessies en inspiratietour

Bijlage 2 voorgestelde aanpak voor de Zilver-as

Zilverader Versterkt Zilverstad,

voorgestelde aanpak voor de Zilver-as in Schoonhoven

Inhoudsopgave

Ambitie/focus/vraag/opgave

129

Voorgestelde aanpak

129

- 1.1 Integraal
- 1.2 Referentiekader
- 1.3 Laaghangend fruit
- 1.4 Visie elders

Meedenksessies

130

Deelnemers meedenksessies

130

- 1.5 Intern
- 1.6 Extern
- 1.7 Organisaties/personen uitnodigen, uitgangspunten:
- 1.8 Diversiteit
- 1.9 Jeugd en jong adolescenten

Spelregels meedenksessies

131

Hoe of wat gaan we doen tijdens de meedenksessies?

131

Waar - wanneer - tijdspad

131

Organisatie meedenksessies, leiding en deelnemers

132

- 1.10 Intern, lijst deelnemers
- 1.11 Extern, lijst deelnemers

Inspiratietour

133

- 1.12 Bezoek aan Doesburg en 's-Hertogenbosch
- 1.13 Wat willen we te weten komen?
- 1.14 Programma op 7 april 2022
- 1.15 Regelen en afspreken

Aangereikte bronnen

134

Ambitie/focus/vraag/opgave

'Versterken van de fysieke en culturele positie van de Zilver-as van Schoonhoven' is de kern van de huidige opgave zoals die na een periode van stilte -oorzaak personele wisselingen en de pandemie- opnieuw geformuleerd is. Richtte de eerdere bestuursopdracht zich nog op het opstellen van een integraal ontwikkelplan voor de binnenstad van Schoonhoven, in januari 2022 is besloten de aandacht te richten op het gebied van de Veerpoort tot het Springerpark inclusief het Nederlands Zilvermuseum.

De ambitie daarbij is om liefst vóór het zomerreces met de eerste bevindingen naar buiten te treden. Kortom: alle hens aan dek!

De eerdergenoemde bestuursopdracht maar ook het vastgestelde Ambitiedocument Binnenstad Schoonhoven, "Zilverstad met historische allure" uit september 2018, vormen de vertrekpunten¹ voor het te ontwikkelen ontwikkelplan.

Voorgestelde aanpak

1.1 Integraal

Integraal, dat wil zeggen de opgave van alle kanten belichten, bij voorbaat niets en niemand uitsluiten. Daarom alle relevante vakdisciplines en alle belanghebbenden erbij betrekken om ervaring, kennis en inzichten met elkaar over deze opgave te delen en uit te wisselen met als doel te komen tot een gedragen ontwikkelplan voor het versterken van de fysieke en culturele positie van de Zilver-as. Juist om die integraliteit te waarborgen hebben we

¹ Tijdens de raadsvergadering van 14 juli 2021 is het Bestemmingsplan met verbrede reikwijdte Binnenstad Schoonhoven vastgesteld. Daarvoor zijn een tweetal participatieavonden georganiseerd. Wat is toen 'opgehaald'? (Geeft weer wat er leeft in de binnenstad. Voortborduren op opgehaalde kennis van de pilot). Verkeersonderzoek? Parkeertelling? CS/AvdG zoeken het na, zie 'aangereikte bronnen'.

Bijlage 2 voorgestelde aanpak voor de Zilver-as

voorgesteld om een aantal meedenksessies² te organiseren, waarbij actieve participatie een sleutel tot succes is.

Belangrijke leidraad in deze meedenksessies zal zijn:

1. WAAROM / WHY?

Hoe kun je een kwaliteitsslag maken in de stad qua beleving, qua verblijf?
Prettig om te zijn? Prettig om te wandelen, te shoppen, 'n terrasje te pakken?
Gastvrij?

2. HOE / HOW ?

Vervolgens: hoe kun je dat bereiken?

3. WAT / WHAT ?

En dan: wat heb je daarvoor nodig?

1.2 Referentiekader

Ervaring, kennis en inzichten met elkaar delen is één aspect. Daarnaast is het belangrijk om ook een gezamenlijk referentiekader op te bouwen. Om gezamenlijk ervaring op te doen tijdens een inspiratietour door het bezoeken van relevante locaties elders in Nederland, om resultaten te zien maar vooral ook om te vernemen hoe zij het aangepakt hebben om resultaat te bereiken.

Zo'n gezamenlijke ervaring kan ons helpen bij de ontwikkeling van voorstellen die tijdens de meedenksessies ter tafel zullen komen. Zo'n inspiratietour vormt om die reden een essentieel onderdeel van de voorbereiding voor de aanpak voor de ontwikkeling van de Zilver-as.

1.3 Laaghangend fruit

Het verlangen om iets met de Zilver-as te doen, om 'de Zilver-as tot klank te brengen' leeft al geruime tijd binnen de gemeente. Een positieve actie, actie waarbij iedereen ziet dat er echt iets gaat veranderen, kan van grote betekenis

2 Een interactieve bijeenkomst waarbij een breed palet aan verschillende stakeholders hun kennis en ervaringen inbrengen en deze met elkaar delen. Om zo zicht te krijgen op ontwikkelingsmogelijkheden.

zijn.

Tijdens de meedenksessies zullen projecten naar voren komen die uitvoerbaar zullen zijn op korte en/of op lange termijn. Het zijn projecten die in verbinding staan met elkaar, die als het ware bij elkaar horen, schakels zullen vormen van een mooie ketting. Het zullen projecten zijn die met elkaar bijdragen aan de versterking van de fysieke en culturele positie van de Zilver-as. Een kenmerkend project, dat realiseerbaar is op de korte termijn, het zogenaamd laaghangend fruit, kan een zichtbare start en een positieve flow betekenen voor de Zilver-as.

1.4 Visie elders

De kans is groot dat ideeën, bevindingen, adviezen of iets dergelijks verder zullen reiken dan de Zilver-as zelf. Die opmerkingen en ideeën, die visies voor plekken en gebieden die buiten de Zilver-as vallen, zullen -om niet verloren te laten gaan- genoteerd worden en als bijlage aan het ontwikkelplan toegevoegd worden zodat deze als input gebruikt kunnen worden bij de (toekomstige) ontwikkeling van die gebieden.

Meedenksessies

Het streven is om op korte termijn een ontwikkelplan voor de aanpak van de Zilver-as op te stellen. Daarvoor is het essentieel om vanaf start over adequate informatie te kunnen beschikken en met de juiste mensen om tafel te zitten. Voor input en draagvlak houden we daarom verschillende meedenksessies. Eén intern, met de vakdisciplines binnen de gemeente, de professionals, en de andere meedenksessie met de externe belanghebbenden. Enerzijds om het aantal deelnemers per sessie te beperken, anderzijds om te zorgen dat eenieder zijn inbreng kan hebben en 'vrij' kan spreken.

De meedenksessies zullen wat ons betreft niet achter elkaar maar om en om gehouden worden. De opgehaalde feedback van elke sessie kan dan telkens als input gebruikt worden bij

de verdere uitwerking van het (ontwikkel)plan.

Deelnemers meedenksessies

1.5 Intern

De gangmakers, de sleutelfiguren van de verschillende beleidsvelden zoals economie, recreatie en toerisme, wonen, mobiliteit (verkeer), parkeren, cultuurhistorie³, stedenbouw, openbare ruimte, landschap en water. Op zich is het handig om dit team uit te breiden met een plantoetser. Eventuele onmogelijkheden vanuit omgevingswet of bestemmingsplan kunnen dan als het ware of in de kiem gesmoord worden of bekeken worden hoe het mogelijk wél zou kunnen.

1.6 Extern

Verschillende belanghebbenden binnen Schoonhoven. We denken daarbij onder andere aan een afvaardiging van de Historische Vereniging Schoonhoven (HVS), de Bedrijveninvesteringszone (BIZ), de bewoners, de Grote Kerk, het Nederlands Zilvermuseum, de bibliotheek, Zilverstad Marketing⁴.

1.7 Organisaties/personen uitnodigen, uitgangspunten:

1. Die betrokken zijn bij het onderwerp
2. Die dit initiatief kunnen laten uitgroeien
3. Die geïnteresseerd zijn en er ook belang bij kunnen hebben.
4. Die hinder/last kunnen ondervinden van dit initiatief
5. Diversiteit (alle geluiden horen)
6. Want: wie vergeten of genegeerd wordt, voelt zich buitengesloten en heeft reden om boos te worden en tegen te zijn.

3 Combinatie van archeologie, historische geografie, bouwhistorie en dergelijke.

4 Zilverstad marketing = Schoonhoven Partners

Bijlage 2 voorgestelde aanpak voor de Zilver-as

1.8 Diversiteit

Jong en oud, man en vrouw, bewoners en personen namens een belangengroepering, in een ideale situatie zit er een zeer diverse groep aan tafel.

1.9 Jeugd en jong adolescenten

Daarnaast zou het hartstikke goed zijn om in contact te komen met de jeugd en de jong adolescenten. De openbare ruimte is ook van en voor hun, maar wat biedt die ruimte hen? Welke ideeën en/of wensen leven er onder deze leeftijdsgroepen?

Spelregels meedenksessies

Wat verlangen we van de deelnemers aan de meedenksessies?

- Onderstaande items zijn allemaal even belangrijk, de opsomming geeft geen volgorde van belangrijkheid aan:
- actieve houding en betrokkenheid
 - plezier en nieuwsgierigheid, lol om bij te dragen aan deze uitdaging
 - zoveel mogelijk continuïteit bij afvaardiging vanuit het taakveld en/of vanuit een organisatie, dat komt het proces ten goede
 - goede communicatieve vaardigheden en in staat zijn om over grenzen heen te kijken/denken
 - durven af te wijken van gebaande paden om een ander perspectief mogelijk te maken
 - kansen zoeken en mogelijkheden benoemen
 - deelnemers vertegenwoordigen hun achterban en zijn vrij om aan deze meedenksessie deel te nemen
 - bereid zijn om te zoeken naar consensus
 - een open houding binnen de meedenksessies, buiten de persoonlijke agenda's om
 - deelnemers benoemen koppelkansen en andersom kansen vanuit de meedenksessie agenderen in overleggen elders

- het leuk vinden om dit 'avontuur' aan te gaan. 'Avontuur', omdat we elkaar nog niet kennen, niet weten wat er op ons afkomt maar wel nieuwsgierig zijn om van de Zilver-as iets moois, goeds, bijzonders van te maken dat past in en hoort bij Schoonhoven.

Belangrijke afspraak daarnaast:

- de ontwerpers vertalen de resultaten in het ontwikkelplan
- consensus bereiken is uitgangspunt. Lukt dat echt niet dan 'kiezen' de ontwerpers in samenspraak met de projectgroep⁵ en presenteren het resultaat aan het college/de gemeenteraad
- wat besproken is in de meedenksessie, blijft in het team en wordt niet naar buiten 'gelekt' om te voorkomen dat, voordat de samenhang goed in beeld is gebracht, weerstand op onderdelen opgebouwd wordt
- de uitkomst wordt als een gezamenlijk plan gepresenteerd. Dissidente of minderheidsstandpunten naar buiten toe zijn fnuikend voor het vervolg.

De voorzitters van de meedenksessies/gemeente zien toe op naleving van deze spelregels.

Hoe of wat gaan we doen tijdens de meedenksessies?

Het zijn ronde tafelgesprekken aan de hand van een aantal vragen en/of ontwerpvoorstellen.

Voor de startbijeenkomst meedenksessie intern is een document⁶ opgesteld. Belangrijk is dat de verschillende beleidsvelden elkaar te informeren over lopende projecten, dingen die spelen, koppelkansen aanreiken en/of benoemen, stand van zaken en dergelijke. Aansluitend wordt er

⁵ Projectgroep of projectteam van de gemeente Krimpenerwaard bestaat uit Claudia Speksnijder (projectleider), Annemieke van der Graaf (project ondersteuner, René Kuzee en Amanda Terpstra.

⁶ Voorbereiding 1e interne meedenksessie zie pdf d.d. "20220316 Schh voorbereiding 1e interne sessie".

gebrainstormd over de ambitie, de focus en de vraag. Is er mogelijk sprake van conflict, koppelkansen en dergelijke? Uit de discussie volgen items die nader onderzocht of uitgediept moeten worden, het 'huiswerk'. Dat 'huiswerk' komt vervolgens tijdens de volgende meedenksessie aan de orde. 2^e en volgende bijeenkomst: in de daarop volgende brainstormsessies presenteren VRVG de (eerste) ideeën van het (ontwikkel)plan aan de betrokkenen en bestuur van de gemeente Krimpenerwaard + het 'huiswerk' wordt gepresenteerd. De opgehaalde feedback wordt telkens als input gebruikt voor verdere uitwerking van het (ontwikkel)plan. Dit proces herhaalt zich tot er consensus (samenhang en draagvlak) over het plan bereikt is.

Zoals gezegd, de meedenksessie met externe belanghebbenden vindt circa een week later plaats. Ook hier wordt de eerste bijeenkomst besteed aan het luisteren naar ervaringen, bevindingen, wellicht dromen van de verschillende deelnemers. Wat zien zij? Waar staan zij voor? Wat zouden zij graag zien? Wat vinden zij belangrijk? Welke kansen zien zij? Ook nu zullen de zes vragen zoals genoemd in bovenstaand startdocument de basis van de bijeenkomst vormen.

Door een aantal keren met elkaar mee te denken, te delen of uit te wisselen, nemen we de mensen mee in het ontwerpproces. Doel is met elkaar breed draagvlak én enthousiasme te bereiken over de inrichting van de Zilver-as, een inrichting die de Zilver-as écht betekenisvol versterkt, fysiek en cultureel.

Waar - wanneer - tijdspad

Het stadhuis van Schoonhoven, de turfkelder, centraal gelegen in de opgave, is helaas niet beschikbaar. De externe meedenksessie vindt daarom plaats in het raadhuis in Lekkerkerk, de interne meedenksessie in het Nationaal Zilvermuseum aan de Oude Haven in Schoonhoven. Nodig: grote tafel, projectiemogelijkheden (beamer, scherm),

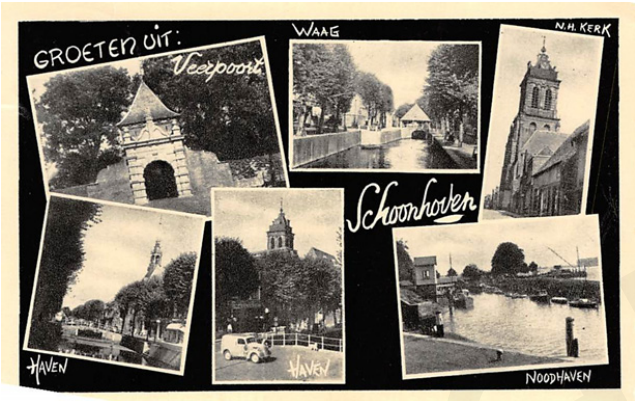
Bijlage 2 voorgestelde aanpak voor de Zilver-as

flap-over, stiften en een grote afdruk van de plattegrond van de binnenstad van Schoonhoven.

De uitdaging is vóór het zomerreces de eerste bevindingen te delen. Het zou goed zijn als we dan ook 'het laaghangend fruit' kunnen benoemen. Zowel voor de interne als voor de externe meedenksessie zijn twee bijeenkomsten ingepland, een en ander volgens onderstaand schema:

datum	wat	wie	waar	tijdstip
28 mrt 2022	1 ^e	intern	Lekkerkerk	10.30-12.30 uur
28 mrt 2022	1 ^e	extern	Zilvermuseum	19.30-21.30 uur
7 april 2022	inspiratietour	allen + burgem. Pieter Paans en weth. Ria Boere	Doesburg / 's-Hertogenbosch	hele dag
12 april 2022	2 ^e	intern	Lekkerkerk	10.00-12.00 uur
26 april 2022	2 ^e	extern	Zilvermuseum	19.30-21.30 uur
xxx	xxx			

7 Afhankelijk van de groep en de inbreng van de groep en afhankelijk van wat er speelt, indien nodig, wenselijk of noodzakelijk een derde bijeenkomst inplannen.

Organisatie meedenksessies, leiding en deelnemers

Claudia Speksnijder is de projectleider. Zij nodigt de deelnemers voor de meedenksessies uit. René Kuzee⁸ is gespreksleider/voorzitter van de interne meedenksessie. Hij wordt ondersteund door de projectgroep (verzorgt o.a. het verslag van de sessies). Marc van Roosmalen zal als gespreksleider optreden tijdens de meedenksessies met de externen. Claudia is daarbij aanwezig om de mensen te verwelkomen (gastvrouw). Ondersteuning door projectgroep, onder andere voor het maken van het verslag.

8 Claudia is verhinderd, heeft gelet op de actualiteit elders in Europa een spoedopdracht erbij gekregen.

1.10 Intern, lijst deelnemers

Naast het projectteam -Claudia Speksnijder, projectleider, René Kuzee, Amanda Terpstra en Annemieke van der Graaf, project ondersteuner- en Marc van Roosmalen en Marlène van Gessel, ontwerpers, zullen aan de meedenksessies de volgende personen deelnemen:

vakdiscipline	naam
Cultuurhistorie	Amanda Terpstra
Economie ⁹	Yannick Six
Recreatie en toerisme ¹⁰	Jacoby Klapwijk
Zilvermuseum ¹¹	Isabella Dijkgraaf
Openbare Werken	Wim Rook
Stedenbouw	Dick Koster
Verkeer/vervoer	René Formenoij
Hoogheemraadschap HHSK	Jesse Heiden
Advies RO	Roxanne van Nieuwamerongen
Wonen	Inge Kerdel
Gebiedsagenda actief met wonen, werken en mobiliteit	Maarten van der Gaag
Omgevingsplan	Werner den Hartigh

Bijlage 2 voorgestelde aanpak voor de Zilver-as

9 10

Marjolein Versluis (landschap/CRK), Minka Meijer (omgevingswet), Simon van Eijk (milieu) en Sander Noordman, Claudia Broere en Anneloes Visser (duurzaamheid) zullen in de gelegenheid gesteld worden om op het ontwikkelplan te reageren.

1.11 Extern, lijst deelnemers

Nog niet alle deelnemers zijn bekend, invulling volgt spoedig:

organisatie/persoon	naam
Nederlands Zilvermuseum	Marcel Teheux (directeur)
bibliotheek	Miriam Nahon
Spomuza	Joke Zwijnenburg
Oranjevereniging Oranje Boven	Marijke Schouten
Stichting Nationale Zilverdag	 geen reactie
Bewoner binnenstad 1	Marco Oudshoorn
Bewoner binnenstad 2	Frank Heldoorn
Bewoner binnenstad 3	
Jongerenwerker SSJOS (???)	Jeroen Eland
Welzijnsorganisatie	 geen reactie
BIZ 1	Nelleke Hoek
BIZ 2	Wim Perlot
BIZ 3	7. Ab Rikkoert
Gilde St-Eloy	George Hamel
Historische Vereniging Schoonhoven	Ben Peltenburg
Schoonhoven Partners	Stefan Beeten (coördinator) of Bas Rechtuyt

9 'economie'= retail en economische vitaliteit binnenstad

10 'recreatie en toerisme': ook het Zilvermuseum hoort daarbij.

Maar omdat zij specifiek wordt genoemd in het ambitiedocument, wordt het Zilvermuseum zelf ook uitgenodigd voor de meedenksessies.

Grote Kerk	 geen reactie
------------	--------------------------

Inspiratietour

Het is waardevol dat iedere deelnemer van de meedenksessies en een deel van het college (burgemeester Pieter Paans en wethouder Ria Boere) mee gaan met de inspiratietour.

Bedoeling van die dag is inspiratie en ervaring op te doen en kennis te nemen van hoe/op welke wijze/waarom/welk resultaat gemeentes elders hebben bereikt. Het accent zal op meerdere vlakken liggen zoals bijvoorbeeld hoe ontvangt een stad haar bezoekers, hoe houdt je ze vast en daarnaast het autoluw maken, de bereikbaarheid en het parkeren, hoe wordt reuring gecreëerd maar ook de inrichting van de openbare ruimte en de betekenis van cultuurhistorie voor de stad.

1.12 Bezoek aan Doesburg en 's-Hertogenbosch

's-Hertogenbosch is weliswaar een veel grotere gemeente dan de gemeente Krimpenerwaard maar de problematiek is in wezen vergelijkbaar. Van succes van een ander kun je veel opsteken, is ons devies.

Een bezoek aan Doesburg lijkt ons een interessante vergelijking op te leveren. Doesburg ligt aan een rivier, is eveneens een vesting- en Hanzestad geweest, heeft een lange geschiedenis als stad (stadsrechten in de 13^e eeuw) en is evenals Schoonhoven lange tijd garnizoensstad geweest. Qua inwoneraantal maar ook qua regionale betekenis komt Doesburg overeen met Schoonhoven. Doesburg is jarenlang bezig geweest om het centrum autoluw te maken. Het lijkt ons hartstikke interessant om kennis te nemen van hun ervaringen.

1.13 Wat willen we te weten komen?

- hoe pak je zo'n proces aan, hoe organiseer je de vitalisering van de binnenstad?
- van wie kwam het initiatief?
- wat is de ervaring (waardering)?

- wat hebben ze naderhand nog bij moeten sturen?
- welke onverwachte effecten zijn er (de bijvangst)?
- hoe hebben ze het kunnen financieren?
- hoe hebben zij het planvormings- en uitvoeringstraject georganiseerd?
- hoe was de inspraak en de participatie geregeld?
- koppelkansen?
- autoluw: waar/hoe geregeld? Maar ook hoe is bereikbaarheid gerealiseerd?
- functie binnenstad in zijn omgeving
- binnenstad versterken, hoe?
- gebruik van de openbare ruimte: terrassenbeleid?
- gebruik stadswater?
- vergroening van de stad?
- bereikbaarheid en parkeren, hoe opgelost?
- evenementen in de stad, hoe?
- waar ben je tegenaan gelopen in het proces?
- wat zijn concrete acties geweest om dit voor elkaar te krijgen?

Kortom veel vragen waarop we antwoorden zoeken. Een grote ambitie voor de inspiratietourdag.

De essentie kunnen we in drie items weergeven, te weten:

- Hoe verhoog je de aantrekkelijkheid van de Zilver-as in Schoonhoven ?
 - betekenis van de cultuurhistorie in de binnenstad
 - betekenis voor bewoners
 - aantrekkelijkheid voor bezoekers
- Vitaliteit van de stad
 - ondernemers, waar ze mee kampen (bereikbaarheid,

Bijlage 2 voorgestelde aanpak voor de Zilver-as

verlies klanten, bezoekers vasthouden, niet gezien worden)

- verhogen van de verblijfskwaliteit (dus niet alleen een verkeerskundige benadering!)
- autoluw, parkeren en bereikbaarheid binnenstad

III. Hoe krijg je dingen voor elkaar? Hoe pak je het aan? Wie betrek je daarbij?

- win-winsituaties, koppelkansen: hoe werden die gezien en wat is daarmee gedaan?
- welke invloed heeft deze aanpak gehad of heeft het nog steeds op andere plannen in de binnenstad?
- participatie, hoe? Welke vorm?

Deze drie items zouden we willen aanreiken aan onze gaststeden, als leidraad voor ons bezoek.

1.14 Programma op 7 april 2022

Deze dag is geprikt als inspiratietourdag.

Programma op 7 april voorlopig:

8.30 uur	Vertrek bus vanaf P2 in Schoonhoven Busmaatschappij Afstand ca. 106 km, voor auto op dit tijdstip 1 uur, 13 min.
9.45 - 10.00 uur	Aankomst in Doesburg
10.00 uur	Ontvangst - toelichting
10.45 uur	Wandelen in Doesburg 1 uur wandelen
11.45 uur	Vertrek naar 's-Hertogenbosch (lunchpakket in de bus) Afstand ca. 90 km, voor auto op dit tijdstip 1 uur
12.45 uur	Aankomst 's-Hertogenbosch

13.15 uur	Ontvangst - presentaties – discussie/ vragen
14.15 uur	Wandelen in 's-Hertogenbosch
15.30-16.30 uur	Afsluitende borrel in Bolwerk St Jan
16.30 uur	Vertrek uit Bolwerk, lopen naar bus
16.40 uur	Vertrek naar Schoonhoven Afstand ca. 63,2 km, voor auto op dit tijdstip 53 min.
17.30 uur	Aankomst Schoonhoven

Advies: lekkere loopschoenen

1.15 Regelen en afspreken

Claudia legt contact met beide gemeentes, de gemeente Doesburg en de gemeente 's-Hertogenbosch. Dat is inmiddels gebeurd.

Doesburg:

Het zou fijn zijn als we in Doesburg ontvangen kunnen worden door de gemeente, door de betrokken ambtenaren, om een toelichting uit eerste hand te ontvangen. De vragen die we op een of andere manier willen stellen staan hierboven opgesomd.

Update via mail van Annemiek d.d. 17 maart:

Contactpersoon is mevr. Wendy Timmer (06 1210 9682 wendy.timmer@doesburg.nl).

Waarschijnlijk ontvangst door de wethouder (economie) en de burgemeester.

Actie Wendy: schakelt ondernemers in + voor- en tegenstander autoluw + wandeling door de stad

Wendy weet wat de insteek is, kent de totale vragenlijst, maar nog niet de essentie, de drie items. Actie Marlène: de drie items doorgeven aan Wendy + met Wendy verdere invulling van het programma afstemmen

's-Hertogenbosch:

Contactpersoon is Huibert Crijns (06 5114 3884). Hij weet dat er 's middags een delegatie uit Schoonhoven naar 's-Hertogenbosch komt.

Update:

Wethouder Jan Hoskam (financiën, economie) ontvangt ons. Marlène heeft aan Huibert Crijns de drie items (essentie) doorgegeven, de vragenlijst overviel hem. Tijdens de presentatie ter plekke kunnen we onze vragen natuurlijk alsnog stellen!

Huibert is bezig met het benaderen van ondernemers, wellicht is een gesprek tussen ondernemers onderling interessant. Daarnaast is hij bezig om collega's van relevante disciplines uit te nodigen voor specifieke vragen.

Actie Marlène: doorgeven wie/hoeveel personen er meekomen + programma ter plekke nog verder afstemmen

Aangereikte bronnen

20220303	Parkeeronderzoek binnenstad Schoonhoven DTV Consultants BV - def. 06.05.2019
20220303	Parkeermotiefonderzoek centrum Schoonhoven DTV Consultants BV - concept 28.02.2020
20220303	Naar een betere bereikbaarheid van de Krimpenerwaard Van Kerkhoff Maatwerk in RO - def. 06.03.2018
20220307	De kracht van de binnenstad D66 - notitie Kees Verhoeven, tweede Kamerlid - febr. 2014
20220324	Onderzoek afsluiten Veerpoort Schoonhoven Goudappel BV - 17.06.2021

Delft, 25 maart 2022

Marc van Roosmalen / Marlène van Gessel

Bijlage 2 opgave eerste meedenksessie

De opgave:

“Versterken van de fysieke en culturele positie van de Zilver-as van Schoonhoven”

Kader waarbinnen:

Een van de uitdagingen waar Schoonhoven voor staat, is het historische hart te vitaliseren én voortdurend reuring / leven in het centrum te veroorzaken.

De Zilver-as speelt daarbij een sleutelrol.

Kenmerk van de aanpak:

In gesprek met elkaar

Integraal en interactief (alles staat in verbinding met elkaar)

Kennis delen, informeren en enthousiasmeren

Verhalen vertellen aan elkaar

Het gaat om de samenhang, klein én groot

- Interne sessie, eerste bijeenkomst:

Iedereen aan tafel neemt zijn eigen 'ik' mee, zijn of haar (vak)kennis maar ook zijn of haar ervaring. Daaruit komt motivatie of ambitie voort. Dat is voor iedereen uniek en anders. Het is belangrijk om dit te delen, om aansluiting te vinden en om gezamenlijk verder te kunnen komen. In deze eerste sessie vertellen we elkaar daarover.

Als we daarna op inspiratietour gaan, maken we gezamenlijke dingen mee, zien en horen we gezamenlijk dingen. Een ervaring die we in de vervolgesprekken met elkaar kunnen bespreken, gebruiken en verdiepen.

Jullie kennis en ervaring is essentieel. Daarom zijn jullie belangrijk om de puzzel van de Zilver-as te kraken. Daarom zijn jullie uitgenodigd. Gevraagd wordt om vanuit de eigen specifieke discipline met ervaring in en/of vanuit kenner van, gebruiker van of werkzaam in Schoonhoven tijdens de eerste meedenksessie een kort verhaaltje of korte presentatie te

houden waarin de volgende items voorkomen:

1. Als je vrienden/familieleden e.d. meeneemt naar Schoonhoven, waar ga je dan heen, wat laat je dan zien? Waarom?
2. Waar ben je trots op? Waarom?
3. Wat wil je bewaren? Wat moet je behouden?
4. Wat zou je als eerste veranderd willen zien? Waaraan erger je het meest? Waarom?
5. Wat mis je in Schoonhoven? Wat zou je willen meegeven vanuit jouw taakveld?
6. Welk stadscentrum zie je als voorbeeld? Wat, waarom?
7. Als ik burgemeester van Schoonhoven zou zijn, dan.....

Programmapunten / agenda voor de eerste interne meedenksessie:

- Welkom en kennismaking (max. 1 min. p.p., 15 pers dus 15 min. max.)
Korte intro van jezelf, maar ook waarom je het leuk vindt om aan te haken of mee te doen aan deze opgave. Waarnaar ben je nieuwsgierig?
- Introductie opgave (door projectteam, max. 4 min.)
Hoe gaan we het aanvliegen, dus de meedenksessies (actieve betrokkenheid en inspiratietour, ervaring van elders, gemeenschappelijk referentiekader) etc..
- Alle deelnemers delen hun verhaal. Daar kan/mag tegelijkertijd op gereageerd worden. Een levendige uitwisseling is de bedoeling. 'Elkaar de ogen openen' is het streven.
(15 x 3 á 5 min. = 45 á 75 min. , 1 uur max., gesprek ondertussen is belangrijk)
- Te bespreken thema's tijdens de meedenksessie (door VRVG, 30 min. max)
- Samenvatting (max. 5 min.)
Welke ambities gehoord?

Welke onderwerpen verder uitwerken?

- Afsluiting + uitnodiging en datum inspiratietour en datum tweede meedenksessie (2 min.).
Huiswerk voor volgende sessie volgt per mail

PS: 10.00 uur klokslag start de meedenksessie aanstaande dinsdag, volgens bovenstaand schema nog 4 minuten respijt. We moeten er vooral geen 'gehaaste' sessie van maken, dan schieten we ons doel voorbij. Voorstel is om het huiswerk voor de collega's (de 6 vragen van hierboven), het kort verhaaltje of presentatie, op max. 3 minuten te houden. In 3 minuten kun je o.i. veel vertellen.

PS: Mocht de input van de collega's veel gesprekstof opleveren, dan zit reservetijd daarvoor in het volgende agendapunt (de te bespreken thema's). Onderlinge uitwisseling van zaken is een grote winst, dat mogen we niet laten ontglippen. Het kan zijn dat de thema's al in de verhalen van de collega's aangesneden worden, dat zou hartstikke mooi zijn!

PS: Voor de sessie nodig:

scherm, beamer (USB-stick nemen we mee), een papieren afdruk van de plattegrond van de binnenstad van Schoonhoven (indien nodig gaan we daarop tekenen met elkaar), stiften en een flap-over.

PS: Wij, Marc en Marlène zullen om 9.30 uur aanwezig zijn in Lekkerkerk, tot dan!

De opgave: “Versterken van de fysieke en culturele positie van de Zilver-as van Schoonhoven”

Kader waarbinnen:

Een van de uitdagingen waar Schoonhoven voor staat, is het historische hart te vitaliseren én voortdurend reuring / leven in het centrum te veroorzaken.

De Zilver-as speelt daarbij een sleutelrol. De Zilver-as loopt van Veerpoort tot Springerpark.

Tijdens de eerste Interne Meedenksessie zijn een zestal vragen aan de orde geweest. De tijd vloog voorbij. Enkelen hebben een digitale bijdrage aangeleverd.

Voor de tweede interne meedenksessie vragen we jullie om wederom van tevoren na te denken over onderstaande vragen en om jullie reacties/antwoorden/ideeën tijdens de meedenksessie naar voren te brengen.

Het gaat om de volgende vragen, het 'huiswerk' voor de 2e meedenksessie:

- “Meer met de Lek doen”, die wens is een aantal keren genoemd tijdens de 1e sessie. Wat/waar denk je dan aan?
- O.i. wordt het Springerpark -op een enkel evenement na- vrij weinig gebruikt. Wát zou je moeten doen om het Springerpark betekenis te geven voor de Zilver-as?
- Welke betekenis heeft de Zilver-as nu? En hoe kan dat versterkt worden? Wat mis je momenteel in de Zilver-as?
- Doelenplein wordt eenmaal per week gebruikt voor de weekmarkt. Wat gebeurt er wanneer we de weekmarkt

verplaatsen naar de Haven?

- Welke koppelkansen met andere opgaven zie je voor de Zilver-as?

Agenda voor de tweede interne meedenksessie op dinsdag 12 april 2022 van 10.00 – 12.00 uur:

Welkom

Terugblik inspiratietour:

wat is opgevallen? wat hebben we gezien? wat hebben we gehoord? Advies/tip?

Terugblik eerste meedenksessies

Discussie n.a.v. de vragen voor de twee meedenksessie (zie hierboven)

Samenvatting

Afsluiting + doorkijk vervolg

Bijlage 2 beknopt verslag meedenksessies intern

Zilver-as Beknopt verslag van de Meedenksessies

Wie: Interne meedenksessie – deel 1

Datum: 28 maart 2022, 09.30-11.30 uur

Waar: Raadszaal Lekkerkerk

Aanwezig: Economie: René Kuzee

Cultuurhistorie: Amanda Terpstra;

Projecten: Annemieke van der Graaf

Zilvermuseum: Isabella Dijkgraaf

Stedenbouw: Dick Koster

Economie: Yannick Six

Wonen: Jeroen van der Spek

Wonen: Inge Kerdel

Verkeer: René Formenoij

VRVG: Marlène van Gessel en Marc van
Roosmalen

Afwezig: Recreatie en toerisme: Jacoby Klapwijk

Omgevingsplan / Advies RO: Werner den Hartigh

Openbare Werken: Wim Rook

RO: Roxanne van Nieuwamerongen

Hoogheemraadschap Schieland &
Krimpenerwaard (HHSK): Jesse Heijden

Projectleider: Claudia Speksnijder

Nemen we mee bij de 1^e schets:

1. Landschap / CRK: Marjolein Versluis

2. Omgevingswet: Minka Meijer

3. Milieu: Simon van Eijk;

4. Duurzaamheid: Sander Noordman;

5. Gebiedsagenda: Iris Steenvoorden

Agenda: Welkomstwoord door Projectteam
Introductie en uitleg programma VRVG
Voorstelronde collega's
Thema's Meedenksessie
Samenvatting
Afsluiting + uitnodiging

Welkomstwoord door Projectteam

René Kuzee verwelkomt iedereen en geeft een korte uitleg over project Zilver-as. De afgelopen maanden is het projectteam bezig geweest om overzicht op het project te krijgen. Om het project beheersbaar te houden, is het projectgebied ingeperkt van Veerpoort tot Springerpark. Voor dit gebied gaan we met z'n allen een ontwikkelplan maken. Daarbuiten wordt alleen op visieniveau op 1-2 A4tjes beschreven.

Introductie en uitleg programma VRVG

Marlène en Marc geven uitleg over de meedenksessies. De bedoeling is dat we rondetafelgesprekken met deelnemers uit alle betrokken taakvelden voeren. Elkaar verhalen vertellen, korte presentaties aan elkaar geven. Inspiratie opdoen. Hiervoor is een open blik nodig.

Thema's Meedenksessie 'Het huiswerk'

Onderstaande huiswerkvragen zijn vooraf doorgestuurd aan de collega's om alvast over na te denken en tijdens de sessie te gebruiken als input om het gesprek met elkaar aangaan:

1. Als je vrienden/familieleden e.d. meeneemt naar Schoonhoven, waar ga je dan heen, wat laat je dan zien? Waarom?
2. Waar ben je trots op? Waarom? Wat wil je bewaren? Wat moet je behouden?
3. Wat zou je als eerste veranderd willen zien? Waaraan erger je het meest? Waarom?
4. Wat mis je in Schoonhoven? Wat zou je willen meegeven vanuit jouw taakveld?
5. Welk stadscentrum zie je als voorbeeld? Wat, waarom?
6. Als ik burgemeester van Schoonhoven zou zijn, dan.....

Opgehaalde informatie:

- Bibliotheek: Waar kan deze heen verhuizen, zorg voor een goede en duidelijke aanlooproute.
- Zilvermuseum: Zelfde, zorg voor goede zichtbaarheid en aanloop.
- Autoluw voor de Haven: Geen probleem
- Naar voorbeeld Energiehuis Dordrecht: een Cultureel podium aan de Zilver-as zou mooi zijn.
- Belangrijk is om toeristenstromen in kaart te brengen. Waar komen de mensen vandaan en hoe worden ze de binnenstad ingeleid?
- Woningtekort is er sowieso, maar hoe dit in te passen op de Zilver-as?
- Zeeman naar de Haven? Is een winkel die voor veel aanloop zorgt.
- Verplaatsen belangrijke/aantrekkelijke winkels naar de Haven? Maak er een kernwinkelgebied van. Hier zou dan ook een potje voor moeten zijn.
- Vertel het verhaal van de Haven / Geschiedenis / Stadhuis / het Zilver etc. Dit wordt nu niet of te weinig gedaan.
- Evt. woningbouw moet in de stijl van Schoonhoven zijn. Dit is bijv. in de straat achter de Kerk, de Havenstraat,

Bijlage 2 beknopt verslag meedenksessies intern

niet het geval.

- Maak een combinatie met het gebied bij de Lek.
- Het parkeren op de Stenen Brug is storend. Blokkeert het doorzicht en beschadigt de monumentale brug.
- Er mist een grote trekpleister in Schoonhoven.
- Misschien kan Schoonhoven meeliften op de bekendheid van Gouda en zo meer toeristen trekken?
- Bewaar de historie en maak hier meer gebruik van.
- Werk aan een gezamenlijk toekomstperspectief op de langere termijn. Dit mist nu.
- Oudewater: geen goed voorbeeld qua communicatie. Stel duidelijke kaders en betrek alle belanghebbenden, zodat je een gedragen plan krijgt.
- Groen toevoegen
- Besteed meer aandacht aan de Zilvermedenroute.
- De vesting wordt zwaar onderbelicht. We hebben iets moois in handen en dat is nu onderbelicht. Zorg dat je dit meer kunt ervaren (graaf bijv. de Stenen Beer met Monnik op) en pronk ermee.
- Groningen is een mooi voorbeeld voor Schoonhoven. Zij hebben subtiele verwijzingen in de stad naar de historie en traditie, zonder dat het overdadig is.
- Galerieën zijn niet altijd open, soms zelfs alleen op afspraak te bezoeken. Niet heel uitnodigend.
- Moeilijkheid dat je met Schoonhoven en de rest van de Krimpenerwaard te maken hebt. Waar staat Schoonhoven nu echt voor, beter framen zodat je beter weet wat je aanbiedt / promoot.
- Neem een voorbeeld aan 'Gouda Bruist' (actieve Gouwenaren). Allerlei activiteiten worden georganiseerd.
- Stoepen op de Haven zijn te smal. Je kunt er niet lekker lopen, want er staat van alles op dat jouw route blokkeert. Ook met kinderwagen of rolstoel is het niet te doen.
- Zilvermuseum: Is nu niet goed vindbaar. Beter gebruik van

maken, want trekt wel bezoekers.

- Weinig evenementen, maar dat wat er is, is wel heel leuk.
- Maak een combinatie met fietsen in de Krimpenerwaard, zodat je Schoonhoven koppelt aan de omgeving en mensen er een hele dag kunnen spenderen.
- Er wordt te weinig gedaan met de rijke geschiedenis van de stad / markante persoonlijkheden zoals Olivier van Noord, Jacoba van Beieren etc.
- Maak een toeristische connectie met andere steden. Bijv. Amsterdam heeft een toeristenoverschot, zet ze in de bus en breng ze langs Dordrecht, Kinderdijk, Nieuwpoort, Schoonhoven en Gouda.
- Winkels op zondag open? Nu maar een paar.
- Behoudt het gemoedelijke karakter van de binnenstad.
- Open het Stadhuis voor bezoekers
- Maak meer verblijfsgebied, met leuke bankjes en zitplekken. Makkelijke afhaal hapjes/drankjes i.p.v. verplicht op het terras zitten.
- Voorbeelden: Gouda: Combinatie van terrassen en ongedwongen zitten met een ijsje/patatje op de Markt. Breda: Autovrije markt met veel horeca en terrassen waar het altijd druk en gezellig is.
- Looppad beneden langs van de Haven, evt. met terrassen.
- Als het water beleefbaar moet worden, ter inspiratie de vrijwilligers in IJsselstein. Home :: yselvaert (rondvaartenijsselstein.nl)
- Torenbeklimming werd genoemd. Ik onderschrijf dat volledig. Quick win. Voor mijn keuze om een dagje ergens heen te gaan, check ik ook of je iets kunt beklimmen.
- Voeg een historisch deel toe aan het Zilvermuseum. De geschiedenis van Schoonhoven blijft onbekend. De Oude Hollandse waterlinie heeft volgens mij nergens een museum. Dat moet in Schoonhoven komen, als het er ooit komt. In Fort Bunnik staat de Nieuwe Waterlinie centraal. Maar ik heb VRVG verteld in het napraten dat ik niks met

zilver heb. Maar wel met geschiedenis. Ik maak graag een historische stadswandeling. Dat vertelde eigenlijk alle aanwezigen. En dan zie ik graag in een museum een expositie over Schoonhoven, de zeevaarders uit Schoonhoven en breder: de Hollandse Waterlinie.

- Ik sorteer alvast voor: volgens mij zijn we er als we de Haven en de Stenen Brug autovrij maken. Dan heb je het 'smalle stoepjes probleem' opgelost. Je kunt de Haven vergroenen. Rene wist ook dat vergroening omzet verhoogt. Een enkel terras kan toegevoegd worden. Je zit- en flaneermogelijkheid wordt groter. Ook de bankjes om je ijsje te eten zijn fijner als er geen auto's rijden. Enz.
- De Voorhaven uitbuiten. Dat is de verbinding tussen Haven en Buiten de Veerpoort en is nog onderbelicht gebleven.
- Bewaar en verbeter de herkenbaarheid van Schoonhoven als vestingstad.
- Verkeer in de binnenstad, dat zou misschien uitgesloten moeten worden. Dat er geparkeerd wordt op de Stenen Brug voor het stadhuis is naar mijn mening niet gewenst. Dit kan een markant pleintje worden dat mooi(er) kan worden ingericht.
- De Haven weer bevaarbaar/beleefbaar maken en doortrekken naar de Singel
- Voorkom leegstand, niet uitnodigend
- Als ik burgemeester van Schoonhoven zou zijn, dan.....Zou ik het Zilver goed promoten en de Lek.

Samenvatting

De 2 uur vliegen voorbij en er wordt flink meegedacht door alle aanwezigen. Er heerst een positieve sfeer. Hoe nu verder? Met de opgehaalde informatie van zowel de interne als externe meedenksessie gaat VRVG aan de slag. Deze informatie wordt weer meegenomen op de inspiratietour en naar de tweede meedenksessie, waarna er weer verder gediscussieerd zal worden.

Bijlage 2 beknopt verslag meedenksessies intern

Wie: Interne meedenksessie – deel 2

Datum: 12 april 2022, 10.00-12.00 uur

Waar: Raadszaal Lekkerkerk

Aanwezig: Cultuurhistorie: Amanda Terpstra;
Projecten: Annemieke van der Graaf
Recreatie en toerisme: Jacoby Klapwijk
Omgevingsplan / Advies RO: Werner den Hartigh
Openbare Werken: Wim Rook
Zilvermuseum: Isabella Dijkgraaf
Stedenbouw: Dick Koster
Economie: Yannick Six
Wonen: Jeroen van der Spek
VRVG: Marlène van Gessel en Marc van Roosmalen

Afwezig: Economie: René Kuzee
RO: Roxanne van Nieuwamerongen
Wonen: Inge Kerdel
Verkeer: René Formenoij
Hoogheemraadschap Schieland & Krimpenerwaard (HHSK): Jesse Heijden
Projectleider: Claudia Speksnijder

Agenda: Welkomstwoord door Projectteam
Terugblik inspiratietour
Terugblik eerste meedenksessies
Discussie n.a.v. de vragen voor de twee meedenksessies
Samenvatting
Afsluiting + doorkijk vervolg

Welkomstwoord door Projectteam

Annemieke van der Graaf verwelkomt iedereen en geeft een korte terugblik op de zeer geslaagde inspiratietour van 7 april. Het weer leek in eerste instantie roet in het eten te gooien, maar gelukkig klaarde het op en hebben we een zeer interessante dag gehad. Tijdens deze tweede sessie wordt er verder gesproken over hetgeen opgehaald is tijdens de eerste sessie en inspiratietour.

Terugblik inspiratietour

De inspiratietour van 7 april was een succes.

Opvallende zaken / wat hebben we geleerd:

Doesburg:

- Doesburg is meer vergelijkbaar met Schoonhoven qua oppervlakte, bewonersaantal, streekfunctie. Doesburg is ook een vestingstad etc.
- Heeft ook jarenlange discussie gehad over een autovrij/ autoluw centrum, maar heeft dit uiteindelijk in 2021 m.h.v. de Corona maatregelen kunnen doorvoeren.
- Centrum is autovrij gemaakt van 11.00-17.00 uur. Uiteindelijke conclusie, ook van tegenstanders: Het bevalt eigenlijk prima en men wil het nu behouden.
- Maak één duidelijke keuze qua identiteit en voer dit overal in door. Houdt hieraan vast, want alleen dan blijft het hangen! Doesburg heeft gekozen voor Hanzestad. Vestingstad wordt wel als subonderwerp bij de Hanzestad gebruikt, maar niet als aparte identiteit.

Den Bosch:

- Veel groter dan Schoonhoven, maar het ging om de aanpak hier.
- Wethouder van Den Bosch daagt ons uit om meer te doen met al het mooie dat we hebben!
- Maak een masterplan en besef dat het een project van de lange adem gaat zijn. In Den Bosch is men na 20 jaar nog steeds bezig, stap voor stap, project na project.
- Bedenk slimme oplossingen, zoals een parkeergarage onder het water of een riooloverloop verpakken in een vestingwerk. Zo kun je op een creatieve manier ook andere manieren van financiering realiseren.
- Ga op zoek naar subsidiemogelijkheden.
- Laat het masterplan 1x vaststellen door de gemeenteraad en verbind hier een programmafinanciering aan. Op die manier hoeft je niet voor iedere beslissing terug naar de raad.
- Verkeer is niet het belangrijkste middel om je doel te behalen. Zorg eerst dat je weet wie je bent, wat je aanbiedt en wat je USP's zijn. Daarna komt pas verkeer.

Bijlage 2 beknopt verslag meedenksessies intern

Terugblik eerste meedenksessies

Marlène presenteert een overzicht van de opgehaalde informatie tijdens de eerste meedenksessies (zowel intern als extern).

Er ontstaat wat discussie over wat we nou precies willen voor de Zilver-as. Niet alleen een marketingplan om de stad te promoten?

En wat is nou precies de Zilver-as? Is dit een begrip dat iedereen kent? Het antwoord hierop is nee, dus moet de naam dan aangepast worden? Kan een overweging zijn, maar daar gaat het niet om bij het ontwikkelplan. Het gaat om hoe we de Zilver-as willen verlevendigen, hoe hier invulling aan te geven, hoe bezoekers naar binnen te krijgen en te houden.

Er zijn ook zorgen dat het projectgebied alsnog te breed wordt bekeken, maar dit is niet aan de orde. Om tot een goed ontwikkelplan voor de Zilver-as (Veerpoort tot Springerpark) te komen, moet je eerst breder kijken en daarna terug filteren naar het plangebied.

Discussie n.a.v. de vragen voor de tweede meedenksessie 'Het huiswerk'

Een van de uitdagingen waar Schoonhoven voor staat, is het historische hart te vitaliseren én voortdurend reuring / leven in het centrum te veroorzaken. De Zilver-as speelt daarbij een sleutelrol. De Zilver-as loopt van Veerpoort tot Springerpark.

Tijdens de eerste Interne Meedenksessie zijn een zestal vragen aan de orde geweest. De tijd vloog voorbij. Enkelen hebben een digitale bijdrage aangeleverd.

Voor de tweede interne meedenksessie vragen we jullie om wederom van tevoren na te denken over onderstaande vragen en om jullie reacties/antwoorden/ideeën tijdens de meedenksessie naar voren te brengen.

- a. "Meer met de Lek doen", die wens is een aantal keren genoemd tijdens de 1e sessie. Wat/waar denk je dan aan?
- b. O.i. wordt het Springerpark -op een enkel evenement na- vrij weinig gebruikt. Wát zou je moeten doen om het Springerpark betekenis te geven voor de Zilver-as?
- c. Welke betekenis heeft de Zilver-as nu? En hoe kan dat versterkt worden? Wat mis je momenteel in de Zilver-as?
- d. Doelenplein wordt eenmaal per week gebruikt voor de weekmarkt. Wat gebeurt er wanneer we de weekmarkt verplaatsen naar de Haven?
- e. Welke koppelkansen met andere opgaven zie je voor de Zilver-as?

Door beperkte tijd en de discussie en zorgen over het project Zilver-as zijn we helaas niet goed toegekomen aan dit onderdeel.

Bijlage 2 beknopt verslag meedenksessies externen

Zilver-as Beknopt verslag van de Meedenksessies

Wie: Externe meedenksessie – deel 1

Datum: 28 maart 2022, 19.30-21.30 uur

Waar: Zilvermuseum in Schoonhoven

Aanwezig: Projectleider: Claudia Speksnijder
Economie: René Kuzee
Cultuurhistorie: Amanda Terpstra;
Projecten: Annemieke van der Graaf
Zilvermuseum: Marcel Teheux
Bibliotheek: Miriam Nahon
Inwoner v.d. binnenstad: Frank Heldoorn
Inwoner v.d. binnenstad: Marco Oudshoorn
Jongerenwerker SSJOS: Jeroen Eland
Winkelier 1: BIZ - Nelleke Hoek
Winkelier 2: BIZ - Wim Perlot
Winkelier 3: BIZ - Ab Rikkoert
Gilde St-Eloy (namens alle zilversmeden):
George Hamel
Historische vereniging Schoonhoven: Ben
Peltenburg
VRVG: Marlène van Gessel en Marc van
Roosmalen
Wethouder Ria Boere (verlaat de sessie na het
welkomswoord)

Afwezig: Schoonhoven Partners (marketingclub)

Niet ingegaan op uitnodiging:

Stichting Nationale Zilverdag
Welzijnsorganisatie (4 vrijwilligers benaderd,
geen interesse)
Grote Kerk
Spomuza
Oranje Boven

Agenda: Welkomstwoord door Projectteam
Introductie en uitleg programma VRVG
Voorstelronde
Thema's Meedenksessie
Samenvatting
Afsluiting + uitnodiging

Welkomstwoord door Projectteam

Claudia Speksnijder verwelkomt iedereen en geeft een korte uitleg over project Zilver-as. Daarna krijgt wethouder Ria Boere het woord. Zij biedt haar excuses aan voor het feit dat het project zo lang heeft stilgelegen.

De afgelopen maanden is het projectteam bezig geweest om overzicht op het project te krijgen. Om het project beheersbaar te houden, is het projectgebied ingeperkt van Veerpoort tot Springerpark. Voor dit gebied gaan we met z'n allen een ontwikkelplan maken. Daarbuiten wordt alleen op visieniveau op 1-2 A4tjes beschreven.

Introductie en uitleg programma VRVG

Marlène en Marc geven uitleg over de meedenksessies. De bedoeling is dat we rondetafelgesprekken met deelnemers uit alle betrokken taakvelden voeren. Elkaar verhalen vertellen, korte presentaties aan elkaar geven. Inspiratie opdoen. Hiervoor is een open blik nodig.

Thema's Meedenksessie 'Het huiswerk'

Onderstaande huiswerkvragen zijn vooraf doorgestuurd aan de deelnemers om alvast over na te denken en tijdens de sessie te gebruiken als input om het gesprek met elkaar aangaan:

1. Als je vrienden/familieleden e.d. meeneemt naar Schoonhoven, waar ga je dan heen, wat laat je dan zien? Waarom?
2. Waar ben je trots op? Waarom? Wat wil je bewaren? Wat moet je behouden?
3. Wat zou je als eerste veranderd willen zien? Waaraan erger je het meest? Waarom?
4. Wat mis je in Schoonhoven? Wat zou je willen meegeven vanuit jouw taakveld?
5. Welk stadscentrum zie je als voorbeeld? Wat, waarom?
6. Als ik burgemeester van Schoonhoven zou zijn, dan.....

Bijlage 2 beknopt verslag meedenksessies externen

Opgehaalde informatie:

- Trots op de historie
- Trots op de prachtige Haven, Stenen brug, kerk, de vele monumenten
- Van Vestingstad naar Zilverstad
- Mist besluitvorming rondom de Zilver-as om echt iets van de grond te krijgen
- De bestrating op de Haven ligt er slecht bij.
- Idee om bruggetje over de Oude Haven te maken, zodat je van de een naar de andere kant kunt oversteken.
- Slotjesbrug maken in Schoonhoven.
- Behoudt het karakter van Schoonhoven.
- Doe iets aan het parkeerbeleid, dat is echt drama. Er wordt niet gehandhaafd. Een voorbeeld is rondom Hotel Belvédère in de avond.
- Zijn parkeervergunningen geen optie?
- Overlast van motoren op de Haven
- Afvalverwerking is een probleem. Dit zou goed geregeld moeten worden, voordat je overweegt om het gebied voor verkeer af te sluiten.
- Doet een beetje aan Amsterdam denken, maar dan kleinschalig
- Er mist besluitvorming.
- De Lek meer betrekken bij de binnenstad
- Weekmarkt op de Haven houden i.p.v. op het Doelenplein.
- De Lek is de entree van Schoonhoven.
- Maak shared space / autoluw en zorg dat de binnenstad bereikbaar is voor iedereen.
- Vershraling van het winkelaanbod: zorg dat dit gevarieerder wordt.
- Trots op de ondernemers, het winkelaanbod en de authenticiteit van de binnenstad.
- Er zijn de laatste 10-15 jaar al heel veel stappen gemaakt

- Er zijn nog veel lokale ondernemers, dat zorgt voor een persoonlijke benadering van klanten.
- Maak meer bankjes om te verblijven.
- Verbeter onderhoud en doe iets aan het onkruid.
- Trots op de Zilverstad. Plattegrond / stadsopzet is vrijwel niet veranderd sinds het begin.
- Hoge Vierschaar meer mee doen, prachtige ruimte.
- Autoluw maken
- ANWB palen uit de rotondes halen
- Lantaarnpalen van Zilver maken
- Hoelang parkeren op Doelenplein, is onduidelijk.
- Wat is er nog meer te doen in Schoonhoven? Dit is een veelgestelde vraag door mensen die het Zilvermuseum bezoeken. Beter inzichtelijk maken.
- Beter restauraant aanbod, nu niet zo gevarieerd.
- De trots van de Schoonhovenaar mis je een beetje.
- Een iconisch gebouw/trekpleister mis je.
- Verkleuring winkelgebied. Gevarieerder aanbod, meer groen.
- Speelfonteinen voor de kinderen?
- Er wordt te weinig gedaan met de iconische personen van Schoonhoven, zoals Olivier van Noort, Jacoba van Beieren.
- Jeugd wil vooral lekker kunnen hangen. Bijv. bij de Lek. Of een leuke plek in het park.
- Seasons en Patio zijn weg. Er is nu weinig aanbod voor de jeugd. Geen uitgaansgelegenheid in de buurt.
- Idee: Maak een lichtjesroute door Schoonhoven.
- Culturele instellingen combineren op dezelfde locatie. Aan de rand van het centrum.
- Er is nu niet echt een eyecatcher.
- Feedback van kinderen: leuk dat er veel speeltuintjes zijn (dit is niet echt aan de Zilver-as)
- Voorbeeld Gouda: De Chocoladefabriek. Gecombineerde

bibliotheek/ontmoetingsplaats.

- Burgers betrekken bij ontwikkeling van de binnenstad.
- Roermond: heeft een bieb met kleine expositie over de geschiedenis van de stad. Ook een leuk idee voor Schoonhoven?
- Meer aandacht besteden aan de stadsomwalling.
- Schoonhoven heeft 145 rijksmonumenten en 90 gemeentelijke monumenten. Meer mee doen. Erfgoed behouden.
- Havens: kademuren
- Doelenhuis + dienstencentrum iets mee doen.
- Veerpoort afsluiten voor verkeer.
- Er is altijd discussie over verkeer, maar kijk naar de kansen. Het college moet hier ook echt knopen over doorhakken.
- Meesterstenen in het straatbeeld - Zilver walk of fame. Beter promoten. Er zijn in totaal 40 ateliers, ook veel in zijstraatjes.
- Uniek: gratis parkeren! Dit moet beter aangegeven worden.

Samenvatting

De excuses van de wethouder worden gewaardeerd en iedereen gaat met een positieve blik de sessie in. De 2 uur vliegen voorbij en er wordt flink meegedacht door alle aanwezigen. Hoe nu verder? Met de opgehaalde informatie van zowel de interne als externe meedenksessie gaat VRVG aan de slag. Deze informatie wordt weer meegenomen op de inspiratietour en naar de tweede meedenksessie, waarna er weer verder gediscussieerd zal worden.

Bijlage 2 beknopt verslag meedenksessies externen

Wie: Externe meedenksessie – deel 2

Datum: 26 april 2022, 19.30-21.30 uur

Waar: Zilvermuseum in Schoonhoven

Aanwezig: Projectleider: Claudia Speksnijder

Cultuurhistorie: Amanda Terpstra;

Projecten: Annemieke van der Graaf

Zilvermuseum: Marcel Teheux

Bibliotheek: Miriam Nahon

Winkelier 1: BIZ - Nelleke Hoek

Winkelier 2: BIZ - Wim Perlot

Winkelier 3: BIZ - Ab Rikkoert

Gilde St-Eloy (namens alle zilversmeden):
George Hamel

Historische vereniging Schoonhoven: Ben
Peltenburg

Schoonhoven Partners: Machteld van Roest

VRVG: Marlène van Gessel en Marc van
Roosmalen

Afwezig: Inwoner v.d. binnenstad: Frank Heldoorn

Inwoner v.d. binnenstad: Marco Oudshoorn

Jongerenwerker SSJOS: Jeroen Eland

Agenda: Welkomstwoord door Projectteam

Terugblik inspiratietour

Terugblik eerste meedenksessies

Discussie n.a.v. de vragen voor de twee
meedenksessie

Samenvatting + Afsluiting + doorkijk vervolg

Welkomstwoord door Projectteam

Claudia Speksnijder verwelkomt iedereen en geeft een korte uitleg van de avond en wat de bedoeling is van deze avond. I.v.m. opbouw Koningsdag moeten we uiterlijk 22.00 uur stoppen.

Terugblik inspiratietour

Marc geeft een korte terugblik op de zeer geslaagde inspiratietour van 7 april. Het weer leek in eerste instantie roet in het eten te gooien, maar gelukkig klaarde het op en hebben we een zeer interessante dag gehad.

Een belangrijk punt dat we geleerd hebben op de inspiratietour: Ga uit van je eigen identiteit.

Tijdens deze tweede sessie wordt er verder gesproken over hetgeen opgehaald is tijdens de eerste sessie en inspiratietour.

Terugblik eerste meedenksessies

Een van de uitdagingen waar Schoonhoven voor staat, is het historische hart te vitaliseren én voortdurend reuring / leven in het centrum te veroorzaken. De Zilver-as speelt daarbij een sleutelrol. De Zilver-as loopt van Veerpoort tot Springerpark.

Tijdens de eerste Interne Meedenksessie zijn een zestal vragen aan de orde geweest. De tijd vloog voorbij. Marc presenteert d.m.v. een powerpoint een overzicht van de opgehaalde informatie tijdens de eerste meedenksessies (zowel intern als extern).

Discussie n.a.v. de vragen voor de tweede meedenksessie 'Het huiswerk'

Voor de tweede interne meedenksessie is er wederom van tevoren gevraagd om na te denken over onderstaande vragen.

Omdat de tijd beperkt is, besluiten we om per vraag iedereen langs te gaan. Er wordt verzocht om kort en bondig te antwoorden, zodat we de vaart erin kunnen houden.

a. "Meer met de Lek doen", die wens is een aantal keren genoemd tijdens de 1e sessie. Wat/waar denk je dan aan?

- Meer groen buiten de Veerpoort
- Mist goede bebording op P1+P2
- QR-code op het bord buiten de Veerpoort om de Meesteroute te kunnen volgen.
- Cruiseschepen: Er is nu niet goed bekend wanneer deze komen en wat hun schema is. Kunnen we de passagiers niet beter opvangen en voorzien van flyers, vouchers om in Schoonhoven te spenderen of een programma organiseren? Niet alleen in de bus en hup naar Gouda o.i.d. maar tijd spenderen in Schoonhoven zelf.
- Naar voorbeeld Oudewater: reuring in de havens, bootjes.
- Of bijv. met je boot aanleggen in de passantenhaven en dan met het centrum in.
- Maak een betere verbinding tussen Buiten de Veerpoort en de binnenstad. Je moet mensen triggeren om de stad in te komen.
- Passantenhaven zou verbeterd worden, maar wanneer? Dit moet op korte termijn gebeuren.
- Veerpoort + stadsomwalling beter herkenbaar maken. Erop wandelen mogelijk?
- Maak een wandelroute langs het water, zowel langs de

Bijlage 2 beknopt verslag meedenksessies externen

Lek als langs de havens. (evt. met app?)

- Maak in Schoonhoven een stop van de Waterbus. Zo heb je een verbinding naar andere plaatsen zoals Kinderdijk, Dordrecht, Rotterdam.
- Meer evenementen bij de Lek en op de landtong gerelateerd aan 'beweging'
- Eindelijk gras weer terug op het grijze stenen gedeelte en daar ook "bedriegertjes" = speel fonteintjes.
- Zilveren ronde 'zitbank' (project Zilverstad marketing)
- Maak ook een verbinding aan de kant van Belvedere naar de Haven (een brug?), zodat je een rondje kunt lopen.
- Maak actiever gebruik van de Haven: kano's richting het park.
- Evenement met water als middelpunt, zoals er ooit de Rivierdagen waren.
- Maak een verbinding met het nieuwe Vakantiepark Molenwaard. Daar komen veel bezoekers, waarom komen ze dan niet ook naar Schoonhoven?
- Creëer een gebouw met diverse functies net buiten het centrum, bijv. aan de Lek.
- Doe iets met de natuur langs de Lek, bijv. richting de camping.
- Meer speelgelegenheid voor kinderen: Maak bruggetjes, een trekvlot, waterspeeltuin in de vorm van de stad.
- Route met paaltjes door de stad, zodat mensen deze kunnen volgen.
- Idee voor iconisch gebouw a la gebouw in de vorm van zeeschuim op de Wadden (?).
- Doe iets met het thema hoogwater. Naar voorbeeld natuurijs, dan ontstaat er een bepaalde sfeer met koek en zopie. Zo kun je ook in de winter reuring krijgen.

b. O.i. wordt het Springerpark -op een enkel evenement na- vrij weinig gebruikt. Wát zou je moeten doen om het Springerpark betekenis te geven voor de Zilver-as?

- De cultuurhistorische context mist in het park. Het is nu alleen een park, maar vertel het verhaal en het gaat meer leven.
- Er was ooit een kasteel in het park. Dit zie je nergens terug. Zichtbaar maken?
- Waterfietsverhuur?
- Maak avondhoreca bij het park.
- Ontspannen parkgevoel weg door uitzicht op de voetbalvelden.
- Maak de fundamenteën van de stadswal zichtbaar. Deze lopen door het park.
- Maak een centraal punt, bijv. een theehuis.
- Organiseer een streekmarkt in het park.
- Verbeter de toegankelijkheid, nu moeilijk vindbaar. Na de Waag lijkt het op te houden, andere toegangen zijn niet zichtbaar genoeg voor bezoekers.
- Meer promoten als ideale picknickplaats. Misschien d.m.v. picknickarrangementen.
- Klein podium voor kleinschalige muziekoptredens. Zeepkist toespraken etc.
- Maak een logische wandeling naar het park toe.
- Er wordt te weinig gedaan met de Muziektent. De bedoeling was dat culturele organisaties hier evenementen konden organiseren, maar dit is niet van de grond gekomen. Verenigingen kunnen bijv. een concert geven (feedback bij SP: open tent is een bezwaar en men ervaart het als afgelegen).
- Kan de loopbrug naar de Muziektent niet standaard uitgelegd worden? Zo ontstaat er een fijne verblijfsplaats op het water met mooi uitzicht.
- Oude vestingswal zichtbaar maken.

- Muziektent als horecagelegenheid inrichten?
- Publiek toilet beschikbaar maken (zo ook bij het veer, die is altijd afgesloten)
- Maak het park een verlengstuk van de Zilver-as door bijv. een stadswandeling ook door het park te laten gaan.
- Zomerperiode: theehuis voor de ouders, waterfietsen voor de kinderen.
- Maak iets groots en visueel achter de Waag (bijv. de Waterpoort?), zodat mensen zien dat de Zilver-as doorloopt en zo naar het Springerpark worden getrokken.
- Militair hospitaal, de Trompertswal beter zichtbaar maken.
- Kan het park / muziektent dienen als trouwlocatie?
- Moeten we echt iets met het park?

Bijlage 2 beknopt verslag meedenksessies externen

c. Welke betekenis heeft de Zilver-as nu? En hoe kan dat versterkt worden?

Wat mis je momenteel in de Zilver-as?

- Zilver-as is de route om het ambacht van het Zilver te beleven: Meesterteken route.
- Bebording hiervoor moet wel verbeterd worden.
- De Vakschool meer betrekken bij de Zilver-as. Hier is nu geen verbinding, maar zouden bijv. studenten in workshops hun ambacht kunnen laten zien?
- De Zilver-as is vooral een papieren tijger, een werkterm. Het komt pas echt van de grond als je de binnenstad op z'n minst autoluw maakt.
- De historische context wordt gemist. Er zijn zoveel prachtige gebouwen, monumenten, bijzondere plaatsen, maar het verhaal erachter wordt nauwelijks verteld.
- Zilver-as is eigenlijk alleen een woord. Door uniforme bestrating etc kan het fysiek een eenheid gaan vormen. Stap 1 is en blijft auto luw/vrij.
- Maak een toekomstvisie voor de Zilver-as.
- De Zilver-as is de route de stad in. Het DNA van Schoonhoven.
- Houd de Zilver-as zo toegankelijk mogelijk voor een zo breed mogelijk publiek. Ook voor ouderen en minder validen moet het mogelijk zijn om te bezoeken.
- Veel zilver- en goudsmeden zijn al wat ouder. Zorg voor verjonging (Vakschool betrekken?)
- Gebied Oude Haven minder woningen en meer winkels, zodat hier ook meer levendigheid ontstaat.
- Maak het voor startende goudsmeden aantrekkelijk om zich in Schoonhoven te vestigen.
- Maak open ateliers, zodat mensen het ambacht kunnen zien.
- Zorg voor een goede fietsenstalling, zodat je gemakkelijk met de fiets de stad in gaat.

- Zorg dat het museum op de gevoelsroute ligt.

d. Doelenplein wordt eenmaal per week gebruikt voor de weekmarkt. Wat gebeurt er wanneer we de weekmarkt verplaatsen naar de Haven?

- Doelenplein kan een verblijfsplek worden. De markt naar de binnenstad = meer reuring op de Haven.
- Weekmarkt op de Haven: positief qua reuring, maar lastig qua ruimte?
- Weekmarkt naar de Haven zou kunnen maar heeft dat veel toegevoegde waarde? Er komen steeds meer verkoopwagens en die zijn lastig te plaatsen op de Haven. Misschien eens onderzoeken? En ook een beetje zonde van de € 65000,- aan stroomputten op het Doelenplein.
- Misschien eerder een streekmarkt op de Haven? Of meer streekproducten op de huidige markt?
- Mogelijkheden voor Doelenplein: (ondergrondse) parkeergarage, half parkeren/half terras, theater.

e. Welke koppelkansen met andere opgaven zie je voor de Zilver-as?

- Bibliotheek heeft 55.000 bezoekers op jaarbasis. Maak hier gebruik van door deze aan de rand van het centrum te positioneren.
- Hoge Vierschaar meer mee doen. Prachtige ruimte. Benutten om ambachten beter te laten zien, exposities te doen, workshops etc.

Bijlage 2 beknopt verslag meedenksessies externen

Samenvatting / Afsluiting + doorkijk vervolg

De tijd is weer voorbij gevlogen. Ter afsluiting wordt er met een powerpoint nog een inkijkje in de ideeën en schetsen tot nu gegeven. Marc en Marlène gaan aan de slag met alle geleverde input en zullen terugkomen met een eerste concept ontwikkelplan. VRVG en het projectteam zullen hier nog verder over spreken om een planning uit te zetten. Deelnemers zullen een uitnodiging krijgen wanneer er iets gepresenteerd kan worden.

Bijlage 2 Verslag Inspiratietour Zilver-as

Inspiratietour Zilver-as Beknopt verslag van de dag

Wie: Interne + externe deelnemers

Datum: 7 april 2022, 08.30-17.30 uur

Waar: Doesburg en Den Bosch

Aanwezig: Burgermeester: Pieter Paans

Wethouder Ria Boere

Projectleider: Claudia Speksnijder

Projecten: Annemieke van der Graaf

Cultuurhistorie: Amanda Terpstra

VRVG: Marlène van Gessel

VRVG: Marc van Roosmalen

Zilvermuseum: Isabella Dijkgraaf

Openbare Werken: Wim Rook

Zilvermuseum: Marcel Teheux

Bibliotheek: Miriam Nahon

Bewoner 1: Marco Oudshoorn

Bewoner 2: Frank Heldoorn

Winkelier 1: BIZ - Nelleke Hoek

Winkelier 2: BIZ - Wim Perlot

Schoonhoven Partners - Stefan van Beeten

Afgemeld: Stedenbouw: Dick Koster

Verkeer: René Formenoij

Wonen: Inge Kerdel;

Recreatie en toerisme: Jacoby Klapwijk

Omgevingsplan / Advies RO: Werner den Hartigh

Economie: René Kuzee

Hoogheemraadschap Schieland &

Krimpenerwaard (HHSK): Jesse Heijden

Spomuz - Joke Zwijnenburg

Oranje Boven - Marijke Schouten

Jongeren: Jongerenwerker SSJOS Jeroen Eland

Winkelier 3: BIZ - Ab Rikkoert

Historische vereniging Schoonhoven - Jeroen Patijn

Historische vereniging Schoonhoven - Ben Peltenburg

Gilde St-Eloy (namens alle zilversmeden) - George Hamel

Provincie Zuid-Holland - Diana Vermeulen - dt.vermeulen@pzh.nl

Programma:

08.15 uur	Verzamelen op parkeerplaats P2 in Schoonhoven
08.30 uur	Vertrek bus richting Doesburg
09.45-11.45 uur	Programma in Doesburg. Aansluitend vertrek naar 's-Hertogenbosch (lunchpakket in de bus)
13.00-16.15 uur	Programma in Den Bosch. Aansluitend vertrek naar Schoonhoven
17.30 uur	Verwachte aankomsttijd in Schoonhoven.

Doesburg

Door een regenachtige start van de dag moeten we helaas de wandeling langs de IJssel van de bus naar het stadhuis laten schieten. Op het Stadhuis van Doesburg worden we hartelijk welkom geheten door de burgemeester, mevr. Loes van der Meijs. Na een korte bezichtiging van de centrale hal en werkkamer van de burgemeester gaat het officiële programma van start.

Wethouder Arthur Boone en projectleider Stedelijke Vernieuwing Antoon van Buren geven een presentatie hoe Doesburg zijn identiteit heeft verstrekt en hoe de aanpak hiervan is geweest.

Belangrijke aandachtspunten:

- Maak één duidelijke keuze qua identiteit en voer dit overal in door. Houdt hieraan vast, want alleen dan blijft het hangen! Doesburg heeft gekozen voor Hanzestad. Vestingstad wordt wel als subonderwerp bij de Hanzestad gebruikt, maar niet als aparte identiteit.
- Heeft ook jarenlange discussie gehad over een autovrij/ autoluw centrum, maar heeft dit uiteindelijk in 2021 m.h.v. de Corona maatregelen kunnen doorvoeren.
- Centrum is autovrij gemaakt van 11.00-17.00 uur. De uiteindelijke conclusie, ook van tegenstanders: Het bevalt eigenlijk prima en men wil het nu behouden.
- Er zijn centrale parkeerplaatsen gecreëerd, vanwaar bezoekers naar het centrum kunnen lopen.
- Historische plaatsen verlevendigd, diverse musea die veel bezoekers genereren, gevarieerd winkel- en terrasaanbod en nieuwe trekpleisters zoals een boulevard langs de rivier waar zowel woningbouw als verblijfsrecreatie is gemaakt.

Na het officiële programma bedankt burgemeester van Krimpenerwaard Pieter Paans voor het warme welkom en overhandigt een klein presentje uit Schoonhoven: Fonteynkoek en het likeurtje Lekwater.

Bijlage 2 Verslag Inspiratietour Zilver-as

Aansluitend gaat de groep onder leiding van Arthur Boone, Antoon van Buuren en Wendy Timmer een wandeling maken langs de verschillende plaatsen in het centrum die voor levendigheid en reuring zorgen.

De wandeling eindigt op de Turfhaven, één van de centrale parkeerplaatsen voor een bezoek aan de stad, waar we afscheid nemen van Doesburg.

Den Bosch

Tijdens de busrit van Doesburg naar Den Bosch wordt er een lunchpakket genuttigd en geeft Marc nog wat achtergrondinformatie over het programma in Den Bosch.

We worden ontvangen met een kopje koffie in het Bastionder aan de Zuidwal-Spinhuiswal. Dit is één van de plaatsen waar Den Bosch een deel van de oude vestingstad zichtbaar heeft gemaakt. Ondergronds bevindt zich een ruimte waar je oog in oog staat met de authentieke stadsmuur en rondeel. In deze presentatieruimte vindt het officiële programma plaats.

Wethouder Jan Hoskam kent Schoonhoven en daagt ons uit om meer te halen uit al het moois dat onze stad rijk is. Hij geeft een toelichting hoe Den Bosch haar binnenstad bereikbaar heeft gehouden en hoe de speciale parkeergarage Sint Jan, die onder de stadsgracht ligt, tot stand is gekomen. Hij benadrukt vooral dat het om de lange termijn gaat, een visie uitzetten en daaraan vasthouden.

Huibert Crijns, beleidsmedewerker erfgoedprojecten en fondsenwerving, vertelt daarna hoe de binnenstad is verlevendigd en hoe het erfgoed als inspiratiebron is gebruikt. Ook vertelt hij hoe e.e.a. gefinancierd is door subsidies aan te boren en hoe dit bestuurlijk is aangepakt.

Peter Muller, secretaris van de Bossche Tijdschiff, vertelt

vertelt over de app die Den Bosch heeft om ook de jeugd te interesseren voor de historie van Den Bosch. Er zijn diverse wandelingen in de app te vinden, waarbij je onderweg video's te zien krijgt en zo meer hoort over een bepaalde tijdsperiode of plaats.

Stefan van Ham (ondernemersvereniging Hartje Den Bosch) en Helga Gerritzen (vice voorzitter Koninklijke Horeca Nederland, afdeling Den Bosch) geven toelichting hoe de transformatie van de binnenstad is ervaren door de ondernemers. Parkeren misschien niet altijd voor de deur, maar zeker ook niet alleen maar in de transferia. Er is altijd goed overleg geweest en er wordt altijd gezamenlijk naar de beste oplossing gezocht.

Arnold Bongers (verkeerskundig ontwerper) benadrukt dat verkeer niet de nummer 1 oplossing is om een binnenstad te transformeren. Op de eerste plaats staat "wat heb je te bieden", op de tweede plaats "wat maakt je uniek" en pas daarna komt verkeer om de hoek. Een autovrij centrum / anders naar verkeer kijken is dus meer een middel dan een doel op zichzelf.

Na het officiële programma nemen we afscheid van wethouder Hoskam en overhandigt burgemeester van Krimpenerwaard Pieter Paans een klein presentje uit Schoonhoven. Daarna gaat de groep onder leiding van Huibert Crijns een wandeling door Den Bosch maken. We

bezoeken een aantal plekken langs de vesting waar nu nieuwe initiatieven zijn ontstaan. Ook wandelen we dwars door het autovrije centrum, langs o.a. het nieuw geopende Huis van Bosch, waar je een kijkje krijgt in het leven van stadsicoon Jeroen Bosch.

De wandeling eindigt bij Bolwerk Sint Jan, één van de oude bolwerken van de vestingstad. Deze ruimte wordt verhuurd door de gemeente tegen marktprijzen en is omgebouwd tot een bezoekerscentrum dat zonder subsidie en met hulp van vrijwilligers gerund wordt. Op het dak ligt een klein stadsparkje waar bewoners op een bankje over het water kunnen uitkijken. Het bezoekerscentrum zelf heeft een gezellige horecagelegenheid en er wordt diverse informatie over Den Bosch gegeven. Daarnaast kun je in de ruimte de oude vestingmuur met woningen erin bezichtigen.

Met een gezellige borrel sluiten we gezamenlijk een zeer leerzame dag af. Daarna is het terug naar de bus voor de rit terug naar Schoonhoven.

Hieronder volgt een foto-impressie van de dag.

Bijlage 2 Overzicht deelnemers meedenksessies en inspiratietour

Intern vakdiscipline	naam	meedenk sessie I 28.03.'22	Inspiratie tour 07.04.'22	meedenk sessie II 12.04.'22	presentatie 1e concept 04.07.'22
Cultuurhistorie	Amanda Terpstra	x	x	x	x
Economie	Yannick Six	x		x	x
Recreatie en toerisme	Jacoby Klapwijk		afgemeld	x	
Zilvermuseum	Isabella Dijkgraaf	x	x	x	x
Openbare Werken	Wim Rook		x	x	x
Stedenbouw	Dick Koster	x	afgemeld	x	via teams
Verkeer/vervoer	René Formenoij	x	afgemeld	afgemeld	
Hoogheemraadschap HHSK	Jesse Heijden		afgemeld		
Advies RO	Roxanne van Nieuwamerongen			afgemeld	
Wonen	Inge Kerdel	x	afgemeld	afgemeld	
Wonen	Jeroen van der Spek	x		x	x
Omgevingsplan	Werner den Hartigh	afgemeld	afgemeld	x	x
meenemen bij 1e concept					
Landschap/CRK	Marjolein Versluis				x
Omgevingswet	Minka Meijer				?
Milieu	Simon van Eijk				
Duurzaamheid	Sander Noordman				?
Gebiedsagenda	Iris Steenvoorden				
Duurzaamheid	Claudia Broere				x
Recreatie en toerisme	Nienke Strijks				x
Teamleider advies RO	W. Boerma				x

Intern vakdiscipline	naam	meedenk sessie I 28.03.'22	Inspiratie tour 07.04.'22	meedenk sessie II 12.04.'22	presentatie 1e concept 04.07.'22
bestuur					
burgemeester	Pieter Spaans		x		
wethouder	Ria Boere		x		
projectteam					
projectleider	Claudia Speksnijder	afgemeld	x	afgemeld	x
economie	René Kuzee	x	afgemeld	afgemeld	afgemeld
projectondersteuner	Annemiek van der Graaf	x	x	x	x
cultuurhistorie	Amanda Terpstra	x	x	x	x
architecten					
	Marc van Roosmalen	x	x	x	x
	Marlène van Gessel	x	x	x	x

Bijlage 2 Overzicht deelnemers meedenksessies en inspiratietour

Extern organisatie	naam	meedenk sessie I 28.03.'22	Inspiratie tour 07.04.'22	meedenk sessie II 26.04.'22	Presentatie 1e concept 12.07.'22
Nederlands Zilvermuseum	Marcel Teheux (dir)	x	x	x	
Zilverm. vervangt Marcel	Monique van Arkel				x
Zilvermus. vervangt Marcel	Ingeborg Dijkman				x
bibliotheek	Miriam Nahon	x	x	x	afgemeld
Bibl. vervanging Miriam	Anja Oosterlaken				x
Spomuza	Joke Zwijnenburg		afgemeld		
Oranjevereniging Oranje Boven	Marijke Schouten		afgemeld		
Stichting Nationale Zilverdag					
Bewoner binnenstad 1	Marco Oudshoorn	x	x	afgemeld	afgemeld
Bewoner vervanger Marco	Anthony Tom				x
Bewoner binnenstad 2	Frank Heldoorn	x	x	afgemeld	x
Bewoner binnenstad 3					
Jongerenwerker SSJOS	Jeroen Eland		afgemeld	afgemeld	
Welzijnsorganisatie					
BIZ 1	Nelleke Hoek	x	x	x	x
BIZ 2	Wim Perlot	x	x	x	x
BIZ 3	Ab Rikkoert	x	afgemeld	x	x
Gilde St-Eloy	George Hamel	x	afgemeld	x	x
Historische Vereniging Schoonhoven	Ben Peltenburg	x	afgemeld	x	x
Historische Vereniging Schoonhoven	Jeroen Patijn		afgemeld		x
Schoonhoven Partners	Stefan Beeten (coördinator)	afgemeld	x		x
Schoonhoven Partners	Bas Rechtuyt				x
Schoonhoven Partners	Machteld van Roest			x	
Grote Kerk	Rick Verheuveel				x

Extern organisatie	naam	meedenk sessie I 28.03.'22	Inspiratie tour 07.04.'22	meedenk sessie II 26.04.'22	Presentatie 1e concept 12.07.'22
Provincie Zuid- Holland	Diana Vermeulen		afgemeld		
wethouder	Ria Boere				x
projectteam					
projectleider	Claudia Speksnijder	x	x	x	x
economie	René Kuzee	x	afgemeld	afgemeld	afgemeld
projectondersteuner	Annemieke van der Graaf	x	x	x	x
cultuurhistorie	Amanda Terpstra	x	x	x	afgemeld
architecten	Marc van Roosmalen	x	x	x	x
	Marlène van Gessel	x	x	x	x

Bijlage 3 koppelkansen

Koppelkansen Zilver-as met andere projecten in Schoonhoven:

- Bibliotheek zoekt nieuwe huisvesting; heeft 55.000 bezoekers/jaar. Samen met het Zilvermuseum zorgt het voor aanvullende 'traffic' in de binnenstad. Een bronpunt van activiteiten.
- De Hoge Vierschaar, een aantal jaren geleden gerestaureerd, wordt veel te weinig gebruikt. Een kans om daarin een publiekstrekkende functie te plaatsen.
- De sluisdeuren in Haven en Oude Haven zijn aan vervanging toe.
- Vervanging ondergrondse infrastructuur in de binnenstad.
- Mogelijke herbestemming stadhuis als huidige functie elders zijn beslag krijgt.
- Het Oude Schoolgebouw aan de Oude Haven, deze heeft nog geen (definitieve) herbestemming.
- Diverse te ontwikkelen locaties binnen de oorspronkelijke vesting Schoonhoven zoals Dika-terrein, Bastion, Doelenplein, Spoorsingel, Kerkstraat en voormalige Bartholomeustoren. Betekent dat er meer mensen komen wonen en werken in de binnenstad van Schoonhoven. Dat moet op zichzelf al meer reuring op de Zilver-as veroorzaken.
- Ontwikkelingen rond de Oude Hollandse Waterlinie en de vesting en de Zilver-as kunnen elkaar versterken, elkaars betekenis vergroten; dragen bij aan het programma in Schoonhoven.
- Waterbus, meer traffic, meer reuring.

Win-win situatie creëren

Bron: https://vng.nl/sites/default/files/nieuws_attachments/2018/stappenplan_op_naar_meer_toiletten.pdf

Bijlage 4 Parkeren P1 en P2

Parkeren centrum

Goede parkeervoorzieningen zijn ook van belang voor de Zilver-as, vandaar enkele opmerkingen over P1 en P2. Deze twee parkeerterreinen zijn aangelegd om de parkeerdruk in de binnenstad te verminderen en daarmee in de binnenstad meer vrije openbare ruimte te creëren. Tot nu toe blijven P1 en P2 nagenoeg leeg. Hoe komt dat?

Bezoekers van Schoonhoven, die per auto aankomen, moeten in eerste instantie op zoek naar een geschikte parkeerplek en vandaaruit zullen zij de stad in lopen. Parkeerruimte vind je in de regel aan de rand van de binnenstad. Voor velen de eerste kennismaking met de stad, het ontvangst. Hoe wil je dat bezoekers op die plekken ontvangen worden? Is de verbinding met de binnenstad wel helder? Heb je als bezoeker het idee dat je 'er al bent'?

Daarom de volgende tips én advies:

- Om mensen uit de auto te krijgen om vervolgens te gaan lopen moet je ze iets bieden dat beter is dan autorijden. Daarvoor gelden vier gouden regels:
 1. de reden/motivatatie
 2. veiligheid en veilig voelen
 3. de route, het lopen moet comfortabel zijn
 4. de route, het lopen moet interessant / boeiend zijn
- Wijzig de naam P1 en P2. Vervang dat door "PARKEREN CENTRUM".
- Hoe word je ontvangen? Voel je je welkom? Is er bijvoorbeeld een toiletvoorziening en goede en actuele informatie over de stad aanwezig voordat je op stap gaat?
- Een heldere, vanzelfsprekende route heeft geen borden nodig. Is dat te creëren?

- De route moet aantrekkelijk zijn en veilig voelen, overdag én 's avonds.
- Is de route qua inrichting en materialisering afgestemd op voetgangers? Zijn er barrières?
- Er zijn feitelijk twee routes vanuit Parkeren Centrum naar de binnenstad. Langs de N216, onderlangs Wal door de Veerpoort óf via de Lekdijk Oost en Stenen Beer. Wat kom je onderweg tegen? Voelt het als 'ga ik wel goed'? Van de route een bijzondere beleving maken. Wanneer is daar sprake van?
- Leer van anderen. Ook andere vestingsteden -qua grootte overeenkomstig met Schoonhoven- hebben met deze problematiek te maken. Hoe hebben zij het opgelost? Welke keuzes hebben zij gemaakt? Biedt dat geen kans voor Schoonhoven om een toegesneden oplossing te bedenken?

Bijlage 5 Meer reuring: rol voor de nieuwe bibliotheek?

Meer reuring

Kijk om je heen. Ons winkelgedrag was al aan het veranderen, de pandemie heeft een en ander alleen versneld. We kopen meer online en wat we voorheen als een uitje beschouwden (funshoppen) benaderen we nu veel zakelijker. Aan de andere kant werken man en vrouw beiden waardoor de behoefte c.q. drukte overdag verandert. Oude binnensteden winnen. De sfeer is gezellig, de kans op een apart winkeltje is groter. Mensen willen elkaar ontmoeten.

Maar waar vind je plekken waar je elkaar kunt ontmoeten? Waar je kunt neerstrijken zonder verplicht een consumptie te nemen en een schoon toilet binnen bereik is.

Veel gehoord is het idee dat het belangrijk is om een plek voor jongeren te hebben. Een plek waar zij elkaar kunnen ontmoeten. Voorwaarde is dan wel dat er goede wifi moet zijn.

We kunnen ons blindstaren op jongeren. Want geldt hetzelfde niet voor ouderen? Hebben die ook niet diezelfde behoefte?

De bibliotheken van nu spelen in op die behoefte. Bibliotheken van nu zijn niet meer de volle boekenkasten van weleer. Ontmoeten, verblijven, studeren, verbinden, luisteren: de bibliotheek van nu biedt ruimte. Leeftijd onafhankelijk. Studieplekken (alleen in stilte of samenwerken met elkaar), krant lezen, biljarten, GGD, VVV, lezingen en bioscoop, loket van de gemeente. Allerlei mixen zijn denkbaar, al naar gelang de behoefte. Een functie die de Zilver-as versterkt..... in het stadhuis?

Bijlage 6 Ontwikkellocaties

Ontwikkellocaties in de binnenstad

In de binnenstad zijn enkele ontwikkellocaties voor woningen aangewezen zoals de Spoorzone en mogelijk ook het Bastion. Uit onze analyse kwamen nog twee plekken met ontwikkelpotentie naar voren.

Het basement van de voormalige Bartholomeustoren

In 2002 is dit basement hersteld. Van de toren resten nu enkele aanzetten van muren. Een glazen paneel dat 'iets onder de grond' zou moeten tonen, is kapot en beslagen. De plek is er, maar ruimtelijk doet het weinig. Je mist een volume dat enerzijds stedenbouwkundig een duidelijk einde van de gebouwenreeks aan de Tol vormt, anderzijds een volume dat deze ruimte vult en richting geeft. Vanaf de Voorhaven aan de overzijde, maar ook vanaf de Wal en het Witte Bruggetje en op waterniveau als je de haven binnenkomt varen, heb je zicht op deze locatie. Ligt hier niet een uitdaging om op deze plek iets bijzonders te ontwikkelen?

Parkeerterrein aan de Kerkstraat

Op basis van het idee om de provinciale weg N210 dwars door Schoonhoven, het tracé Jacoba van Beierenstraat-Kerkstraat-Lopikerstraat, aan te leggen is hier een heel bouwblok gesloopt. Een aantasting van de oorspronkelijke structuur van de stad. Een invulling op deze plek kan het oorspronkelijke straatprofiel herstellen en verrijkt tegelijkertijd Schoonhoven met woningen en mogelijk een enkele andere functie.

Bijlage 7 Kengegevens iconen Zilver-as

Bijlage 7 Kengegevens iconen Zilver-as

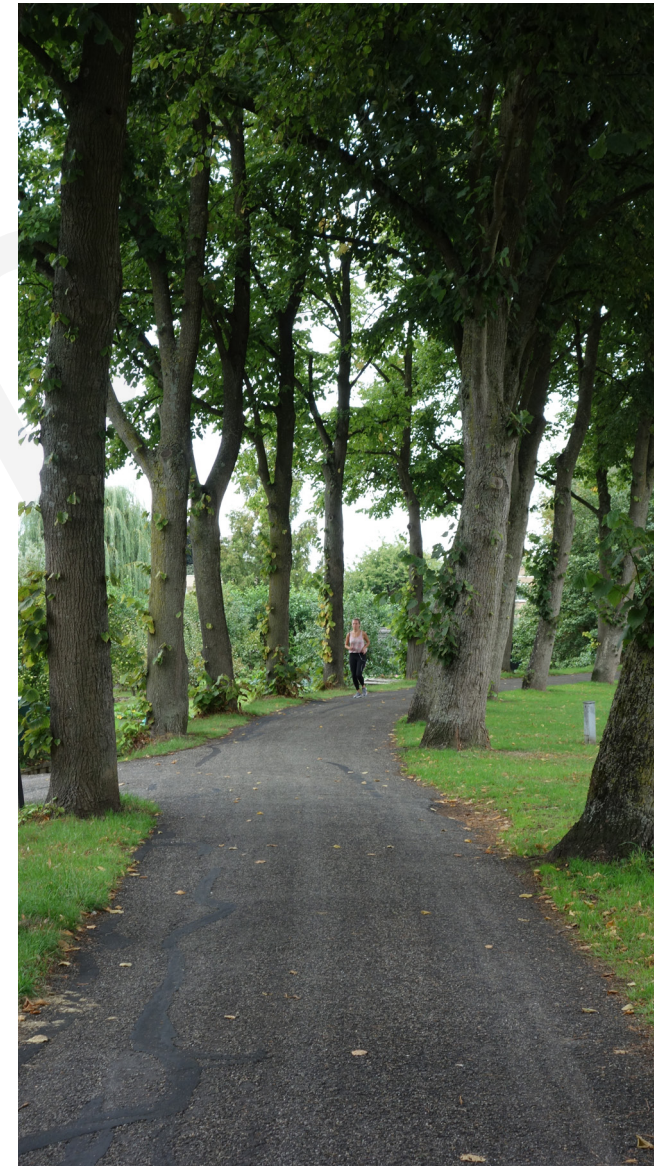
De iconische monumenten langs de Zilver-as, kengegevens

Van de 332 Rijksmonumenten in de gemeente Krimpenerwaard staan er 148 in Schoonhoven. De Zilverstad kent daarnaast ook nog 92 gemeentelijke monumenten.

De route van de Zilver-as, van Veerpoort tot Springerpark, is circa 660 meter lang. Langs deze route staan veel monumenten waarvan er twaalf iconisch zijn. Bovendien is een flink stuk van het historische deel van Schoonhoven beschermd stadsgezicht en is daarmee wettelijke beschermd.

De monumentale groenstructuur langs de singels om de vesting en op de wallen aan de Lekzijde en langs de havens zijn beeldbepalend. Deze hooggaande groene omlijsting van de Zilverstad is niet meer weg te denken uit het stadsbeeld.

Op de volgende pagina's een overzicht van de twaalf iconische Rijksmonumenten van de Zilver-as.

Bijlage 7 Kengegevens iconen Zilver-as

Kengegevens Veerpoort

Monumentgegevens van de **Veerpoort**

Monumentnummer 33546

Monumentennaam (OHW)

Bij Wal 3, 2871 BA Schoonhoven

Status rijksmonument

Inschrijving register 24 juni 1971

Kadaster deel/nummer 82967/20

Provincie Zuid-Holland - Gemeente Krimpenerwaard

X - Y-coördinaat 118210 - 439539

Omschrijving: Veerpoort (1601) met aansluitend gedeelten van de stadswal.

Eigendom Gemeente Krimpenerwaard

Kadastrale gemeente Schoonhoven, sectie B, kad. object 1876, 1949

Gebruiker/gebruik verhuurd, galerie Meesters van de Zilverstad

Kengegevens Voorhaven, Scheepmakershaven, Haven en Oude Haven

Monumentgegevens van de **Voorhaven, Scheepmakershaven, Haven en Oude Haven**

Monumentnummer 33545

Schoonhoven

Status rijksmonument

Inschrijving register 24 juni 1971

Kadaster deel/nummer 82893/3

Provincie Zuid-Holland - Gemeente Krimpenerwaard

X - Y-coördinaat 118194 - 439732

Omschrijving: Voorhaven, Scheepmakershaven, Haven en Oude Haven.

Eigendom Gemeente Krimpenerwaard

Kadastrale gemeente Schoonhoven, sectie B, kad. object 1876, 1949

Kadastrale gemeente Schoonhoven, sectie C, kad. object 91, 132, 158, 2207

Gebruiker/gebruik haven, openbare ruimte

Kengegevens Visbrug

Monumentgegevens van de **Visbrug**

Monumentnummer 33552

Tegenover Voorhaven 1, 2871 CH Schoonhoven

Status rijksmonument

Inschrijving register 24 juni 1971

Kadaster deel/nummer 82966/163

Provincie Zuid-Holland - Gemeente Krimpenerwaard

X - Y-coördinaat 118191 - 439637

Omschrijving: keersluizen bij de Visbrug en nabij 'de Kat'. Vormen een waterstaatkundig geheel. In de huidige vorm 19e-eeuws.

Eigendom Gemeente Krimpenerwaard

Kadastrale gemeente Schoonhoven, sectie B, kad. object 2162

Kadastrale gemeente Schoonhoven, sectie C, kad. object 158, 2207, 3291

Gebruiker/gebruik waterkering en waterdoorlaat

Bijlage 7 Kengegevens iconen Zilver-as

Kengegevens Stenen brug

Monumentgegevens van de **Stenen brug**

Monumentnummer 33550

Tegenover Haven 43, 2871 CL Schoonhoven

Status rijksmonument

Inschrijving register 24 juni 1971

Kadaster deel/nummer 82966/168

Provincie Zuid-Holland - Gemeente Krimpenerwaard

X - Y-coördinaat 118187 - 439784

Omschrijving: Overkluizing van de Haven bij het stadhuis met veersluis (Stenen brug), balustrades, 18e eeuw.

Eigendom Gemeente Krimpenerwaard

Kadastrale gemeente Schoonhoven, sectie C, kad. object 2846

Gebruiker/gebruik Overkluizing, brug, openbare ruimte, gemotoriseerd verkeer toegestaan, parkeren (blauwe zone) auto's en fietsenstalling. Plus een parkeerplaats voor minder invaliden.

Kengegevens Gedenkstenen

Monumentgegevens van de **Gedenkstenen (gerechtscirkel)**

Monumentnummer 33551

Tegenover Haven 43, 2871 CL Schoonhoven

Status rijksmonument

Inschrijving register 24 juni 1971

Kadaster deel/nummer 82966/170

Provincie Zuid-Holland - Gemeente Krimpenerwaard

X - Y-coördinaat 118203 - 439795

Omschrijving: In de Stenen Brug nabij het Stadhuis een stervormig mozaïek in het plaveisel vermoedelijk een oude gerechtsplaats.

Eigendom Gemeente Krimpenerwaard

Kadastrale gemeente Schoonhoven, sectie C, kad. object 2846

Gebruiker/gebruik mozaïek met blauwe steen in de bestrating

Kengegevens Raadhuis

Monumentgegevens van het **Raadhuis**

Monumentnummer 33440

Haven 41, 2871 CK Schoonhoven

Status rijksmonument

Inschrijving register 24 juni 1971

Kadaster deel/nummer 82878/170

Provincie Zuid-Holland - Gemeente Krimpenerwaard

X - Y-coördinaat 118206 - 439765

Omschrijving: Raadhuis, buitenzijde, 1452 en later. Laat-gotisch gebouw met houten klokkentoren. Gerestaureerd 1927-'29 volgens de 'Grondbeginselen' der Oudheidkundige Bond (1915).

Eigendom Gemeente Krimpenerwaard

Kadastrale gemeente Schoonhoven, sectie B, kad. object 2076

Gebruiker/gebruik stadhuis

Bijlage 7 Kengegevens iconen Zilver-as

Kengegevens toren Bartholomeüskerk

Monumentgegevens van de **toren Bartholomeüskerk**

Monumentnummer 33473

Haven 84, 2871 CR Schoonhoven

Status rijksmonument

Inschrijving register 24 juni 1971

Kadaster deel/nummer 82959/138

Provincie Zuid-Holland - Gemeente Krimpenerwaard

X - Y-coördinaat 118138 - 439892

Omschrijving buitenzijde: Toren der Ned. Herv. of St. Bartholomeüskerk. Gotische onderbouw, begonnen midden 15e eeuw: classicistische bovenbouw 1648-'50. Spits 1747.

Monumentgegevens van de **Bartholomeüskerk**, monumentnummer 33472

Eigendom Gemeente Krimpenerwaard

Kadastrale gemeente Schoonhoven, sectie C, kad. object 2090

Gebruiker/gebruik gemeente

Kengegevens Dam

Monumentgegevens van de **Dam**

Monumentnummer 33549

Tegenover Haven 77, 2871 CL Schoonhoven

Status rijksmonument

Inschrijving register 24 juni 1971

Kadaster deel/nummer 82967/34

Provincie Zuid-Holland - Gemeente Krimpenerwaard

X - Y-coördinaat 118178 - 439935

Omschrijving: Damoverkluizing bij het kruispunt Dam-Haven-Lopikerstraat-Kerkstraat. De overwelling heeft aan de zijde van de Haven een boog met natuurstenen blokken en een balustrade.

Eigendom Gemeente Krimpenerwaard

Kadastrale gemeente Schoonhoven, sectie C, kad. object 2846

Gebruiker/gebruik overkluizing, openbare ruimte

Kengegevens Waag

Monumentgegevens van de **Waag**

Monumentnummer 33422

Dam 9, 2871 CS Schoonhoven

Status rijksmonument

Inschrijving register 24 juni 1971

Kadaster deel/nummer 82879/129

Provincie Zuid-Holland - Gemeente Krimpenerwaard

X - Y-coördinaat 118174 - 439960

Omschrijving: Waag. Bouwwerk uit 1617 met op korbelen overstekende kap en gesneden renaissance-deuromlijstingen. Hersteld en van ionische hoekzuilen voorzien 1758. Zonnwijzer, weegschaal, 1651 (?).

Eigendom Gemeente Krimpenerwaard

Kadastrale gemeente Schoonhoven, sectie C, kad. object 92

Gebruiker/gebruik verhuurd, eethuis

Bijlage 7 Kengegevens iconen Zilver-as

Kengegevens voormalige kazerne

Monumentgegevens van de **voormalige kazerne**

Monumentnummer 33509

Kazerneplein 4, 2871 CZ Schoonhoven

Status rijksmonument

Inschrijving register 24 juni 1971

Kadaster deel/nummer 82964/96

Provincie Zuid-Holland - Gemeente Krimpenerwaard

X - Y-coördinaat 118224 - 439992

Omschrijving: voormalige Kazerne. Gebouw bestaande uit drie vleugels van begane grond en twee verdiepingen met schilddaken, die een binnenplaats omsluiten. Eerste helft 19e eeuw. Hardstenen plint; bakstenen, geblokte hoeklisenen; hardstenen cordonlijsten.

Eigendom gedeeld (?) met gemeente Krimpenerwaard

Kadastrale gemeente Schoonhoven, sectie B, kad. object 2173, 2174 en 2488

Gebruiker/gebruik gedeeltelijk Nederlands Zilvermuseum

Kengegevens brug over Melkgat

Monumentgegevens van de **brug over Melkgat**

Monumentnummer 33548

Bij Trompertswal 1, 2871 DD Schoonhoven

Status rijksmonument

Inschrijving register 24 juni 1971

Kadaster deel/nummer 82967/41

Provincie Zuid-Holland - Gemeente Krimpenerwaard

X - Y-coördinaat 118155 - 440170

Omschrijving: Stenen brug aan het eind van de Oude Haven, nabij de Trompertswal, blijktens sluitstenen uit 1777. Aan de stadzijde een balustrade.

Eigendom Gemeente Krimpenerwaard

Kadastrale gemeente Schoonhoven, sectie C, kad. object 3286

Gebruiker/gebruik brug, openbare ruimte

Kengegevens Springerpark

Monumentgegevens van het **Springerpark**

Monumentnummer 33543

Monumentennaam (OHW)

Tegenover Wal 40, 2871 BC Schoonhoven

Status rijksmonument

Inschrijving register 24 juni 1971

Kadaster deel/nummer 82893/9

Provincie Zuid-Holland - Gemeente Krimpenerwaard

X - Y-coördinaat 118315 - 440107

Omschrijving: Tot plantsoen getransformeerde wal langs de Grote Gracht.

Eigendom Gemeente Krimpenerwaard

Kadastrale gemeente Schoonhoven, sectie B, kad. object 1544, 2295, 2296, 2297

Gebruiker/gebruik openbaar park

Bijlage 8 Beschermd Stadsgezicht

Tekst besluit aanwijzing beschermd stadsgezicht, 29 juli 1974

REGISTER VAN BESCHERMDE STADS- EN DORPSGEZICHTEN (art. 21 Monumentenwet)	
TOELICHTING; bij de beschikking tot aanwijzing van een beschermd stads gezicht in	
SCHOONHOVEN	Gemeente: Schoonhoven
Het beschermde stadsgezicht omvat het op de bijgevoegde kaart (Rijksdienst voor de Monumentenzorg, tekening nr. 281) door een stippellijn omgrensd gebied. Schoonhoven, tegen het midden van de 13de eeuw tot ontwikke- ling gekomen op de grens van het Graafschap Holland en het Sticht van Utrecht, kan gelden als een voorbeeld van een origineel Nederlands type van stedevorming met een rivierhaven als stads- centrum. Nog steeds vormen de Haven, waarvan de hoge kaden nog herin- neren aan hun oude waterkerende functie, en de ten noorden van de Dam gelegen Oude Haven het belangrijkste structuurelement in de plattegrond van de historische stad. Deze "historische" stad kun- nen we begrensd zien door de Oude Singel, de Grote Gracht en de overige restanten van de voormalige stadsversterkingen aan de oostzijde en zuidzijde van de stad. De Haven en de Oude Haven delen dit gebied in twee parten van vrijwel gelijke omvang. Het westelijke gedeelte wordt gekenmerkt door een zeer klare struc- tuur van enige evenwijdige straten (Koestraat, Havenstraat, Haven- straatse Wal) met vrijwel rechthoekige bouwblokken; het stadsdeel ten oosten van de Haven-Oude Haven vertoont daarentegen een wat meer complex patroon van straten en open ruimten. Duidelijke ele- menten in het oostelijke stadsdeel zijn de Lopikerstraat, vanouds de uitvalsweg in de richting Utrecht en de Lange Weistraat-Varkens- markt, die het gebied nagenoeg volgens een diagonaal doorsnijdt. Deze ten opzichte van de Haven afwijkende richting kan in verband gebracht worden met de voormalige Zevender, die ten tijde van de stadsstichting de uitloop vormde van de Lopikerwetering. In het voorstedelijke kavelpatroon vormde de Zevender de westelijke be- grenzing van de ontginning van Willige-Langerak. Ten westen van de Haven kunnen we in de bouwblokken tussen de Haven, de Koestraat en de Havenstraat de kavels herkennen van de ontginning Bergam- bacht. De Haven en de Oude Haven kunnen we daarom zien als typi- sche "stedelijke" elementen, die werden gevoegd in een oudere structuur. Eveneens een later element in deze structuur was het Kasteel van de Heren van Schoonhoven, landinwaarts gesitueerd aan de Zevender ten noorden van het huidige Doelenplein, een restant van het Marktveld, dat zich in de middeleeuwen tot de Lopiker- straat uitstrekte. Het Schoonhoven van Jan van de Lede, de kasteelheer, die in 1247 "apud Sconhoven" oorkondde, zal gering van omvang geweest zijn. Enige bebouwing langs de Haven en de Oude Haven, vervolgens ten zuiden van het Kasteel aan het Marktveld en bij de Zevender aan de Lange Weistraat. Nog tijdens de 13de eeuw breidde de neder- zetting aanmerkelijk uit in de westelijke richting en in de rich- ting van de rivier, zodat bij de aanleg van de stadsverdedigings- werken in het eerste kwart van de 14de eeuw ook het gebied tussen de Voorhaven-Korte Dijk en de huidige Scheepmakershaven binnen de ommuring werd getrokken. In 1280 verkregen de inwoners van de stad	
Behoort bij de beschikking van de Minister van Cultuur, Recreatie en Maatschap- pelijk Werk en de Staatssecretaris van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening van 29 juli 1974 Afdeling: MMA/Mo	Overeenkomstig het oorspronkelijke, de secretaris van de Monumentenraad, Nr.: 174.622 I

735494*-0

Bijlage 8 Beschermd Stadsgezicht

REGISTER VAN BESCHERMDE STADS- EN DORPSGEZICHTEN (art. 21 Monumentenwet)	
TOELICHTING; bij de beschikking tot aanwijzing van een beschermd stads	gezicht in
SCHOONHOVEN	Gemeente: Schoonhoven
vrijdom van tollén in het Graafschap Holland, in het daarop volgende jaar in de Stichtse landen, belangrijke privileges voor een nieuwe nederzetting, die reeds toen ook als marktcentrum voor het omliggende agrarische gebied bestaansrecht had verworven. In het begin van de 15de eeuw blijkt reeds het huidige stratenpatroon te zijn vastgelegd, evenals de situering van de "bijzondere" bebouwing, zoals wij die ook nu nog kennen: de kerk en de waag bij de Dam, het stadhuis aan de Stenenbrug. Tegen het einde van de middeleeuwen tekent zich ook het type en de aard van de woon- en bedrijfsbebouwing af, zoals deze, zij het in een latere vormgeving, in het centrum, bij de rivier en langs de uitvalswegen (de Koestraat en de Lopikerstraat) nu nog veelal aanwezig is: het relatief smalle (5-6 meter), doch diepe (tot 20 meter) stadshuis, dat twee woonlagen omvat, benevens een kapverdieping en waarvan de nok loodrecht op de straat is gelegen. De bouwwijze is voorts aaneengesloten, waardoor gevelwanden zijn ontstaan, die slechts door secundaire dwarsverbindingen, stegen, worden doorbroken. Deze gesloten gevelwanden, waarin evenwel door kleine verschillen in hoogte, breedte, detaillering en materiaalbehandling ieder pand zijn eigen individualiteit bezit, bepalen in sterke mate het karakter van de ruimten. Als de belangrijkste ruimten in dit opzicht, ruimten die in sterke mate ook in het heden de identiteit van de binnenstad van Schoonhoven bepalen, kan de trits Voorhaven-Tol, Haven en Oude Haven genoemd worden. Aan deze ruimten is het merendeel van de beschermde monumenten gelegen. Behalve door de gesloten gevelwanden, waarbij de gevelwand aan de Tol de Haven aan de zuidzijde visueel afsluit en de eerder aangeduide schaal van de bebouwing, wordt het karakter van deze ruimte mede bepaald door het profiel van stoeperen, rijbanen en walkanten van de grachten, alsmede door de boombeplanting langs deze grachten. Aan de noordzijde sluit de Oude Haven aan bij enerzijds de Grote Gracht, het restant van de omgrachting uit het einde van de 16de eeuw, anderzijds bij de oostelijke uitloper van de Oude Singel, de stadsbuitengracht uit de eerste decennia van de 14de eeuw, toen Jan van Henegouwen de stadsontwikkeling een sterke impuls gaf. Beide grachten, de oostelijke tot de Lopikerstraat, de westelijke tot de Lekdijk, vormen een duidelijke begrenzing van de historische stad en zijn in dit opzicht niet alleen in het stadsplan, maar ook in het stadsbeeld van grote betekenis. De betekenis van deze grachten, waarbij de waarde van de Grote Gracht nog vergroot wordt door de beplanting op de voormalige wallen en bastions, blijkt duidelijk op de plaatsen waar de grachten gedempt zijn: aan de oostzijde van de binnenstad ten zuiden van de Lopikerstraat en aan de westzijde waar eens de uit 1672/73 daterende grachtengordel de grens tussen stad en land markeerde. Duidelijkheid vinden we in dit opzicht evenzeer aan de rivierzijde, waar de Veerpoort, een pronkstuk van vroeg 17de eeuwse	
Behoort bij de beschikking van de Minister van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk en de Staatssecretaris van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening van 29 juli 1974 Afdeling: MMA/Mo	Overeenkomstig het oorspronkelijke, de secretaris van de Monumentenraad, Nr.: 174.622 I

735494*-6

REGISTER VAN BESCHERMDE STADS- EN DORPSGEZICHTEN (art. 21 Monumentenwet)	
TOELICHTING; bij de beschikking tot aanwijzing van een beschermd stads	gezicht in
SCHOONHOVEN	Gemeente: Schoonhoven
architectuur, nog steeds als "poort" fungeert. De boombeplantingen, ondermeer aan de Kat, langs de Scheepmakershaven en op de begraafplaats, vormen hiermede essentiële elementen, niet alleen in het stadsbeeld, doch in het beeld op de stad gezien vanaf de rivier en vanaf de overzijde van de Lek. In de stad zijn voorts de Lopikerstraat en de Koestraat voor het beeld en de identiteit van de oude stad van belang. In het noordelijk gedeelte van de Koestraat treft men hierbij een relatief grote concentratie van beschermde monumenten aan. De Lopikerstraat bezit wat betreft het oudheidkundig belang van de bebouwing een veel meer heterogeen karakter. Tot het geringe aantal beschermde monumenten in deze straat behoort evenwel het belangrijke pand Lopikerstraat 37 op de hoek van de Lange Weistraat. Hoezeer de genoemde onderdelen van het stadsplan op zichzelf van waarde zijn, en deze waarde voor ieder onderdeel afzonderlijk kan worden bepaald, kunnen deze onderdelen ook wat betreft het stadsbeeld niet volkomen los gezien worden van het totaal van de binnenstad en van overige in het stadsplan opgenomen straten, zoals de Lange Weistraat, de Havenstraat (vroeger Haverstraat-Havestraat) en het tracé Stadhuissstraat-Carmelietenstraat-Meent, de oudste verbinding van het centrum van de stad met het oostelijk gelegen Willige-Langerak. De bebouwing aan deze straten is veelal van meer bescheiden allure en is dit in het verleden ook steeds geweest. Ook wat betreft het gebruik van de bebouwing in deze straten, in relatie of in tegenstelling tot het gebruik van de bebouwing aan de Haven-Oude Haven enz. is de lijn van de geschiedenis tot het heden door te trekken; de handel heeft zich vanouds geconcentreerd in het centrum en langs de uitvalswegen, de nijverheid en industrie meer naar de randen van de binnenstad. In het bijzonder de relaties van de verschillende onderdelen van het (historische) stadsplan rechtvaardigen een aanwijzing op grond van artikel 20 van de Monumentenwet van het gehele gebied, dat in het begin van deze toelichting als de "historische" stad is aangeduid. De aanwijzing van dit gebied tot "beschermd stadsgezicht" houdt evenwel geenszins een bevestiging in van de bestaande toestand. In het bestemmingsplan met beschermende maatregelen (artikel 37, lid 5 van de Wet op de Ruimtelijke Ordening), dat uit de genoemde aanwijzing voortvloeit, kan de aard van de te nemen maatregelen per onderdeel van het stadsplan verschillen naar gelang van de aanwezige historische karakteristiek van het stadsbeeld, en naar gelang van de meest gewenste ontwikkeling hiervan in het kader van een groter geheel. Bij een verdere indeling in het voor aanwijzing voorgestelde gebied kan op grond van het historische karakter de volgende indeling in drie klassen gegeven worden: Klasse A: gebied van groot belang vanwege het patroon van straten en grachten, het profiel van de openbare ruimte en de afmetingen en vormgeving van de bebouwing (hoogte,	
Behoort bij de beschikking van de Ministers van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk en de Staatssecretaris van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening van 29 juli 1974 Afdeling: MMA/Mo	Overeenkomstig het oorspronkelijke, de secretaris van de Monumentenraad, Nr.: 174.622 I

735494*-6

Bijlage 8 Beschermd Stadsgezicht

Klasse A (paars op plattegrond, Voorhaven-Tol, Haven en Oude Haven), gebied van groot belang vanwege:

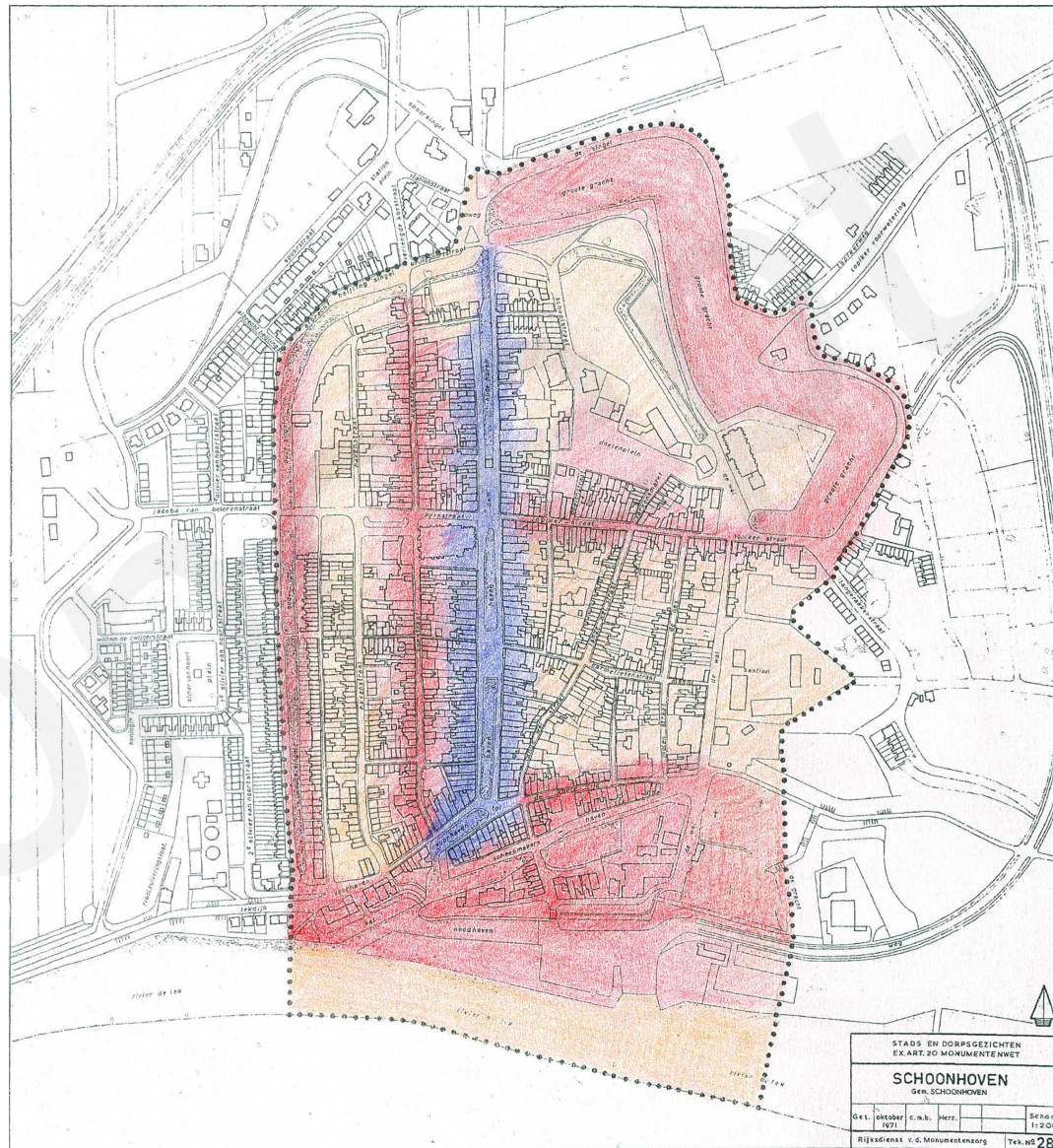
- Patroon van straten en grachten
- Profiel van de openbare ruimte
- Afmeting en vormgeving van de bebouwing (hoogte, breedte, gevelindeling, kap, nokrichting)
- Aard van de toegepaste materialen

Klasse B (rood op plattegrond, Korte Dijk en het ten zuiden hiervan gelegen gebied tot de Lek, Koestraat, Lopikerstraat, Doelenplein, Oude Singel en Grote Gracht), gebied van belang vanwege:

- Patroon van straten en grachten
- Rooilijn van de bebouwing aan de openbare ruimte
- 'Schaal' van de bebouwing

Klasse C (oranje op plattegrond, de overige straten en ruimten voor zover dit binnen de aangegeven begrenzing is gelegen), van belang vanwege:

- Hoofdstructuur van straten en wegen
- Hoogte van de bebouwing.

Bijlage 8 Beschermd Stadsgezicht

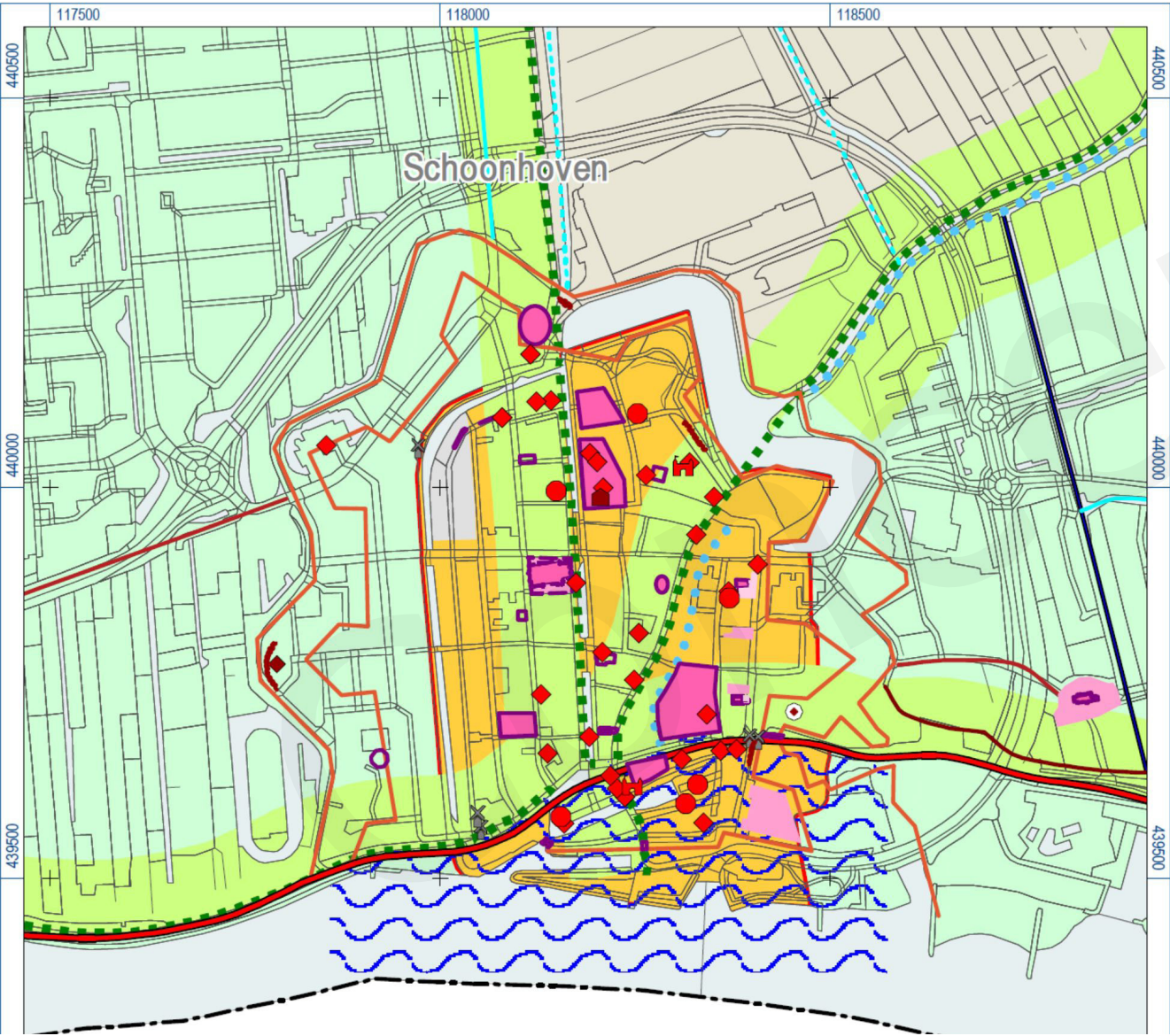
REGISTER VAN BESCHERMDE STADS- EN DORPSGEZICHTEN (art. 21 Monumentenwet)	
TOELICHTING; bij de beschikking tot aanwijzing van een beschermd stads gezicht in	
SCHOONHOVEN	Gemeente: Schoonhoven
breedte, gevelindeling, bekappingen), benevens de aard van de toegepaste materialen. Klasse B: gebied van belang vanwege het patroon van straten en grachten, de rooilijnen van de bebouwing aan de openbare ruimten en de "schaal" van de bebouwing. Klasse C: gebied van belang vanwege de hoofdstructuur van straten en wegen, benevens de hoogte van de bebouwing. Tot de klasse A kan voor de binnenstad van Schoonhoven gerekend worden: de Voorhaven-Tol, Haven en Oude Haven. Tot de klasse B: de Korte Dijk en het ten zuiden hiervan gelegen gebied tot de Lek, de Koestraat, de Lopikerstraat, het Doelenplein, de Oude Singel en de Grote Gracht. Tot de klasse C: de overige straten met aanliggende bebouwing in het binnenstadgebied, voorzover dit binnen de aangegeven begrenzing is gelegen. Deze indeling in klassen en de omschrijving mogen slechts gezien worden als een uitgangspunt voor de in het kader van een bestemmingsplan te nemen stedsbouwkundige maatregelen. Aan uitwerking hiervan in het plan en voorschriften zullen nadere onderzoeken ten grondslag moeten liggen over de wijze waarop "oud" en "nieuw" op een zinvolle wijze voor de toekomst geïntegreerd kunnen worden.	
Behoort bij de beschikking van de Ministers van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk en de Staatssecretaris van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening van 29 juli 1974 Afdeling: MMA/Mo	Overeenkomstig het oorspronkelijke, de secretaris van de Monumentenraad, Nr.: 174.622 I

735494*-6

REGISTER VAN BESCHERMDE STADS- EN DORPSGEZICHTEN (art. 21 Monumentenwet)	
Gemeente: Schoonhoven	
Plaats: Schoonhoven	
Provincie: Zuid-Holland	
DE MINISTER VAN CULTUUR, RECREATIE EN MAATSCHAPPELIJK WERK EN DE STAATSSECRETARIS VAN VOLKSHUISVESTING EN RUIMTELIJKE ORDENING, Overwegende dat Schoonhoven, gemeente Schoonhoven, als goed bewaard voorbeeld van een origineel type van stadsvorming met een rivierhaven als stadscentrum, waarvan het stratenpatroon dateert uit het begin van de vijftiende eeuw, een beeld oplevert, dat van belang is vanwege het karakter en de schoonheid ervan, hetgeen onder meer tot uitdrukking komt in de met bomen beplante gracht, oevers en het profiel van de stoepen, alsmede in zijn vele beschermde monumenten en de voor een groot gedeelte nog gaaf bewaarde historische verdedigingswerken; Gelet op artikel 20 van de Monumentenwet; Gehoord de Monumentenraad, de raad van de gemeente Schoonhoven, Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland en de Rijksplanologische Commissie; B E S L U I T E N : het gebied in de gemeente Schoonhoven zoals is aangegeven op de bij deze beschikking behorende tekening nr. 281 en zoals omschreven in de toelichting bij deze beschikking, aan te wijzen als stadsgezicht in de zin van artikel 20 van de Monumentenwet. Van deze beschikking, waarvan mededeling zal worden gedaan in de Nederlandse Staatscourant, zal afschrift worden gezonden aan de Monumentenraad, de raad van de gemeente Schoonhoven, Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland en de Rijksplanologische Commissie. De Minister van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk, (Mr. H.W. van Doorn). De Staatssecretaris van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening, (J.L.N. Schaefer).	
typeret bij. No. 1654	
Beschikking van: 29 juli 1974 Ministerie: van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk. Afdeling: MMA/Mo Nr.: 174.622 I	Overeenkomstig het oorspronkelijke, de secretaris van de Monumentenraad, Datum van inschrijving: 11 oktober 1974

735494*-6

Bijlage 9 Historisch-geografische en archeologische waardenkaart

Kaartbijlage 2

Gemeente Krimpenerwaard

Historisch-geografische en archeologische waardenkaart:
Late Middeleeuwen - Nieuwe tijd (tot circa 1950)
RAAP-rapport 3168, kaartbijlage 2, schaal 1:20.000 (inzet: 1:10.000), eindversie

legenda

historisch-landschappelijke eenheden

- randgebied: fase 1
- binnengebied: fase 2
- restgebied: fase 3
- uiterwaarden
- de Loet / Zevender

bevolking

- bevolkingslijnen
- woonheuvel
- woonheuvel verdwenen (mogelijk)
- historische kern
- overige bebouwing (buiten linten)
- veenovergang
- ontginningbasis

waterstaat en infrastructuur

- stadsverdediging Schoonhoven
- haven en poorten Schoonhoven (met buffer)
- rijderijk
- kade
- ringdijk
- boezem
- (mokrijf) / vaart
- bakwatering
- achterwatering
- (tend-veen)watering
- waterloop / sloot
- tendweg
- historische weg
- landscheiding

toponiemen

- Lekkierkerk plaatsnaam
- Breekade kade
- STEIN polder
- Kerkweg weg
- Lek riviernaam
- Grafwatering waterloop

overig

- gemeentegrens
- vervalshorizonten

archeologische verwachting

- middelhoog
- middelhoog
- middelhoog
- laag

archeologische verwachting

- hoog
- zeer hoog
- laag / geen
- zeer hoog
- zeer hoog

bekende vindplaatsen

vindplaatsen

- huisterp
- molen
- verdwenen molen
- kerk
- kerk-kloosterterrein
- begraafplaats
- vermoedelijke begraafplaats
- kerk/klooster met begraafplaats, locatie onzeker
- klooster
- kasteel
- hofstad
- nederzetting
- restanten kadewerk

kern Schoonhoven

- Rijksmonumenten (gebouwd)
- vindplaats AWS
- waarneming

Archeologische Monumenten

- AMK-terrein: zeer hoge archeologische waarde
- AMK-terrein: hoge archeologische waarde
- 10462 Monumentnummer

historisch-geografische elementen

- steenoven
- skis
- wiel
- (voormalige) eendenkooi
- veer

Oude Hollandse Waterlinie

- verdedigingswerk Oude Hollandse Waterlinie
- Oude Hollandse Waterlinie

Tweede Wereldoorlog

puntelementen

- kazeme bij Schoonhoven
- schuilplaats
- stelling (mogelijk)
- overig

lijnelementen

- kooggraaf (mogelijk)
- kooggraaf met traversen
- tankgracht
- betonnen versperping
- reliefoefeningen (monumenten)

Historisch-geografische en archeologische waardenkaart
Late Middeleeuwen - Nieuwe tijd tot circa 1950
kaartbijlage 2, RAAP-rapport 3168, 2016

Geraadpleegde literatuur

- Alkemade, Floris, Dossier: Zorg voor de wijk, Blauwe Kamer, Wageningen 2017
- Arbeek, Sibbo, *Begeleiden met visie*, Schooldomein, nr. 4 maart 2022
- ArcheoMedia BV, *Rapport A07-151-1 / Archeologisch onderzoek ten behoeve van de renovatie van het Springerpark te Schoonhoven*, Capelle aan den IJssel 2007
- Bakker, Netti hoofdredactie, *De wijk, duurzaamheid, technologie én geluk*, Trends, Zwolle, december 2020
- Boer, Jaco, *De biografie van een winkelstraat, leegstand aanpakken met cultuurhistorie*, Tijdschrift van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, nr. 2, mei 2015, pag. 30-31
- Çankaya, Sinan, *Mijn ontelbare identiteiten*, Amsterdam 2020
- Delft, Marieke van, peter van der Krogt, *Atlas de Wit, 1698 Stedenatlas van de Lage Landen*, Tielt (België), 2110
- Liere, Bram van, Olivier Beens, Anne Knol, *Van wie is de stad?*, Milieudefensie, augustus 2017
- Gessel, Marlène van en Marc van Roosmalen, *Historische sporen in de stad, studie naar het leesbaar en beleefbaar maken van archeologische relictten die iets vertellen over de structuur en geschiedenis van de stad Schoonhoven*, Delft 2018
- Gessel, Marlène van en Marc van Roosmalen, *De Blauwe Steen in Schoonhoven, studie naar de betekenis en het behoud van de gerechtskring*, Delft 2018
- Groningen, Catharina L., *De Krimpenerwaard*, Zwolle 1995
- Hamersveld, Ineke van, *Cultuur als aanjager van gebiedsontwikkeling*, Boekman Zutphen winter 2014/2015
- Hamersveld, Ineke van, *Erfgoed, van wie, voor wie?*, Boekman Zutphen najaar 2013
- Haverman, Mariëtte hoofdredactie, *De stad als kunstwerk*, Kunstschrift, Amsterdam/Zutphen 2013 (6)
- Henderikx, P.A. redactie et al, *Historische atlas van Nederland, aflevering 5*, Schoonhoven en Nieuwpoort, Delft, 1990
- Hospers, Gert-Jan, *Geografie en gevoel: wat plekken met ons doen*, Assen 2014
- Jacobs, Jane, *Dood en leven van grote Amerikaanse steden*, oorspronkelijk in 1961, vertaling Amsterdam 2009
- Milieudefensie, *Van wie is de stad?*, 15 augustus 2017
- Nuchelmans, André, hoofdredacteur, *Ruimte voor kunst en cultuur in de stad*, Boekman, Zutphen zomer 2019
- Nuchelmans, André, hoofdredacteur, *Kunst en sociale cohesie*, Boekman, Zutphen zomer 2020
- Povée, Henk, *Tien eeuwen tussen Lek en IJssel, geschiedenis van de Lopikerwaard en de Krimpenerwaard*, Bussum 2004
- Richards, Greg and Lian Duif, *Small Cities with Big Dreams, creative Placemaking and Branding Strategies*, New York, 2019
- Rutte, Reinout en Hildo van Engen, redactie, *Stadswording in de Nederlanden, op zoek naar overzicht*, Hilversum 2008
- Rutte, R.J. en B.J. Vannieuwenhuyze, *Stadswording in de Lage Landen van de tiende tot de vijftiende eeuw*, Bulletin KNOB 2014, pag. 113-131
- Smit, Cor, *De Leidse Walstoepen, een verkennend onderzoek naar een onopvallend maar bijzonder fenomeen*, 1 april 2016
- Urhahn Urban Design, *De Spontane Stad*, Amsterdam 2009
- Ven, G.P. van de, *Mensen in een waard vol wind en water, de geschiedenis van de waterhuishouding in de Krimpenerwaard*, Hilversum 2004
- Verhoeven, Kees, D66 tweede Kamerlid, *De kracht van de binnenstad*, februari 2014
- Verkade, Thalia en Marco te Brömmelstroet, *Het recht van de snelste, hoe ons verkeer steeds asocialer werd*, de Correspondent, 2020
- Visser, J.C., Schoonhoven, *de ruimtelijke ontwikkeling van een kleine stad in het rivierengebied gedurende de middeleeuwen*, proefschrift, Assen 1964
- Windesheim Goudappel Coffeng, adviseurs verkeer en vervoer, *365 autovrije dagen, de weg ligt open voor een autoluw centrum*, juni 2010
- Zwaal, Peter van der, redactie, *Schoenhove, thema Rond de Veerpoort*, HVS, december 2020

Bijlage 10 Bronnen

Websites		
20201202	https://www.dearchitect.nl/stedenbouw/blog/2020/05/de-kunst-van-richting-te-veranderen-floris-alkemade-verkent-de-toekomst-van-nederland De kunst van richting veranderen, Harm Tilman, blog	niemand-het-meer-in-oslo~be4c8da3/ "Over autovrij heeft niemand het meer in Oslo", Trouw, 22 okt 2018
20201207	https://gumclub.nl/boeken/gumboek/	
20201215	https://www.youtube.com/watch?v=5GOMkqh_FGM Toerist in eigen land, Dion van Alem bezeket Dokkum	20210205 https://www.inschoonhoven.nl/de-zilverstad-vernieuwt
20201221	https://zilvermuseum.com/zomervakantie/smeden-van-het-gilde-st-eloy/	20210205 https://www.youtube.com/watch?v=thHjwE8W3Rs Hans Janssen, Piet Mondriaan, een nieuwe kunst voor een ongekend leven
20210106	https://www.youtube.com/watch?v=6cL5Nud8d7w 4 ways to make a city more walkable, Jeff Speck	20210205 https://www.villamedia.nl/artikel/het-verschil-tussen-zien-en-kijken
20210106	https://www.ted.com/talks/jeff_speck_the_walkable_city#t-365816 "De beste economische strategie voor een stad is niet de oude manier om ondernemingen er naartoe te trekken, maar om een plek te worden waar mensen willen zijn."	20210212 https://www.youtube.com/watch?v=WREcTh4Z4To Schoonhoven, zuidoostzijde
20210107	https://www.youtube.com/watch?v=IHFMqWX8Fcs Toerist in eigen land, Dion van Alem bezoekt Schoonhoven, 4 juli 2020	20210212 https://www.vpro.nl/programmas/tegenlicht/kijk/afleringen/2014-2015/expeditie-nog-beter-nederland.html
20210107	https://www.gebiedsontwikkeling.nu/artikelen/omgevingswet-vraagt-om-balans-tussen-loslaten-en-kaders/	20210212 https://www.youtube.com/watch?v=xPNoGcKiKuE Tentoonstelling Zilverkunst in Gemeentemuseum Den Haag voelt voor Schoonhoven als erkenning
20210107	https://www.gebiedsontwikkeling.nu/artikelen/een-circulair-ontwerp-moet-ook-circulair-werken/	20210220 https://podcastluisteren.nl/pod/BOUWSTOF Nieuwe swing voor de cityring, Tracy Metz in gesprek met
20210107	https://www.destentor.nl/deventer/autovrije-binnenstad-vloek-of-zegen~a5794e85/?referrer=https%3A%2F%2Fwww.google.com%2F "Autovrije binnenstad, vloek of zegen?", De Stentor, 10 mrt 2019	20210223 https://buro-duif.nl/
20200107	https://www.trouw.nl/nieuws/over-autovrij-heeft-	20210226 https://www.denhelder.online/podcast-den-helder Podcast brengt je stad op een andere, positieve manier in het licht, Den Helder
		20210302 https://vangelder.com/projecten/vesting-elburg/
		20210313 https://www.netwerkergoedwageningen.nl/blog-pers/507287_reflectie-op-een-leefbare-stad
		20210325 https://isgeschiedenis.nl/nieuws/historische-foto-zweden-voert-het-rechts-rijden-voor-autoverkeer-in (verbeelding: leer daarbij van anderen en analyseer hoe die veranderingen tot stand zijn gebracht en wat daarvoor nodig was)
		20220325 https://www.timeout.com/london/news/meet-the-londoner-who-turned-a-parking-space-into-a-public-garden-011718 Meet the Londoner who turned a parking space into a public garden
		20220930 https://www.historischecartografie.nl/nieuws/2021/01/de-keramieken-kaart-van-delft/
		20220930 https://www.youtube.com/watch?v=apDoX878o4 volleyball in the Ljubljana River
Documenten uitgevoerd in opdracht van de gemeente Krimpenerwaard:		
Ambitiedocument Binnenstad Schoonhoven, 'Zilverstad met historische allure', d.d. 3 september 2018, vastgesteld oktober 2019		
Chw bestemmingsplan Binnenstad Schoonhoven, deels in werking, vastgesteld 14 juli 2021		
DTV Consultants BV, <i>Parkeeronderzoek binnenstad Schoonhoven</i> , definitief 6 mei 2019		
DTV Consultants BV, <i>Parkeermotiefonderzoek centrum Schoonhoven</i> , 28 februari 2020		
Goudappel BV, <i>Onderzoek afsluiten Veerpoort Schoonhoven</i> , 17 juni 2021		
Kerkhoff, van, Maatwerk in RO, <i>Naar een betere bereikbaarheid van de Krimpenerwaard</i> , 6 maart 2018		
Archieven en bibliotheken		
Streekarchief Midden-Holland, Gouda		
Digitaal Krantenarchief Delpher		
Bibliotheek Schoonhoven, Historisch Ontmoetingspunt (HOP)		
Bibliotheek Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed		

Bijlage 10 Bronnen

Afkortingen

AWS = Archeologische Werkgroep Schoonhoven

BIZ = BedrijvenInvesteringsZone

B&W = het college van burgemeester en wethouders

HVS = Historische Vereniging Schoonhoven

OHW = Oude Hollandse Waterlinie

RWS = Rijkswaterstaat

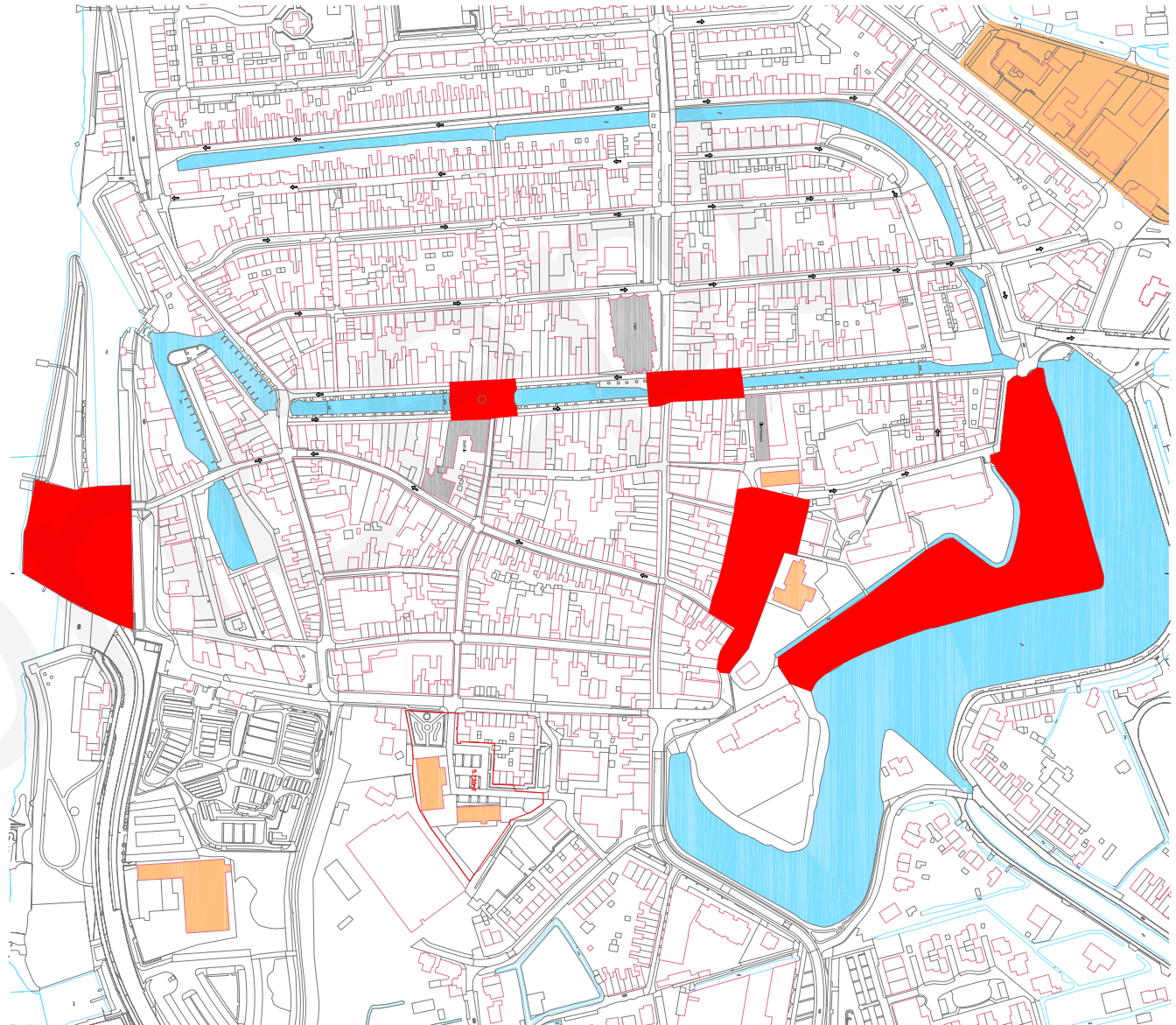
WO II = Tweede Wereldoorlog, 1940-1945

Grotere publieke ruimten aan de Zilver-as in Schoonhoven:

Oppervlak Springerpark	ca 14.492 m ²
Oppervlak Doelenplein	ca 4.600 m ²
Oppervlak Dam (ca 68 m x 20 m)	ca 1.360 m ²
Oppervlak Stenen brug (ca 45 m x 27 m)	ca 1.215 m ²
Oppervlak Buiten de Veerpoort (tussen Noodhaven en Veerstoep)	ca 6.233 m ²

Zilver-as, van Veerpoort tot Springerpark is circa 660 meter lang

Van meest oostelijke punt van P2 naar Visbrug is circa 500 meter lang

Bijlage 10 Bronnen

Woorden verklaard

Accent

Plek dat extra aandacht krijgt, dat benadrukt wordt.

Ambitie

Het streven om iets tot stand te brengen, het streven naar een bepaald doel.

Autoluw

Er is sprake van relatief weinig gemotoriseerd verkeer. Veelal is dit in bebouwde kom van dorpen of in bepaalde gedeelten in steden. Auto's zijn alleen welkom binnen bepaalde tijdvakken, al of niet seizoensgebonden. Als je er toch wilt inrijden heb je een ontheffing nodig. Dat geldt voor particulieren en bedrijven.

Autovrij

Zonder gemotoriseerd verkeer, zonder auto's.

Beschermd stadsgezicht

Een samenhangende groep van objecten en gebouwen in een stad die van overheidswege beschermd wordt. De bescherming wordt beschreven door de Nederlandse Erfgoedwet 2016 (voorheen de Monumentenwet). Dit betekent dat de Rijksoverheid subsidie aan de gemeente geeft om het historische karakter (meestal) van de oude binnenstad in stand te houden. Sinds 2012 worden er door de Rijksoverheid geen nieuwe beschermde stads- of dorpsgezichten meer aangewezen.

Compositie

Samenstelling van elementen die samen één geheel vormen.

Ensemble

Architectonisch en stedenbouwkundig compositorisch geheel.

Folly

Een bouwwerk, dat niet primair is opgericht voor een bepaalde functie, het dient als decoratie in de openbare ruimte.

Footprint

De ruimte (oppervlak) die een gebouw inneemt op het maaiveld.

Interventie in een monument

Een ingreep, een toevoeging of additie, waardoor het monument als het ware een hernieuwde verschijningsvorm krijgt.

Maaiveld

De gemiddelde hoogte van het terrein, grenzend aan de gevels van de bebouwing.

Monoliet

Uit één stuk, niet uit verschillende delen.

Ontsluiting

Toegang tot een gebouw, terrein, park.

Oriëntatie

De hoofdrichting van het object.

Park

Afgeperkt stuk grond, door menselijke hand aangelegd, met bomen, heesters en planten beplant en van wandelpaden voorzien. Er bestaan verschillende stijlen om parken in te richten zoals de Engelse landschapstijl en de formele stijl van de Franse tuin.

Participatie

Geeft input om verschillende belangen te inventariseren en af te wegen binnen gestelde kaders. Dat betekent dat niet alle wensen en verwachtingen gerealiseerd kunnen worden.

Pilot

Klein project of onderzoek dat bedoeld is om iets uit te proberen; een proefproject.

Plantsoen

Een openbare tuin, een aangelegd terrein beplant met bomen en heesters. In de regel qua oppervlak kleiner dan een park.

Plint

Een duidelijk te onderscheiden horizontale lijn aan de onderzijde van een gebouw, (een deel van) de eerste bouwlaag grenzend aan de straat of buitenruimte.

Bijlage 10 Bronnen

Pothuis	<i>Half bovengrondse uitbouw van een kelder, soms opgenomen in een stoep vóór of naast het huis. Het vergroot de gebruiksmogelijkheden van een kelder ten behoeve van de keuken of een klein ambachtelijk bedrijfje. Een pothuis was afgedekt met een flauw hellende hardstenen plaat, later met hout of zink.</i>	Shared Space	<i>Is geen verkeers- of verkeersveiligheidsconcept. Het is een concept voor de inrichting en het gebruik van de openbare ruimte en de wijze waarop verkeer en verblijf elkaar daarin aanvullen. Mensen, hun wensen en hun gedrag staan daarin centraal. Belangrijk uitgangspunt is dat wanneer verkeersruimtes ingericht zijn als verblijfsruimte, ze niet in de eerste plaats geïnterpreteerd zullen worden als verkeersruimte. Richtinggevende kenmerken als verkeerborden, verkeerlichten en stoepranden zijn zoveel mogelijk afwezig. Met andere woorden shared space is een openbare ruimte waarbij de auto slechts te gast is in het open straatbeeld, waar de toegestane snelheid laag ligt en waar de buitenruimte ingericht is voor de actieve mens. Dat levert een veel gemoedelijker straatbeeld op en een meer flexibele inrichting en adaptatie van verschillende verkeerdeelnemers op verschillende tijden van de dag.</i>	Tussen de stoeppalen zijn vaak kettingen of stangen aangebracht.
Rooilijn	<i>(rooi=streep) Door de overheid vastgestelde scheidingslijn, dat bij de bouw van huizen niet overschreden mag worden. Kleine uitsteken zoals stoep, bordes, hek, luifel, pothuis e.d. kunnen hierdoor verboden of aan beperkingen of precario's onderworpen zijn.</i>		Stoepsteen	<i>Plaat, hardsteen, waarmee het buiten de gevel liggende deel van het grondgebied, de stoep, bestraat is.</i>
Samensmeden	<i>Doe je om samen sterker te zijn en een eenheid te vormen. Het is een werkwoord.</i>	Smeden		Visbank
				<i>Uitstallingsruimte en verkoopplek voor vis, gewoonlijk gelegen aan de haven of gracht.</i>
				Visie
				<i>Weloverwogen mening, beschouwing, idee, kijk over een zaak en hoe zich die zou moeten ontwikkelen.</i>
				Voorpad
				<i>Een weinig verhoogde, vaak door palen, stangen en kettingen afgezet, stoep langs een voorgevel.</i>
				Waag
				<i>Weeghuis, hal waarin de evenaars of balansen waren opgesteld voor het door de overheid afwegen van waren. Daarom is een waaggebouw meestal vrijstaand, aan drie of vier zijden voorzien van ruime ingangen en van een of meer luifels.</i>
				Zichtas
				<i>Vanaf een bepaald standpunt wordt langs een lijn vrij uitzicht geboden naar een karakteristiek punt.</i>
		Stoeppaal		
		<i>Paal, meestal van hardsteen, soms van ijzer, die de particuliere stoep scheidt van de openbare weg.</i>		

Colofon

Opdrachtgever

gemeente Krimpenerwaard

Contactpersonen

Claudia Speksnijder

Gemeente Krimpenerwaard
Team Projecten
projectleider
Postbus 51
2820 AB Stolwijk
t 14 0182
e C.Speksnijder@krimpenerwaard.nl

Annemieke van der Graaf

Gemeente Krimpenerwaard
Team Projecten
projectleider
Postbus 51
2820 AB Stolwijk
t 14 0182
e A.vanderGraaf@krimpenerwaard.nl

tekst

Marlène van Gessel

Marc van Roosmalen

van roosmalen van gessel
architecten e.p. Delft
Schutterstraat 11
2611 MX Delft
t 015 212 20 28
roosmalengessel@ziggo.nl
www.roosmalengessel.nl

tekeningen

Marlène van Gessel

Marc van Roosmalen

van roosmalen van gessel
architecten e.p. delft

Foto's herkomst

Marlène van Gessel

Marc van Roosmalen

HVS

Leen Ouweeneel

Annemieke van der Graaf

Beeldbank Streekarchief Midden-Holland

Beeldbank Rijksdienst Cultureel Erfgoed

Het internet als open source

lay-out en beeldredactie

Luc van Roosmalen

Marlène van Gessel

Het spreekt voor zich dat een ontwerp altijd een resultaat is van een inspanning van vele personen. De meedenksessies, de vele overlegmomenten en lezingen op diverse bijzondere locaties in de gemeente Krimpenerwaard en elders in Nederland en niet te vergeten de inspiratietour hebben bijgedragen aan dit resultaat. Claudia, Annemieke, Amanda, René, Clemens, Robert, Gerard, Yannick, Jacoby, Isabella, Wim, Dick, René, Inge, Jeroen, Werner, Marjolein, Minka, Claudia, Nienke, Pieter, Ria, Marcel, Monique, Ingeborg, Miriam, Anja, Marco, Anthony, Frank, Jeroen, Nelleke, Wim, Ab, George, Ben, Jeroen, Stefan, Bas, Machteld, Rick, Diana en ook Leen Ouweeneel, Mevrouw Diekema, René Kappers, Gerard Hoogerwaard, Robert Huizinga en vele anderen, dank allemaal,

Marlène & Marc, november 2022

concept

